

ICAC: MEMÒRIA 2013



Institut Català d'Arqueologia Clàssica



ICAC: MEMÒRIA 2013

Institut Català d'Arqueologia Clàssica

Institut Català d'Arqueologia Clàssica
Plaça d'en Rovellat, s/n, 43003 Tarragona
Telèfon: 977 24 91 33 – Fax: 977 22 44 01
www.icac.cat – info@icac.cat

Tarragona, març del 2014

Foto de la coberta: Treballs de documentació gràfica a la pedrera romana del Mèdol (Tarragona)
Disseny i maquetació: Indústries Gràfiques Gabriel Gibert
Dipòsit Legal: T . 507-2014

Índex

Presentació	5
Organització i convenis	7
Recerca	13
Investigadors	17
Serveis de suport a la recerca	109
Unitat d'Estudis Arqueomètrics	109
Unitat de Documentació Gràfica	112
Centre de documentació i biblioteca	114
Formació avançada	117
Publicacions	123
Activitats científiques	127
Activitats de difusió i transferència	129

Presentació



La introducció a la memòria de l'activitat anual d'un institut públic de recerca com és l'ICAC (Institut Català d'Arqueologia Clàssica, consorci dedicat a la recerca bàsica que té com a objectiu la Mediterrània des de la Protohistòria fins a l'antiguitat tardana) hauria de se-

guir trets canònics: tantes activitats institucionals, tantes publicacions, tanta difusió, etc. Però la memòria del 2013 ja ha estat redactada pensant a oferir aquesta presentació més aviat esquemàtica. Per aquesta raó, m'acullo gairebé al deure de l'heterodòxia per explicar coses que van una mica més enllà de les dades. Perquè el 2013 ha estat un any literalment excepcional per a l'ICAC: el nostre Institut ha començat a celebrar el desè aniversari. L'Institut ha passat per primera vegada una avaluació pública i externa, com a membre que és de la xarxa CERCA. I, finalment, i després d'un procés públic de selecció, el Consell de Direcció ha nomenat un nou director.

Els deu primers anys de l'ICAC han permès començar a consolidar equips de recerca i de gestió, administració i suport. Aquests equips han mostrat la seva excel·lència tant en la recerca bàsica (s'han publicat gran quantitat de monografies de qualitat i articles en revistes indexades de primer quartil) com en la formació avançada (l'ICAC és un referent en tesis llegendes en l'àmbit de les Humanitats a Catalunya). La primera dècada ha permès, a més, que l'Institut hagi bastit una xarxa de relacions, nacionals i internacionals, molt important.

El final dels deu primers anys quasi ha coincidit (desembre del 2013) amb l'avaluació com a Institució CERCA. Durant dos mesos, tots els membres de l'Institut han fet un exercici intens d'autoavaluació, que s'ha sotmès a l'escrutini d'una comissió internacional. Les seves conclusions han d'impulsar el treball de futur de l'ICAC i mostrar-nos les seves línies guia: hem de mantenir el treball en el finançament públic de la nostra recerca, buscant una major cohesió entre institucions; hem d'intensificar, i assolir, un nivell suficient de finançament internacional, també públic; i hem de consolidar un model que, al nostre Institut, ja ha funcionat molt bé: la col·laboració entre els sectors públic i privat. Al mateix temps, hem d'augmentar la qualitat de l'impacte de les nostres publicacions

(sobretot articles), buscant el màxim i més internacional aprofitament possible de la nostra recerca; i, de nou, hem de mantenir la sensibilitat, que ja hem mostrat des dels nostres inicis, en la col·laboració amb el nostre entorn: per més que la nostra recerca sigui de qualitat i, de manera natural, dirigida a un públic especialitzat, hem de saber com compartir-la amb la societat que ens paga perquè la fem.

El 2013 ha estat, també, l'any de l'inici del projecte SUMA, en què l'ICAC ha de saber trobar, juntament amb l'IPHES i l'ICRPC, un nou model de col·laboració entre instituts públics catalans de recerca. Tenim diferències notables en els nostres objectes d'estudi, però alhora compartim una inquietud epistemològica fonamental: volem saber com les persones ens hem relacionat, al llarg de la història, amb el nostre entorn fins a convertir-lo en cultura, en aliment per al cos i per a l'esperit. I volem que aquesta generació de coneixement proposi reflexió i solucions als problemes de la societat d'avui.

Per totes aquestes raons, veig el 2013 com un any fonamental i d'inflexió. Hem recollit tot allò que hem fet, hi hem reflexionat, sols i en companyia d'altres, n'hem tret conclusions i aquestes ens permeten començar a dibuixar camins de futur.

Joan Gómez Pallarès
Director



Seu de l'Institut Català d'Arqueologia Clàssica, a Tarragona. (Foto: Juli Normedeu)

Organització i convenis

CONSELL DE DIRECCIÓ

El Consell de Direcció és l'òrgan superior de decisió i administració de l'Institut tal i com s'es- tipula a l'article 7 dels Estatuts de l'ICAC (DOGC núm. 3143 de 19 de maig de 2000 i DOGC núm. 4233 de 6 d'octubre de 2004).

President

Hble. Sr. Andreu Mas-Colell

Conseller del Departament d'Economia i Coneixement

Vicepresident

Excm. Sr. Francesc Xavier Grau Vidal

Rector de la Universitat Rovira i Virgili

Vocals representants de l'Administració de la Generalitat de Catalunya

Sr. Josep Maria Martorell i Rodon

Director general de Recerca

Departament d'Economia i Coneixement

Sr. Joan Pluma i Vilanova

Director general d'Arxius, Biblioteques, Museus i Patrimoni

Departament de Cultura

Vocals representants de la Universitat Rovira i Virgili

Dr. Antoni González Senmartí

(actua també com a secretari del Consell de Direcció)

Secretari General

Universitat Rovira i Virgili

Dr. Josep Manel Ricart Pla

Vicerector de Política Acadèmica i de la Recerca

Universitat Rovira i Virgili

Vocals representants del Consell Interuniversitari de Catalunya

Dr. Emili Junyent Sánchez

Universitat de Lleida

Dra. Maria Eugènia Aubet Semmler

Universitat Pompeu Fabra

Dr. Joan Gómez Pallarès (a partir del 20 d'octubre de 2013)

Director de l'Institut Català d'Arqueologia clàssica

En el decurs de l'any 2013 es va endegar i es va cloure el procediment per al nomenament del director de l'ICAC. A més, el Consell de Direcció reunit, en sessió extraordinària, el 10 de desembre de 2012 va crear una Comissió Executiva per tal que en el període de transició es poguessin prendre les decisions relatives a la direcció de l'ICAC, i es va acordar que el Dr. Josep Manel Ricart Pla fos el representant legal del consorci fins a l'elecció del director.

CONSELL CIENTÍFIC ASSESSOR

Prof. Dr. Vassilis Aravantinos
Professor de la University of Athens, Grècia

Prof. Dr. Manuel Bendala
Professor de la Universidad Autónoma de Madrid, Madrid

Prof. Dr. Georges Fabre
Professor de la Université de Pau, França

Prof. Dr. Zahi Hawass
Minister of State for Antiquities, Egipte

Prof. Dr. Simon Keay
Professor de la University of Southampton, Regne Unit

Prof. Dr. Emilio Marin
Vice-Rector for International Relations - Catholic University of Croatia, Croàcia

Prof. Dr. Dirce Marzoli
Directora del Instituto Arqueológico Alemán, Madrid

Prof. Dr. Ricardo Olmos Romera
Professor del Instituto de Historia - Consejo Superior de Investigaciones Científicas, Madrid

Prof. Dr. Paolo Sommella
Professor de la Università degli Studi di Roma "La Sapienza", Itàlia

Director

Joan Gómez Pallarès (des del 20 d'octubre de 2013)

Subdirector

Joaquín Ruiz de Arbulo Bayona (fins al 31 d'agost de 2013)

Administrador

Jordi Peiret i Estrada

Àrea de direcció

Esther Esquinas Torres

Gemma Fortea Domènech

Àrea de recerca**Investigadors****Sènior**

Maria Carme Belarte Franco (ICREA)

Joan Gómez Pallarès

Ramon Járrega Domínguez

Josep Maria Macias Solé

Josep Maria Palet Martínez (coordinador de l'activitat científica i la formació avançada des de l'1 de desembre de 2013)

Marta Prevosti Monclús

Joaquín Ruiz de Arbulo Bayona (URV-ICAC)

Júnior

Jesús Carruesco Garcia (URV-ICAC)

José Ignacio Fiz Fernández (URV-ICAC)

Diana Gorostidi Pi (URV-ICAC)

Anna Gutiérrez Garcia-Moreno (UAB-ICAC)

Esther Rodrigo Requena

Postdoctoral

Judit Ciurana Prast

Ana de Mesa Gárate

Predotorals

Joan Canela Gràcia

Xavier Gonzalo Arango

Horacio González Cesteros

Maria Jesús Ortega Pérez

Maria Núria Otero Herraiz

Adalberto Ottati

Carles Padrós Gómez

Manuel Parada López de Corselas

Arnau Perich Roca

Serena Vinci

Investigadors adscrits

Sènior

Aureli Àlvarez Pérez (professor jubilat de la Universitat Autònoma de Barcelona)
Josep Guitart i Duran (catedràtic de la Universitat Autònoma de Barcelona)
Isabel Rodà de Llanza (catedràtic de la Universitat Autònoma de Barcelona)

Júnior

Piero Berni Millet
Jordi López Vilar
Maria Isabel Panosa Domingo

Postdoctoral

Pilar Camañes Villagrasa
Itxaso Euba Rementería
Arnau Garcia Molsosa
Ana Garrido Elena
Michele Matteazzi
Meritxell Monrós González
Andreu Muñoz Melgar
Meritxell Oliach Fàbregas
Pau Olmos Benlloch

Predocorals

Meritxell Blay Boquera
Glòria Cot Reig
Mateu Riera Rullán
Sonia Amaral Rohter

Serveis de suport a la recerca

Unitat de Documentació Gràfica

Paloma Aliende García
Iñaki Matias Santacoloma
Josep Maria Puche Fontanilles (responsable)

Unitat d'Estudis Arqueomètrics

Aureli Àlvarez Pérez (codirector científic)
Anna Gutiérrez García-Moreno (responsable fins al 31 d'octubre de 2013)
Ana de Mesa Gárate (responsable des del 4 de novembre de 2013)
Isabel Rodà de Llanza (codirectora científica)
Hernando Royo Plumed

Centre de documentació i biblioteca

Lydia Margarita Gil González
Raquel Muñoz Punzano (responsable)

Àrea de formació avançada

Responsable acadèmic

Josep Maria Palet Martínez

Secretaria

Ana Isabel Gallego Salas

Àrea de gestió i suport a la recerca

Suport a la recerca, activitats i comunicació

Carme Badia Puig

Esther Esquinas Torres

Gemma Fortea Domènech (responsable)

Jordi López Vilar

Publicacions

Carme Badia Puig

Àrea d'administració i serveis

Organització, règim intern i jurídic

Maria Palacios Rodríguez

Personal

Ana Gallego Salas

Maria Palacios Rodríguez

Economia

Montserrat Aleu Aixalà (responsable)

Verónica Rodríguez Lera

Teresa Masip Masip

Informàtica i TIC

Miquel Àngel Colet Menasanch

Equipament i instal·lacions

Miquel Àngel Colet Menasanch

Teresa Masip Masip

Consergeria

Teresa Masip Masip



Personal de gestió i suport a la recerca.

Personal laboral i vinculat

Classificació del personal *	Nombre	Percentatge
Investigadors	14	34
Investigadors en formació	10	25
Suport a la recerca	10	24
Administració i serveis	7	17
Total	41	100

*Inclou el personal d'alta direcció, laboral, vinculat, autònom i altres.

Personal investigador

Tipus	Classificació dels investigadors	Nombre	Percentatge
Propi	Sènior	7	16,3
	Júnior	5	11,6
	Postdoctoral	2	4,6
	Predocorals	10	23,3
	Subtotal	24	55,8
Adscrit	Sènior	3	7
	Júnior	3	7
	Postdoctoral	9	20,9
	Predocorals	4	9,3
	Subtotal	19	44,2
Total		43	100

Convenis de col·laboració

En el decurs de l'any 2013 s'han signat 25 convenis de col·laboració; amb aquests ja són gairebé 260 els convenis que ha signat l'Institut des de la seva fundació.

Tipologia	2013	Percentatge
Universitats	4	16
Centres de recerca i museus	8	32
Adscripció investigadora	3	12
Administració pública	5	20
Altres	5	20
Total	25	100

LÍNIES DE RECERCA

1. Arqueologia de la ciutat antiga

Programa: *Tarraco*

- Técnicas constructivas y arquitectura del poder en el noreste de la Tarraconense. Metodología de representación y parámetros analíticos para la comprensión de los procesos evolutivos (I+D HAR-22012-36963-C05-02)*
- Estudi arquitectònic del circ romà de Tarragona (sector pretori)
- Estudi de la basílica paleocristiana de l'amfiteatre de Tarragona
- Medigene: Genetic and environmental factors of insulin resistance syndrome and its long-term complications in immigrant Mediterranean populations (Projecte Europeu HEALTH-F2-2011-279171)
- Excavacions a la Catedral de Tarragona. Noves aportacions al recinte de culte del *Concilium Provinciae Hispaniae Citerions*

Programa: Arqueologia de la ciutat antiga de *Iesso* (Guissona)

- Estudi de la muralla nord del recinte fortificat de *Iesso*

Altres projectes

- El fòrum de la ciutat romana de Iulia Libica (Llívia)*
- Excavacions al jaciment de Sant Pau de Riu Sec (Sabadell)
- TEMPUS: Network for Post Graduate Masters in Cultural Heritage and Tourism Management in Balkan Countries (CHTMBAL) (Projecte Europeu TEMPUS 517471)
- Anàlisi històrica i arqueològica de l'evolució urbana de la ciutat de Tortosa des de la seva fundació fins a l'antiguitat tardana

2. Arqueologia del paisatge, poblament i territori

Programa: Formes del paisatge i antropització dels espais de muntanya de la protohistòria a l'edat mitjana

- Interacciones socio-ambientales durante el Holoceno: estructuración, ocupación y dinámicas del territorio en la cuenca del Ter a partir de la arqueología del paisaje (TerAmAr) (I+D HAR2012-39087-C02-02)*
- El jaciment romà de Can Tacó i el seu entorn (Montmeló-Montornès del Vallès)
- Estudi del paisatge cultural de l'Horta de València (Valentia Landscape Project VaLandPro)*
- Estudi territorial dels paisatges culturals del Vallès-Montseny*

Programa: Les formes d'hàbitat rural: les vil·les i altres tipus d'assentaments

- La vil·la romana de la Gran Via-Horta Farrerons (Premià de Mar)
- La vil·la romana del Palau i del seu entorn (Borrriana)
- La vil·la romana del Forn Teuler (Nulles)*

Altres projectes

- *Ager Tarraconensis* (PAT). El paisatge arqueològic antic a la dreta del Francolí
- Intervencions arqueològiques en l'ampliació del tercer carril de l'AP-7
- Relacions camp-ciutat a l'antiguitat. El cas de l'*ager Dertosanus**

3. *Instrumentum domesticum*. Materials i comerç en el món antic

- *Amphorae ex Hispania*. Paisajes de producción y de consumo (I+D HAR2011-28244)

4. Arqueologia clàssica i produccions artístiques

- CSIR (*Corpus Signorum Imperii Romani*)

PROGRAMES ESPECÍFICS

1. Arqueologia de la protohistòria a la Mediterrània occidental

Formació i desenvolupament de societats complexes en la protohistòria catalana

- El conjunt arqueològic de Sebes (Flix)
- El poblament ibèric del Castellot de Roca Roja (Benifallet)
- El poblament protohistòric al Camp de Tarragona i el seu entorn

Programa: Missió arqueològica a Althiburos (El Kef, Tunísia)

- Urbanización y desarrollo urbano en los márgenes del territorio de Cartago. La ciudad nómido-romana de Althiburos (I+D HAR2012-39189-C02-02)*

Programa: L'impacte de l'exèrcit romà sobre les comunitats indígenes del NE d'Ibèria

- Testimonis arqueològics de la segona guerra Púnica al Camp de Tarragona*

2. Arqueologia grega

- El concepte de l'espai en l'arquitectura i la iconografia gregues
- *Iberia Graeca*

3. Antiguitat tardana

- Recuperació, consolidació i museïtzació del monestir bizantí de Cabrera*
- L'evolució del poblament tardoromà i altmedieval en el testimoni de l'antic *ager Tarraconensis**

PROGRAMES TRANSVERSALS

1. Mètodes i tècniques de les ciències experimentals aplicades a l'arqueologia clàssica

Subprograma: Arqueometria

- La explotació y comercio de los recursos naturales en el norte de la Hispania romana: *lapis, metalla, aqua* (I+D HAR2011-25011)
- Pedrera del Mèdol

2. Arqueologia clàssica i ciències de l'antiguitat. Fonts textuais, epigrafia i numismàtica

- *Res publica Tusculanorum*. Epigrafia llatina de la ciutat de Tusculum (Laci, Itàlia)
- *Carmina Latina Epigraphica* (CLE), *Corpus Inscriptionum Latinarum**

ALTRES PROJECTES EN QUÈ PARTICIPEN INVESTIGADORS DE L'ICAC

- Water Shapes (Culture program 2007-2013) (Projecte Europeu)
- Palaikastro landscape analysis project. Towards an integrated archaeological research
- La conquesta romana a la Catalunya interior: l'exemple de Puig Castellar (Biosca)
- Roma, las capitales provinciales y las ciudades de Hispania (HAR 2012-37405-C04-01)
- Estudios arqueométricos en yacimientos arqueológicos del Nordeste Español y Túnez (CGL2011-26488)
- Arqueología de la conquista e implementación romana en Hispania. Estrategias y modelos de control territorial en el NE de la Provincia Citerior (ss. II-IaC) (HAR2012-370003-C03-01)
- Pluralidad de discursos y su interrelación en la Grecia arcaica y clásica: contextos de performance, mecanismos compositivos, construcción del autor (FFI2012-32159)
- La ciudad romana de Cosa: Arqueología de un enclave comercial mediterráneo
- Forschungen des ÖAI in Ephesos (Turquia) (FWF-Project Nr. P23684-G19)
- The Laecanius Amphorae in Brijuni (Croàcia) (FWF-Project Nr. P23684-G19)
- Exploració i avaluació del poblament protohistòric a l'àrea del Lluçanès. Puig Ciutat
- Un exemple d'implantació militar al territori. El *vicus* romà republicà del Camp de les Lloses (Tona)
- Estratègies militars de control i gestió del territori al NE de la Citerior (125-82cC): l'exemple del *castellum* de Monteró (Camarasa)
- El retrato escultórico masculino en las colecciones anticuarias. Función, cronología y modos de restauración (HAR2012-35861)
- Acclimatación y difusión de plantas en Al-Andalus (HAR 2010-21932-C02-01)

* Projecte iniciat el 2013.

Investigadors

Investigadors sèniors



Belarte Franco, Maria Carme
Investigadora sènior (ICREA research professor)

PROJECTES DE RECERCA

Linia/programa: Arqueologia de la protohistòria a la Mediterrània Occidental. Formació i desenvolupament de societats complexes en la protohistòria catalana

- El conjunt arqueològic de Sebes (Flix, Ribera d'Ebre) 2005-2016

Investigadora principal: M. Carme Belarte.

Membres: Pau Olmos, Meritxell Monrós, Pilar Camañes, Meritxell Oliach, Joan Canela, Núria Otero.

- El poblat ibèric del Castellot de Roca Roja (Benifallet, Baix Ebre) 2010-2015

Investigadora principal: M. Carme Belarte.

Membres: Meritxell Monrós, Meritxell Oliach, Pau Olmos, Pilar Camañes, Joan Canela, Núria Otero.

- El poblament protohistòric al Camp de Tarragona i el seu entorn. 2012-2018

Investigadora principal: Maria Carme Belarte, Joan Canela.

Membres: Jordi López, Ignacio Fiz (URV-ICAC).

Linia/programa: Arqueologia de la protohistòria a la Mediterrània Occidental. Missió arqueològica a Althiburos, El Kef, Tunísia

- Urbanización y desarrollo urbano en los márgenes del territorio de Cartago. La ciudad nómado-romana de Althiburos (HAR2012-39189-C02-02) 2013-2015

Investigadora principal: M. Carme Belarte.

Membres: Pau Olmos, Meritxell Monrós, Pilar Camañes, Joan Canela.

PUBLICACIONS

Articles en revistes indexades

- Belarte, M. C.; Malgosa, A.; Noguera, J.; Olmos, P.; Piga, G., "Las necrópolis protohistóricas tumulares de Cataluña meridional: el ejemplo de Sebes (Flix, Tarragona)", *Trabajos de Prehistoria*, 70, 2, 2013, p. 256-275. JCR (Q2, History), SCOPUS, Carhus+A. Factor d'impacte: 0,404 (any 2012) / 9.997 (ICDS).

- Belarte, M. C.; Valenzuela, S., “Zooarchaeological evidence for domestic rituals in the Iron Age communities of north-eastern Iberia (present-day Catalonia) (6th-2nd century BC)”, *Oxford Journal of Archaeology*, 32, 2, 2013, p.163-186. JCR (Q1 Arts & Humanities), SCOPUS. Factor d'impacte: 0,559 (any 2012) / 9.997 (ICDS).

Articles en revistes no indexades

- Sanmartí, J.; Belarte, M. C.; Ramon, J.; Kallala, N.; Campillo, J.; Canela, J.; Cantero, F. J.; Gira, M.; Jornet, R.; López, D.; Maraoui, B.; Montanero, D.; Ramos, J.; Tarradell, N.; Valenzuela, S., “La campaña de excavaciones y prospecciones en Althiburos y su entorno en abril de 2012”. *Informes y Trabajos*, 9, 2013, p. 704-727.

Llibres o capítols de llibre

- Sanmartí, J.; Belarte, M. C., “La matérialisation du pouvoir dans l'organisation de l'espace: modèles hétérarchiques et modèles centralisés en Ibérie du Nord”, a *L'habitat en Europe celtique et en Méditerranée préclassique - Domaines urbains*, Ed. Errance, Arles, 2013, p. 97-125.

Actes de reunions científiques

- Belarte, M. C.; Masriera, C.; Paardekooper, R.; Santacana, J. (ed. cient.), “Espais de presentació del patrimoni arqueològic: la reconstrucció in situ a debat / Interpretation spaces for archaeological heritage: discussions about in situ reconstructions”, Actes de la VI Reunió Internacional d'Arqueologia de Calafell / 17th EXARC Annual Meeting (Calafell, del 10 al 12 de març de 2011). *Arqueomediterrània* 13, Barcelona 2013.
- Santacana, J.; Belarte, M. C., “El debat sobre les reconstruccions arqueològiques in situ. El marc teòric”, a Belarte, M. C.; Masriera, C.; Paardekooper, R.; Santacana, J. (ed. cient.), “Espais de presentació del patrimoni arqueològic: la reconstrucció in situ a debat / Interpretation spaces for archaeological heritage: discussions about in situ reconstructions”, actes de la VI Reunió Internacional d'Arqueologia de Calafell / 17th EXARC Annual Meeting (Calafell, del 10 al 12 de març de 2011). *Arqueomediterrània* 13, Barcelona, 2013, p. 11-24.

ACTIVITATS

Activitats científiques

- Ponència de Belarte, M. C.; Noguera, J., “Estats sense ciutats? El curs inferior de l'Ebre, el Maestrat i la plana de Castelló”, en el marc de la VII Reunió Internacional d'Arqueologia de Calafell *Les estructures socials a la Gàl·lia i Ibèria*, organitzat per l'Ajuntament de Calafell, la Universitat de Barcelona i l'ICAC, del 7 al 9 de març, a Calafell.
- Presentació de pòster de Belarte, M. C.; Camañes, P.; Monrós, M.; Principal, J., “Making today's bread: public food transformation/preparation structures in north-eastern Iberian settlements (c. 525-200 BCE)”, en el marc del XVIII Congreso Internacional de Arqueología Clásica, organitzat pel Museo Nacional de Arte Romano i l'ICAC, del 13 al 17 de maig, Mèrida.
- Ponència de Belarte, M. C.; Principal, J., “Modèles d'habitat et architecture domestique dans le nord-est de l'Hispanie Citérieure”, en el marc del Colloque international *Les modèles italiens dans l'architecture des IIe-Ier siècles avant J.-C. en Gaule et dans les régions voisines*, organitzat pel laboratori TRACES (UMR 5608 del CNRS) i BIBRACTE EPCC, del 2 al 4 d'octubre, Tolosa (França).

Activitats de difusió i transferència

- 8 de setembre: Visita guiada a les excavacions de Sebes (Flix), dins les *V Jornades de Patrimoni Històric*, organitzades per l'Associació La Cana i el Centre d'Estudis de la Ribera d'Ebre.
- 22 de novembre: Conferència “Què estudien els arqueòlegs i com treballen?”, dins l'activitat *La ciència a les escoles* de la 18a Setmana de la Ciència, organitzada per l'IES Terra Alta. Gandesa.

Docència

- Professora de les assignatures *Arqueologia de la Protohistòria* i *Arqueologia de la Mort* del Màster en Arqueologia clàssica (URV-UAB-ICAC).
- 28 de novembre: organització del seminari “Les nécropoles protohistoriques du NE de la péninsule Ibérique”, organitzat per l'Institut Ausonius (Université de Bordeaux 3), Bordeus (França).

ALTRES

- Membre del comitè científic del *37e Colloque International de l'Association Française pour l'Étude de l'Âge du Fer (AFEAF)*, Montpellier.
- Organització de la *VII Reunió Internacional d'Arqueologia de Calafell Les estructures socials a la Gàl·lia i Ibèria*, Calafell, del 7 al 9 de març.



Gómez Pallarès, Joan
Investigador sènior i director de l'ICAC*

PROJECTES DE RECERCA

Línia/programa: Arqueologia clàssica i ciències de l'antiguitat. Fonts textuals, epigrafia i numismàtica

- CLE *Carmina Epigraphica Latina-Hispania (Corpus Inscriptio-num Latinarum)* 2010-2013

Investigador principal: Concepción Fernández (Universidad de Sevilla)

Membres: José Antonio Correa (Universidad de Sevilla), Josep Maria Escolà (UAB), Joan Gómez Pallarès (UAB-ICAC), Ricardo Hernández (Universitat de València), Javier del Hoyo (UAM), María Limón (Universidad de Sevilla), Jesús Martín (IES Arroyo de la Miel), Joaquín Pascual (Universidad de Sevilla), Miguel Rodríguez-Pantoja (Universidad de Córdoba).

PUBLICACIONS

Articles en revistes indexades

- Gómez Pallarès, J., “*Vergilius Epigraphicus: ¿mors immatura* al final de la Eneida?”, *Athenaeum*, 101.1, 2013, p. 183-200. JCR (Q1, Arts and Humanities), SCOPUS, ERIH (INT1), Carhus+A. Factor d'impacte: 0,5 (any 2012). 9.977 (ICDS).
- Gómez Pallarès, J., “Nota sobre las ediciones antiguas de Horacio lírico”, *Latomus*, 72, 2013, p. 684-688. SCOPUS, ERIH (INT2), Carhus+A. Factor d'impacte: 9.977 (ICDS).
- Gómez Pallarès, J.; Valero, M. A. “El mimo del celoso adinerado: literatura y espectáculo en la *uilla* de Noheda (Cuenca)”, *Qua-derni Urbinati di Cultura Classica* (Urbino), 104 (2013/2). JCR (Q2, Geosciences Multidisciplinary), SCOPUS, ERIH (INT1), Carhus+A. Factor d'impacte: 9.977 (ICDS).
- Gómez Pallarès, J. “L'ICAC i els temps que han de venir”, *Auriga*, 68, 2013, p. 42-44. Carhus+C. 1.380 (ICDS).

Libres o capítols de llibre

- Fernández Martínez, C.; Limón Belén, M.; Gómez Pallarès, J., *Ex oficina. Literatura epigráfica en verso*, Servicio de Publicaciones de la Universidad de Sevilla, Sevilla, 2013.
- Fernández Martínez, C.; Gómez Pallarès, J.; del Hoyo Calleja, J., “Base de datos gráfica y relacional de los *CLE de Hispania*”, a Fernández Martínez, C.; Limón Belén, M.; Gómez Pallarès, J. (ed.), *Ex oficina. Literatura epigráfica en verso*, Servicio de Publicaciones de la Universidad de Sevilla, p. 17-18, Sevilla, 2013.

* Des del 20 d'octubre.

- Gómez Pallarès, J., “Los mosaicos con inscripción griega en *Hispania*: datos y análisis”, a de Hoz, M. P.; Mora, G. (ed.), *El Oriente Griego en la Península Ibérica. Epigrafía e historia*, Bibliotheca Archaeologica Hispana, Real Academia de la Historia, p. 171-184, Madrid, 2013.

ACTIVITATS

Activitats científiques

- Conferència de Gómez Pallarès, J., “Rudiments per a la fundació d’un Imperi: Virgili i l’Eneida”, en el marc del cicle *Llegim el patrimoni. Literatura i Història a l’entorn de l’Eneida. La Mort de Virgili de Hermann Broch*, organitzat pel Museu Nacional Arqueològic de Tarragona, del 15 de maig al 6 de juny, Tarragona.
- Comunicació de Gómez Pallarès, J., “L’ICAC i els temps que han de venir”, en el marc del IX *Fòrum Auriga*, organitzat per la revista *Auriga*, del 9 al 10 de novembre, a Ripoll.

Activitats de difusió i transferència

- 19 de juliol: Conferència “Contextualització de la inscripció de Lèsbia dins del conjunt d’inscripcions llatines d’*Hispania* (i no)” en el marc del VII *Curs d’Arqueologia a Guissona. Ciutat Romana de Iesso*, organitzat pel Patronat Arqueologia de Guissona, la UAB i l’ICAC, del 8 al 19 de juliol, a Guissona, Lleida.
- Fernández Martínez, C.; Gómez Pallarès, J.; del Hoyo Calleja, J. *Carmina Latina Epigraphica Hispaniae. Portal web de poesía epigráfica latina: búsquedas icónicas y textuales*, <www.clehispaniae.com>.

ALTRES

- Membre de la Comisión Nacional Evaluadora de la Actividad Investigadora (CNEAI).
- Avaluador actiu de l’Agencia Nacional de Evaluación y Prospectiva (ANEP).
- Membre de la Comisión técnica de la Agencia Nacional de Evaluación de la Calidad y Acreditación (ANECA).
- Membre de la Comisión de Garantías y Programas de la Agencia Nacional de Evaluación de la Calidad y Acreditación (ANECA).



Járrega Domínguez, Ramon
Investigador sènior

PROJECTES DE RECERCA

Línia/programa: *Instrumentum domesticum*. Materials i comerç en el món antic

- *Amphorae ex Hispania*. Paisajes de producción y de consumo (HAR2011-28244) 2012-2014

Investigador principal: Ramon Járrega.

Membres: Enrique Garcia (Universidad de Sevilla), Joaquim Tremoleda (MAC-Empúries), Albert Martin (Ajuntament de Cabrera de Mar), José Juan Díaz (UCA), Antonio Sáez (UCA), Daniel Mateo (UAL), Daniel-Jesús Martin Arroyo (UCA), Horacio González Ces-teros, Darío Bernal (UCA).

Línia/programa: Arqueologia de la ciutat antiga

- Anàlisi històrica i arqueològica de l'evolució urbana de la ciutat de Tortosa des de la seva fundació fins a l'antiguitat tardana. 2012-2015

Investigadors principals: Jordi Diloli (URV-Gresepia), Ramon Járrega.

Membres: Ramon Ferré (URV), Jordi Vilà (URV-Gresepia), Piero Berni.

Línia/programa: Arqueologia del paisatge, poblament i territori. Les formes de l'hàbitat rural i les vil·les i altres tipus d'assentaments

- La vil·la romana del Palau i del seu entorn (Borriana) 2012-2015

Investigadors principals: Ramon Járrega, José Manuel Melchor (Museu de Borriana).

Membres: Andrea Zamarro (col·laboradora del Museu de Borriana).

Col·laborador extern del projecte: "Estudios arqueométricos en yacimientos arqueológicos del Nordeste Español y Túnez" (CGL2011-26488) 2011-2013

Investigador principal: Lluís Casas

PUBLICACIONS

Articles en revistes indexades

- Járrega, R., "Las últimas importaciones romanas de cerámica en el Este de Hispania Tarraconensis: una aproximación", *Spal. Revista de Prehistoria y Arqueología*, 22, 2013, p. 143-172, Carhus+C. 4.322 (ICDS).
- Járrega, R., "Nuevos datos para el estudio de una posible centuriación en La Plana en época romana", *Millars*, XXXVI, 2013, p. 227-253. Carhus+C.

- Jàrrrega, R., “Crisi i canvis estructurals a la Hispània oriental entre l’alt imperi romà i l’antiguitat tardana”, *Butlletí de la Societat Catalana d’Estudis Històrics*, XXIV, 2013, p. 219-266, Carhus+D. 1.877 (ICDS).

Articles en revistes no indexades

- Berni, P.; Jàrrrega, R., “Epigrafia anfòrica romana de época tardorrepública en las comarcas del Baix Ebre y el Montsià (Tarragona)”, *Boletín Ex Officina Hispana*, 4 (octubre 2012), p. 20-22, Madrid, 2013.
- Berni, P.; Clariana Roig, J.-F.; Jàrrrega, R., “Una nueva marca de ánfora de la forma Tarraconense 1 procedente de la comarca del Vallès Oriental (Barcelona)”, *Boletín Ex Officina Hispana*, 4 (octubre 2012), p. 22-23, Madrid, 2013.
- Jàrrrega, R. (2011), “El port romà de Barcino (Barcelona) i el *praefectus orae maritimae Laetanae*. Un possible *portus* comercial”, *Butlletí Arqueològic*, época V, 33, 2001 (2013), p. 81-119.

Actes de reunions científiques

- Berni, P.; Jàrrrega, R.; Carreras, C., “Laboratorio virtual «*Amphorae ex Hispania*» (<http://amphorae.icac.cat>)”, a Bernal, D.; Juan, L.C.; Bustamante, M.; Díaz, J.J.; Sáez, A.M. (ed.), *Actas del I Congreso Internacional Hornos, talleres y focos de producción alfarera en Hispania* organitzat per la SECAH Ex Officina Hispana (Cadis, del 3 al 4 de març 2011), vol I, p.21-28, Cadis, 2013.
- Jàrrrega, R., “Producción anfòrica, *figlinae* y propiedad en el *territorium* de Tarraco (*Hispania Citerior*): últimas aportaciones”, a Bernal, D.; Juan, L.C.; Bustamante, M.; Díaz, J.J.; Sáez, A.M. (ed.), *Actas del I Congreso Internacional Hornos, talleres y focos de producción alfarera en Hispania*, organitzat per la SECAH Ex Officina Hispana (Cadis, del 3 al 4 de març 2011), vol I, p.21-28, Cadis, 2013.
- Jàrrrega, R.; Clariana, J.F., “Un atípico centro productor de ánforas de la forma Dressel 2-4 en la Layetania. El taller de Can Collet (Llinars del Vallès, Vallès Oriental, Barcelona)”, a Bernal, D.; Juan, L.C.; Bustamante, M.; Díaz, J.J.; Sáez, A.M. (ed.), *Actas del I Congreso Internacional Hornos, talleres y focos de producción alfarera en Hispania* organitzat per la SECAH Ex Officina Hispana (Cadis, del 3 al 4 de març 2011), vol I, p.21-28, Cadis, 2013.

ACTIVITATS

Activitats científiques

- Ponència de Jàrrrega, R.; Berni, P., “El taller de ánforas de Malgrat de Mar (Barcelona): arqueometría y epigrafía”, en el marc del *II Congreso Internacional de la SECAH Ex Officina Hispana. Las producciones cerámicas de imitación en Hispania*, organitzat per la SECAH Ex Officina Hispana, el 4 d’abril, Braga (Portugal).
- Presentació de pòster de Berni, P.; Jàrrrega, R.; Bernal, D.; Carreras, C.; García, E., “*Amphorae ex Hispania* (<http://amphorae.icac.cat>). Fase II: catàleg de ánforas hispanas”, en el marc del *II Congreso Internacional de la SECAH Ex Officina Hispana. Las producciones cerámicas de imitación en Hispania*, organitzat per la SECAH Ex Officina Hispana, el 4 d’abril, Braga (Portugal).
- Comunicació de Jàrrrega, R., “El puerto romano de Barcino y su inserción en la red portuaria del conventus *Tarraconensis* (*Hispania Citerior*)”, en el marc del *I Congreso de Arqueología Náutica y Subacuática Española*, organitzat pel Ministerio de Educación y Cultura i el Museo Nacional de Arqueología Subacuática (ARQUA), el 13 de març, Cartagena.

- Comunicació de Járrega, R.; González Cesteros, H., “Ánforas lusitanas de época altoimperial en la costa oriental hispánica”, en el marc del *Congresso Internacional: Ânforas lusitanas. Produção e difusao*, l'11 d'octubre, Tróia (Portugal).
- Presentació de pòster de Diloli, J.; Ferré, R.; Járrega, R.; Vilà, J., “Nuevas aportaciones para el conocimiento de la antigua Dertosa. La excavación de la calle de Sant Felip Neri (Tortosa, Catalunya)”, en el marc del *XVIII Congreso Internacional de Arqueología Clásica*, organitzat pel Museo Nacional de Arte Romano i l'ICAC, del 13 al 17 de maig, Mèrida.

Activitats de difusió i transferència

- 25 de febrer: Conferència “Tecnología i atuells ceràmics a l'època romana”, dins el curs de formació del professorat “La tecnología romana aplicada a la vida cotidiana”, organitzat per l'ICAC i el Camp d'Aprenentatge de Tarragona, Tarragona.
- 10 d'abril: Conferència “Crisi i canvis estructurals a la Hispània oriental entre l'alt imperi romà i l'antiguitat tardana”, organitzada per la Societat Catalana d'Estudis Històrics de l'Institut d'Estudis Catalans, Barcelona.
- 25 de juliol: Conferència “La producción vinícola y las ánforas Tarraconenses en el Alto Imperio romano. Una ojeada general al resto de ánforas hispánicas”, en el marc de la *V Campaña de Excavaciones Arqueológicas en la Ciudad Romana de Los Bañales (Uncastillo, Zaragoza)*, organitzat per la Fundación Uncastillo, Saragossa.
- 1 de setembre: Conferència “La producción vinícola y las ánforas Tarraconenses en el Alto Imperio romano”, en el marc de la *1st International Summer School, Excavación y curso de Arqueología Clásica, Calvi Risorta-Pompeia*, organitzat per la Soprintendenza per i Beni Archeologici di Salerno i el Comune di Calvi Risola, Pompeia (Itàlia).

Docència

- Professor de les assignatures *Arqueologia de l'Antiguitat tardana i de l'Alta Edat Mitjana i Ciutat i territori al món antic* del Màster en Arqueologia clàssica (URV-UAB-ICAC)



Macias Solé, Josep Maria
Investigador sènior

PROJECTES DE RECERCA

Linia/programa: Arqueologia de la ciutat antiga. Tarraco

- Técnicas constructivas y arquitectura del poder en el noreste de la Tarraconense. Metodología de representación y parámetros analíticos para la comprensión de los procesos evolutivos (HAR-22012-36963-C05-02) 2013-2015

Investigador principal: Josep M. Macias.

Membres: Júlia Beltran (MUHBA), Judit Ciurana, Gemma Garcia, Josep Guitart (UAB-ICAC), Jordi López, Andreu Muñoz, Josep M. Puche, Albert Ribera (Universitat de València), Imma Teixell (Ajuntament de Tarragona), Josep M. Toldrà (URV), Serena Vinci.

- Estudi arquitectònic del circ romà de Tarragona (sector pretori) 2008-2013

Investigador principal: Josep M. Macias.

Membres: Pau de Solà Morales (URV), Josep M. Toldrà (URV), Serena Vinci, Unitat de Documentació Gràfica (ICAC).

- Medigene: Genetic and environmental factors of insulin resistance syndrome and its long-term complications in immigrant Mediterranean populations (Projecte Europeu HEALTH-F2-2011-279171) 2012-2015

Investigador principal: Josep M. Macias.

Membres: I. Rodà (UAB-ICAC), J. Ciurana, M. Salagaray (UIC)

- Excavacions a la Catedral de Tarragona. Noves aportacions al recinte de culte del *Concilium Provinciae Hispaniae Citerioris* 2007-2013

Investigadors principals: Josep M. Macias, Andreu Muñoz, Imma Teixell (Ajuntament de Tarragona).

Membres: Antonio Peña (UAB).

- Estudi de la basílica paleocristiana de l'amfiteatre de Tarragona. 2008-2014

Investigadors principals: Josep M. Macias, Andreu Muñoz, Imma Teixell (Ajuntament de Tarragona).

Membres: Judit Ciurana, Josep M. Toldrà (URV), Serena Vinci.

Linia/programa: Antiguitat tardana

- L'evolució del poblament tardoromà i altmedieval en el territori de l'antic *ager Tarraconensis* 2012-2013

Investigador principal: Ramon Martí (UAB)

Membres: Josep M. Macias, Xavier Gonzalo.

PUBLICACIONS

Libres o capítols de llibre

- Macias, J. M.; Muñoz, A. (ed.), *Tarraco christiana ciuitas*, Documenta 24, ICAC, Tarragona, 2013.
- Ciurana, J.; Macias, J. M.; Muñoz, A.; Teixell, I.; Toldrà, J. M., *Amphitheatrum, Memoria Martyrum et Ecclesiae. Les intervencions arqueològiques a l'Amfiteatre de Tarragona* (2009-2012), ICAC, Ajuntament de Tarragona, Museu Bíblic Tarraconense, Associació Cultural Sant Frutuós, Tarragona, 2013.
- Macias, J. M., “La medievalización de la ciudad romana”, a Macias, J. M.; Muñoz, A. (ed.), *Tarraco christiana civitas*, Documenta 24, ICAC, Tarragona 2013, p.123-147.
- Macias, J. M.; Morera, J.; Olesti, O.; Teixell, I., “Crisi o invasió? Els francs i la destrucció parcial de Tàrraco al s. III”, a Vidal, J.; Antela, B. (ed.), *Más allá de la batalla. La violencia contra la población en el Mundo Antiguo*, Pórtico, Zaragoza 2013, p.193-214.
- Macias, J. M., “The Integrated Management of Archaeological Heritage in Tarragona (ancient Tarraco, Hispania Tarraconensis)”, a Santoro, S.; Subías, E.; Bolzoni, E. (coords), *Skills and tools to the cultural Heritage and cultural tourism management* (TEMPUS IV-CHTM-BAL), Ed. d'Ericco, Teramo 2013, p. 215-236.

ACTIVITATS

Activitats científiques

- Conferència de Ciurana, J.; Macias, J. M.; Salagaray, M., “Progress report on Antrophological Database of ancient romans in Tarragona”, en el marc de l'*Annual Meeting Medigene (Mediterranean Genes)*, organitzat pel projecte Medigene, del 19 al 20 d'abril, Poiana Brasov (Romania).
- Comunicació de Vinci, S.; Macias, J. M.; Orellana, M., “Metodología y análisis fotogramétrico del muro de cierre de la plaza de representación del “foro provincial” de Tarraco (*Hispania Tarraconensis*)”, en el marc del *XVIII Congreso Internacional de Arqueología Clásica*, organitzat per l'Associazione Internazionale di Archeologia Classica (AIAC), el Museo Nacional de Arte Romano i l'ICAC, del 13 al 17 de maig, a Mèrida.
- Comunicació de Macias, J. M.; Puche, J. M.; Toldrà, J. M.; Solà-Morales, P. de, “Reconstrucción digital del Anfiteatro romano de Tarraco (*Hispania Tarraconensis*) mediante escáner láser. Bases para el estudio analítico y estructural”, en el marc del *XVIII Congreso Internacional de Arqueología Clásica*, organitzat pel Museo Nacional de Arte Romano i l'ICAC, del 13 al 17 de maig, Mèrida.
- Comunicació de Macias, J. M.; Vinci, S., “El subsuelo de la torre del Pretorio: aproximación a la evolución constructiva del “Foro Provincial” de Tarraco”, en el marc del *XVIII Congreso Internacional de Arqueología Clásica*, organitzat pel Museo Nacional de Arte Romano i l'ICAC, del 13 al 17 de maig, Mèrida.
- Comunicació de Macias, J. M.; Muñoz, A.; Peña, A.; Teixell, I., “El templo de Augusto en Tarraco: últimas excavaciones y hallazgos”, en el marc del *XVIII Congreso Internacional de Arqueología Clásica*, organitzat pel Museo Nacional de Arte Romano i l'ICAC, del 13 al 17 de maig, Mèrida.
- Presentació de pòster de Fantuzzi, L.; Cau, M. À.; Macias, J. M., “Late Roman Amphorae from Tarraco (Tarragona, Spain): archaeometric characterisation”, en el marc del *12th Eu-*

ropean Meeting on Ancient Ceramics, organitzat per la Universitat de Padua, del 19 a 21 de setembre, Pàdua (Itàlia).

- Ponència de Ciurana, J.; Macias, J. M., “La realitat funerària a l’ager Tarraconensis: característiques i mancances”, en el marc de les *IX Jornades Estudis Món Rural època roman-Circa Villam*, organitzat per la Universitat de Girona, GRAPE, UMR 5140, Université de Pau et des Pays de l’Adour, del 14 al 15 de novembre, Banyoles.
- Ponència de Macias, J. M.; Puche, J. M., “La documentación gráfica contemporánea: instrumentos para la comprensión y representación de la realidad arqueológica”, en el marc de les *III Jornades de Arqueología Clásica. La construcción en la ciudad romana de Itálica*, organitzat per la Universidad de Sevilla i el Conjunto Arqueológico de Itálica, el 12 de desembre, Santiponce (Sevilla).

Activitats de difusió i transferència

- 20 de març: Conferència “La vil·la romana de la Burguera (Salou, *ager Tarraconensis*)” en el marc del *Crèdit de Síntesi “Salaaris” de l’IES Jaume I*, a Salou.
- 18 de maig: Conferència “L’Amfiteatre i la seva sostenibilitat econòmica” en el marc del seminari *El conjunt monumental de l’Amfiteatre de Tarragona: un dissabte de recerca i divulgació científica*, organitzat per l’Ajuntament de Tarragona, ICAC i el Museu Bíblic Tarraconense a CaixaFòrum Tarragona.
- 7 de novembre: Conferència “La fi de Roma a les portes de la Catalunya medieval” en el marc del Programa *Ciencia, Tecnología i Matemáticas (CTM’13)*, organitzat pel Departament d’Ensenyament de la Generalitat de Catalunya i el CERCA, Tarragona.
- 18 de maig: Guió i assessorament de l’audiovisual *Amphitheatrum, Memoria Martyrum et Ecclesiae*. Presentat en les jornades de *Tarraco Viva 2013* i promogut per l’Ajuntament Tarragona, el Museu Bíblic Tarraconense i l’ICAC.
- 26 de novembre: Presentació de l’audiovisual *Amphitheatrum, Memoria Martyrum et Ecclesiae* en el marc del *XIII Festival Internacional de cine arqueológico del Bidasoa*, Irún.

Docència

- Professor de les assignatures *Ciutat i Territori en el món antic* i *Arqueologia de l’Antiguitat Tardada i de l’Alta Edat Mitjana* del Màster en Arqueologia clàssica (URV-UAB-ICAC).
- Professor de l’assignatura *Tècniques de representació del Patrimoni Arquitectònic* del Graduat d’Arquitectura de l’Escola Tècnica Superior d’Arquitectura de la URV.

ALTRES

- Coordinador del seminari internacional *De la projecció a l’edificació. El procés constructiu en època clàssica*, organitzat per l’ICAC, la URV, el MINECO i l’Erasmus Program. 18 i 19 de març.
- Organització de l’exposició *Amphitheatrum, Memoria Martyrum et Ecclesiae*. Espai permanent d’interpretació de l’amfiteatre de Tarragona. Presentat durant el festival *Tàrraco Viva* i promogut per l’ICAC i el Museu Bíblic Tarraconense i l’Ajuntament de Tarragona.
- Coordinador del seminari *El conjunt monumental de l’Amfiteatre de Tarragona: un dissabte de recerca i divulgació científica*, organitzat per l’ICAC, el Museu Bíblic Tarraconense, l’Ajuntament Tarragonai l’AGAUR (2012 ACDC00114). 18 de maig.



Palet Martínez, Josep Maria
Investigador sènior i coordinador de l'activitat científica
i formació avançada*

PROJECTES DE RECERCA

Línia/programa: Arqueologia del paisatge, poblament i territori. Formes del paisatge i antropització dels espais de muntanya de la protohistòria a l'edat mitjana

- Interacciones socio-ambientales durante el holoceno: estructuración, ocupación y dinámicas del territorio en la cuenca del Ter a partir de la Arqueología del Paisaje (TerAmAr) (HAR2012-39087-C02-02) 2013-2015

Investigador principal: Josep M. Palet.

Membres: Marta Prevosti, Esther Rodrigo, Hèctor A. Orengo (University of Nottingham), Arnau Garcia, Marta Sancho (UB), Pere Castanyer (MAC Empúries), Marta Flórez (GIAP**-Université Blaise Pascal), Michele Matteazzi, Aymat Catafau (Université de Perpignan), Helena Carvalho (Universidade do Minho), Rosa Plana (Université Paul-Valéry Montpellier III).

- Estudi del paisatge cultural de l'Horta de València (*Valentia Landscape Project*, VaLandPro) 2013-2016

Investigadors principals: Hèctor A. Orengo (University of Nottingham), Josep M. Palet.

Membres: M. Jesús Ortega, Santiago Riera (UB), Pilar Carmona (Universitat de València).

- Estudi territorial dels paisatges culturals del Vallès – Montseny 2013-2016

Investigadors principals: Arnau Garcia, Josep M. Palet.

Membres: Santiago Giralt (ICTJA-CSIC), Marta Flórez Santasusana (Université Blaise Pascal), Jaume Oliver, Hèctor A. Orengo (University of Nottingham).

- Palaikastro Landscape analysis project. Towards an integrated archaeological research 2012-2016

Investigador principal: Carl Knappett (University of Toronto, Canadà), Alexandra Livarda (University of Nottingham).

Membres: Hèctor A. Orengo (University of Nottingham), Santiago Riera (UB), Josep M. Palet, Arnau Garcia.

PUBLICACIONS

Articles en revistes indexades

- Orengo, H. A.; Palet, J.M.; Ejarque, A.; Miras, Y.; Riera, S., "Shifting occupation dynamics in the Madriu-Perafita-Claror va-

* Des de l'1 de desembre.

** Grup d'Investigació en Arqueologia del Paisatge <urv.academia.edu/GIAPLandscapeArchaeologyResearchGroup>.

lleys (Andorra) from the early Neolithic to the Chalcolithic: the onset of high mountain cultural landscapes”, *Quaternary International*, 2014, <<http://dx.doi.org/10.1016/j.quaint.2014.01.035>>. JCR (Q2 Geography Physical Q2 Geoscience Multidisciplinary), SCOPUS, ERIH (INT1), Carhus+A. Factor d'impacte: 1,962 (any 2012) / 9.898 (ICDS).

- Orengo, H. A.; Palet, J.M.; Ejarque, A.; Miras, Y.; Riera, S., “Pitch production during the Roman period: an intensive mountain industry directed towards long distance trade?”, *Antiquity*, 87 337, 2013, p. 802-814. JCR (Q2 Anthropology), SCOPUS, ERIH (INT1), Carhus+A, Factor d'impacte: 1,439. / 9.977 (ICDS).
- Ortega, M. J.; Orengo, H. A.; Palet, J. M., “Análisis arqueomorfológico de la llanura litoral al norte de *Valentia*. Estructuración territorial y revisión de las tramas centuriadas”, *Agri centuriati International Journal of Landscape Archaeology*, 9 (2012), 2013, p. 61-79. ERIH: INT2. 1.000 (ICDS).
- Servera, G.; Miras, Y.; Riera, S.; Julià, R.; Allée, Ph.; Orengo, H. A.; Paradis-Grenouillet, S.; Palet, J.M., “Tracing the land use history and vegetation dynamics in the Mont Lozère (Massif Central, France) during the last 2000 years: The interdisciplinary study case of Countrasts peat bog”, *Quaternary International*, 2013. <<http://dx.doi.org/10.1016/j.quaint.2013.10.048>>. JCR (Q2 Geography Physical Q2 Geoscience Multidisciplinary), SCOPUS, ERIH (INT1), Carhus+A. Factor d'impacte: 1,962 (any 2012) / 9.898 (ICDS).

Llibres o capítols de llibre

- Palet, J. M.; Orengo, H. A.; Ejarque, A.; Miras, Y.; Euba, I.; Riera, S., “Arqueología de paisajes altimontanos pirenaicos: formas de explotación y usos del medio en época romana en valle del Madriu-Perafita-Claror (Andorra) y en la Sierra del Cadí (Alt Urgell)”, a Fiches, J.-L. Plana, R., Revilla V. (ed.) *Paysages ruraux et territoires dans les cités de l'occident romain. Gallia et Hispania*. Presses universitaires de la Méditerranée, p. 329-340, Montpellier (França), 2013.

ACTIVITATS

Activitats científiques

- Presentació de pòster de Palet, J. M.; Orengo, H. A.; Ejarque, A.; Garcia, A.; Julià, R.; Riera, S.; Marco, J.; Montaner, J.; “Dynamiques du paysage et organisation territoriale dans la plaine littorale de l'Emporda (Nord-est de la Catalogne) de l'antiquité au haute Moyen Âge”, en el marc de les XXXIV *Rencontres Internationales d'Archeologie et d'Histoire d'Antibes: implantations humaines en milieu littoral méditerranéen*, organitzat per el CNRS-la Université de Nice Sophia Antipolis, del 14 al 16 d'octubre, a Antibes (França).
- Presentació de pòster d'Ortega, M. J.; Orengo, H. A.; Riera, S.; Palet, J. M.; Carmona, P.; Ruiz, J. M.; “Aménagements du paysage litoral de *Valentia* (Est de l'Espanne) au tour de la période romaine”, en el marc de les XXXIV *Rencontres Internationales d'Archeologie et d'Histoire d'Antibes: implantations humaines en milieu littoral méditerranéen*, organitzat per el CNRS - Université de Nice Sophia Antipolis, del 14 al 16 d'octubre, a Antibes (França).
- Ponència de Palet, J. M.; Orengo, H. A.; Garcia, A.; “Explotación y ocupación de espacios altimontanos pirenaicos en época romana: visiones desde la arqueología del paisaje”, en el marc del IV *Convegno Internazionale di Studi Veleiati*, organitzat per la Soprintendenza per i Beni Archeologici dell'Emilia-Romagna, el Comune di Lugagnano Val d'Arda, la Università di Bologna i la Università di Padova, del 20 al 21 de setembre, a Lugagnano Val d'Arda Piacenza (Itàlia).

- Ponència de Palet, J. M.; “La arqueología del paisaje y la antigüedad clásica: enfoques y perspectivas”, en el marc del *XVIII Congreso Internacional de Arqueología Clásica*, organitzat per l'Associazione Internazionale di Archeologia Classica (AIAC), el Museo Nacional de Arte Romano i l'ICAC, del 13 al 17 de maig, Mèrida.
- Comunicació de Orenco, H. A.; Riera, S.; Ortega, M. J.; Palet, J. M.; “Landscape use and coastal agricultural dynamics from Iberian to Roman period. Approaches and preliminary results of the *Valentia Landscape Project*”, en el marc del *XVIII Congreso Internacional de Arqueología Clásica*, organitzat per l'Associazione Internazionale di Archeologia Classica (AIAC), el Museo Nacional de Arte Romano i l'ICAC, del 13 al 17 de maig, Mèrida.
- Comunicació de Garcia, A.; Flórez, M.; Lladó, M.; Palet, J. M.; Giralt, S.; “Construcción y dinámicas de un paisaje antropizado durante la antigüedad: Estudio arqueológico y sedimentológico microrregional de un sector del llano prelitoral catalán (Samalús, Barcelona)”, en el marc del *XVIII Congreso Internacional de Arqueología Clásica*, organitzat per l'Associazione Internazionale di Archeologia Classica (AIAC), el Museo Nacional de Arte Romano i l'ICAC, del 13 al 17 de maig, Mèrida.
- Presentació de pòster de Ortega, M. J.; Orenco, H. A.; Palet, J. M.; “Análisis arqueomorfológico de la llanura de Valencia. Estructuración del territorio y dinámicas del poblamiento”, en el marc del *XVIII Congreso Internacional de Arqueología Clásica*, organitzat per l'Associazione Internazionale di Archeologia Classica (AIAC), el Museo Nacional de Arte Romano i l'ICAC, del 13 al 17 de maig, Mèrida.
- Presentació de pòster de Palet, J. M.; Orenco, H. A.; Ejarque, A.; Garcia, A.; Julià, R.; Riera, S.; Marco, J.; Montaner, J.; “Landscape dynamics and territorial organization in the Empordà littoral plain (North-Eastern Catalonia) from the Antiquity to the Medieval period: an integrated landscape analysis”, en el marc del *XVIII Congreso Internacional de Arqueología Clásica*, organitzat per l'Associazione Internazionale di Archeologia Classica (AIAC), el Museo Nacional de Arte Romano i l'ICAC, del 13 al 17 de maig, Mèrida.
- Ponència de Palet, J. M., “Els paisatges culturals de muntanya: visions des de l'arqueologia del paisatge”, en el marc de la *Jornada de Paisatge i Història a Catalunya*, organitzada pel Centre d'Història Contemporània, l'ICAC i la Societat Catalana d'Estudis Històrics, el 4 d'abril, a l'Institut d'Estudis Catalans, Barcelona.

Docència

- Professor de les assignatures *Evolució històrica del paisatge*, *Paleoambient i GIS i Arqueologia del paisatge de la protohistòria a l'antiguitat tardana* del Màster en Arqueologia clàssica (URV-UAB-ICAC).
- Professor del Programa *Professors i Ciència* de la Fundació Catalunya-La Pedrera.



Prevosti Monclús, Marta
Investigadora sènior

PROJECTES DE RECERCA

Línia/programa: Arqueologia del paisatge, poblament i territori

- Intervencions en l'ampliació del tercer carril de l'AP-7 2008-2014

Investigadora principal: Marta Prevosti.

Membres: Isidre Pastor.

- *Ager Tarraconensis* (PAT). El paisatge arqueològic antic a la dreta del Francolí 2005-2015

Investigadors principals: Marta Prevosti, Josep Guitart (UAB-ICAC).

Membres: Ramon Jàrraga, Diana Gorostidi (URV-ICAC), Jordi López, Piero Berni, Josep M. Palet, Santiago Riera (UB), Hèctor A. Orenge (University of Nottingham), Jaume Massó (Museu d'Arqueologia Salvador Vilaseca), Loïc Buffat (CSH), Aureli Àlvarez, Santiago Giralt (CSIC), Jordi Nadal (UB), Sílvia Valenzuela (UB), Núria Padrós (UAB), Ignacio Fiz (URV-ICAC), Albert Pèlachs (UAB), Pau de Soto (IAM), Josep Abela .

Línia/programa: Arqueologia del poblament i territori. Les formes d'hàbitat rural: les vil·les i altres tipus d'assentaments

- La vil·la romana de la Gran Via-Horta Farrerons (Premià de Mar, Maresme) 2008-2015

Investigadora principal: Marta Prevosti.

Membres: Ramon Coll (Museu de Premià de Mar), Isabel Rodà (UAB-ICAC).

Línia/programa: Arqueologia del paisatge, poblament i territori. Formes del paisatge i antropització dels espais de muntanya de la protohistòria a l'edat mitjana

- Interacciones socio-ambientales durante el holoceno: estructuración, ocupación y dinámicas del territorio en la cuenca del Ter a partir de la Arqueología del Paisaje (TerAmAr) (HAR2012-39087-C02-02) 2013-2015

Investigador principal: Josep M. Palet.

Membres: Marta Prevosti, Esther Rodrigo, Hèctor A. Orenge (University of Nottingham), Arnau Garcia, Marta Sancho (UB), Pere Castanyer (MAC Empúries), Marta Flórez (GIAP-Université Blaise Pascal), Michele Matteazzi, Aymat Catafau (Université de Perpignan), Helena Carvalho (Universidade do Minho), Rosa Plana (Université Paul-Valéry Montpellier III).

- Estudios arqueométricos en yacimientos arqueológicos del NE español y Túnez (CGL2011-26488) 2011-2014

Investigador principal: Luís Casas (UAB).

Membres: Marta Prevosti, Nejia Laridhi Ouazaa (University of El Manar II, Tunis), Eugènia Estop (UAB), Aureli Àlvarez, Joaquim Badia (UAB), David Martínez (UAB).

PUBLICACIONS

Articles en revistes indexades

- Prevosti, M.; Casas, Ll.; Roig, J.F.; Fouzai, B.; Àlvarez, A.; Pitarch, A., “Archaeological and archaeomagnetic dating in a site from the ager Tarraconensis (Tarragona, Spain): El Vila-sec Roman pottery”, *Journal of Archaeological Science*, 40, 2013, p.2686-2701. JCR (Q2 Geoscience Multidisciplinary), SCOPUS, ERIH, Carhus+A. Factor d’impacte: 1,889 (any 2012) / 9,977 (ICDS).
- Prevosti, M., “Forma Conventus Tarraconensis I: Baetulo-Blanda. La primera carta arqueològica de la Península Ibèrica”, *Butlletí de la Societat Catalana d’Estudis Històrics*, XXIV, 2013, p. 67-84. Carhus+D. 1.877 (ICDS).

Articles en revistes no indexades

- Prevosti, M., “Instalaciones oleícolas y vinícolas estudiadas en el marco del Proyecto Ager Tarraconensis (PAT)”, *De Vino et Oleo Hispaniae, Anales de Prehistoria y Arqueología*, 27-28, 2011-2012 (publ. 2013), p. 97-111.
- Prevosti, M.; López Vilar, J.; Fiz, I., “Paysage rural et formes de l’habitat dans l’ager Tarraconensis”, *Paysages ruraux et territoires dans les cités de l’Occident romain. Gallia et Hispania*. Collection «Mondes anciens», Presses Universitaires de la Méditerranée, Université de Montpellier, 2013, p. 99-107.
- Prevosti, M., “A textile workshop from Roman times: the villa dels Antigons”, *Datatextil*, 28, p.10-18.

Actes de reunions científiques

- Fiz, I.; Gorostidi, D.; López Vilar, J.; Prevosti, M., “*In conspectu prope totius urbis*: an application of different visual methods at the ager Tarraconensis landscape”, *Proceedings of 38th Annual Conference on Computers Applications and Quantitative Methods in Archaeology* (Granada, 6th-9th April, 2010), *BAR International Series 2494*, p. 185-192, Oxford, 2013.

ACTIVITATS

Activitats científiques

- Pucho, J. M.; Prevosti, M.; Padreny, J. M.; Coll, R., “El edificio octogonal de Can Ferrerons, estudio métrico y arquitectónico”, en el marc del *XVIII Congreso Internacional de Arqueología Clásica*, organitzat pel Museo Nacional de Arte Romano i l’ICAC, del 13 al 17 de maig, Mèrida.

Activitats de difusió i transferència

- 5 de maig: Conferència “L’arqueòleg, el Sherlock Holmes del passat” organitzada pel Museu de l’Estampació de Premià de Mar.
- 6 de juny: Conferència “Can Ferrerons i el poblament romà del Maresme”, dins del cicle d’Activitats científiques 2013, del Museu de l’Estampació de Premià de Mar.
- 3 d’octubre: Conferència “El paisatge romà de Cambrils” dins el curs organitzat per l’Antena del Coneixement a Cambrils i organitzat pel Museu d’Història de Cambrils, l’ICAC, la URV,

l'Ajuntament de Cambrils i el Centre d'Estudis Cambrilencs, al Museu d'Història de Cambrils.

- Col·laboració periòdica amb Ràdio Premià de Mar en un espai dedicat a la difusió de temes culturals, especialment relacionats amb el Museu de Premià de Mar, l'arqueologia i el jaciment de Can Farrerons.
- 25 de maig a 9 de juny: Coordinació dels actes del Festival Laietània organitzat pel Museu d'Estampació de Premià de Mar entorn al jaciment de Can Ferrerons, Premià de Mar.
- 6 de juny: Conferència de Coll, R. i Prevosti, M. "Can Ferrerons i el poblament romà del Maresme", en el marc dels actes del *Festival Laietània*, organitzat pel Museu d'Estampació de Premià de Mar entorn al jaciment de Can Ferrerons, Premià de Mar.

Docència

- Professora de l'assignatura *Ciutat i territori al món antic* del Màster en Arqueologia clàssica (URV-UAB-ICAC).
- 23 de març: Classe de 4 hores en el marc del curs de formació per a professorat d'educació infantil, primària i secundària, "Museus Industrials de Catalunya a l'aula", organitzat pel Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya.

ALTRES

- Membre del Consell de redacció de la revista *Butlletí de la Societat Catalana d'Estudis Històrics*, Barcelona.
- Directora científica de la Jornada "Paisatge i Història a Catalunya", organitzada pel Centre d'Història Contemporània, l'ICAC i la Societat Catalana d'Estudis Històrics, el 4 d'abril, a l'Institut d'Estudis Catalans, Barcelona.



Ruiz de Arbulo Bayona, Joaquín
Investigador sènior (URV-ICAC) i subdirector*

PROJECTES DE RECERCA

Línia/programa: Arqueologia de la ciutat antiga

- TEMPUS: Network for Post Graduate Masters in Cultural Heritage and Tourism Management in Balkan Countries (CHTM-BAL) (Projecte Europeu TEMPUS- 517471)

Investigadora principal: Sara Santoro (Università di Chieti Pescara).

Membres: “Alexander Moisiu” University of Durres (Albània), ICAC, Instituti i Monumenteve te Kultures “Gani Strazimiri” (Albània), Antiquity of Southeastern Europe Research Centre University of Warsaw (Polònia), Economic Faculty Shkodër University “Luigj Gurakuqi” Shkodër (Albània), SVIMAP Network Napoli (Itàlia), World University Service Kosova Committee (Kosovo), University of Prizren-Prizren (Kosovo), Università Telematica “Leonardo da Vinci” Torrevicchia Teatina (Itàlia), Alma Mater Studiorum Università di Bologna (Itàlia).

- Roma, las capitales provinciales y las ciudades de Hispania (HAR 2012-37405-C04-01) 2013- 2015

Investigador principal: Joaquín Ruiz de Arbulo (URV-ICAC).

Membres: Ricardo Mar (URV), Josep Anton Remolà (URV), David Vivó (Universitat de Girona), Diana Gorostidi (URV-ICAC), Maite Miró (Serveis Territorials d’Aqueologia de Tarragona).

- Water Shapes Projecte Europeu (Culture Program) 2007-2013

Investigadora principal: Heleni Porfiriou (CNR-ICVBC).

Membres: Josep M. Nolla (UdG), Francoise Blanc (ENSArch Toulouse), Maria Manuela Martins (UMinho), Alesandro Dei (Studio 21), Ricardo Mar (URV), Joaquín Ruiz de Arbulo (URV-ICAC).

- La ciudad romana de Cosa: arqueología de un enclave comercial mediterráneo 2007-2013

Investigadora principal: Mercè Roca (UB).

Membres: M. Isabel Fernández (Universidad de Granada), Joaquín Ruiz de Arbulo (URV-ICAC), Alejandro Marcuello (UB), Pilar Queralt (UB), Ricardo Mar (URV), Jaume Buxeda (UB), Marisol Madrid (UB), Ignacio Fiz (URV-ICAC), Raúl Celis (UB), Alejandro Beltrán (UPC), Gustavo Vivar (Museu d’Arqueologia de Catalunya).

PUBLICACIONS

Llibres o capítols de llibre

- Mar, R.; Ruiz de Arbulo, J., “Tarraco. Morfología y trazado urbano” a Ribeiro, M. C.; Sousa, A., (Eds.), *Evolução da paisagem*

* Fins al 31 d’agost.

urbana. *Transformação morfológica dos tecidos históricos*, Instituto de Estudos Medievais de la Universidade Nova de Lisboa (IEM / FCSH), Lisboa, 2013, p. 63-89.

- Ruiz de Arbulo, J., *Pròleg* a López-Monné; R., Sans, S.; Prades, H., *A peu per Tàrraco. 10 passejades i excursions*. Col·lecció de Ferradura, Arola Editors, Tarragona, 2013, p.13-15.

Actes de reunions científiques

- Ruiz de Arbulo, J., “Tarraco y la legio Martia”, en el marc del a López Vilar, J. (ed.) *Actes del 1er Congrès Internacional d'Arqueologia i Món Antic Tarraco Biennal. Govern i Societat a la Hispània romana. Novetats epigràfiques. Homenatge a Géza Alföldy*, organitzat per la Fundació Privada Mútua Catalana, (Tarragona, del 29 de novembre a l'1 de desembre), p. 263-278, Tarragona, 2013.
- Mar, R.; Ruiz de Arbulo, J., “La Colonia Tarraco en el siglo II d.C. Usos del espacio y la población en una capital romana” a Ferreira, A.; Abreu, J.; Pinho, I.; Costa, J. (Coords.), *I Congresso Histórico Internacioal. As Cidades na História: População*, (Guimaraes, del 10 al 14 de novembre de 2012), vol. 2, Camara Municipal de Guimaraes, Guimaraes, 2013, p. 220-238.

Activitats científiques

- Ruiz de Arbulo, J.; “Tarraco. La gestión del agua en una capital provincial romana”, en el marc del *Colloque international Nouvelles approches de l'ingénierie hydraulique romaine*, organitzat per la Université de Toulouse II - Université Lumière Lyon 2, l'École des hautes études hispaniques et ibériques i la Casa de Velázquez, del 15 al 16 febrer, Toulouse (França).
- Mar, R.; Ruiz de Arbulo, J., “El capitolio y el foro de Tarraco. Arqueología y fases arquitectónicas”, en el marc del *Colocuiul International ‘Traian si orasele sale’*, organitzat per la Babeş-Bolyai University Cluj-Napoca, del 30 de setembre al 2 d'octubre, Cluj-Napoca (Romania).
- Ruiz de Arbulo, J., “Kesse / Tarrácon / Tarraco. En torno a los orígenes de una ciudad portuaria”, en el marc de les *XXXIV Rencontres Internationales d'Archeologie et d'Histoire d'Antibes: implantations humaines en milieu littoral méditerranéen*, organitzat per el CNRS - Université de Nice Sophia Antipolis, del 14 al 16 d'octubre, Antibes (França).
- Ruiz de Arbulo, J., “Tarraco. La capital provincial y de conventus”, en el marc de *Ciudades romanas valencianas. Actualidad de la investigación histórico-arqueológica*, organitzades pel Museu Arqueològic d'Alacant, del 3 al 4 de desembre, Alacant.

ACTIVITATS

Activitats de difusió i transferència

- 26 de febrer: Conferència “Les tradicions mèdiques al món clàssic”, dins el *curs de formació del professorat* organitzat per l'ICAC i el Camp d'Aprenentatge de Tarragona, a l'ICAC del 25 de febrer al 2 de març, Tarragona.
- 14 de març: “*Memoria Aeterna*. Un ritual funerari pot perdurar deu mil anys?”, dins el cicle de Activitats científiques *L'altra cara de la vida. Cultura funerària, ahir i avui*, organitzat per la Fundació Mèmora al Museu Comarcal de Manresa.
- 20 de març: Conferència “Ilerda, any 49 a.C. L'any en què tothom va viure en perill”, dins el cicle d'Activitats científiques *Ficcions arqueologicoliteràries*, organitzat per la Fundació CaixaFòrum, Tarragona.
- 17 d'abril: Conferència “Anys 27-25 a.C. La Tàrraco que va veure August”, dins del cicle d'Activitats científiques *Ficcions arqueologicoliteràries*, organitzat per la Fundació CaixaFòrum, Tarragona.

- 15 de maig: Conferència “Tarraco ciutat de congressos (anys 72-197 dC). Ideologia i propaganda del culte imperial”, dins del cicle d’Activitats científiques *Ficcions arqueologicoliteràries*, organitzat per la Fundació CaixaFòrum, Tarragona.
- 23 de maig: Conferència “Terracona, la ciutat de l’antiguitat tardana”, dins del cicle d’Activitats científiques *Ficcions arqueologicoliteràries*, organitzat per la Fundació CaixaFòrum, Tarragona.

Docència

- Professor de l’assignatura *Arqueologia de les províncies romanes* en el Màster en Arqueologia clàssica (URV-UAB-ICAC).

ALTRES

- Secretari científic del *XVIII Congreso Internacional de Arqueología Clásica*, organitzat per l’Associazione Internazionale di Archeologia Classica (AIAC), el Museo Nacional de Arte Romano i l’ICAC, del 13 al 17 de maig, Mèrida.
- Membre de la Junta Directiva de la Sociedad de Estudios de la Cerámica Antigua en Hispania SECAH *Ex Officina Hispana*.

Investigadors júnior



Carruesco García, Jesús
Investigador júnior (URV-ICAC)

PROJECTES DE RECERCA

Línia/programa: Arqueologia grega

- El concepte d'espai en l'arquitectura i la iconografia gregues 2008-2014

Investigador principal: Jesús Carruesco (URV-ICAC).

Membres: Montserrat Jufresa (UB), Isabel Rodà (UAB-ICAC), Montserrat Reig (UB), Roger Miralles, Gemma Fortea, Glòria Cot, Julia Janicka (URV).

- *Iberia Graeca* 2011-2017

Investigadors principals: Xavier Aquilué (*Iberia Graeca*), Jesús Carruesco (URV-ICAC).

Membres: Xavier Aquilué (*Iberia Graeca*), Jesús Carruesco (URV-ICAC), Gemma Fortea, Meritxell Blay.

- Pluralidad de discursos y su interrelación en la Grecia arcaica y clásica: contextos de performance, mecanismos compositivos, construcción del autor (FFI2012-32159) 2013-2015

Investigador principal: Xavier Riu.

Membres: Jaume Pòrtulas (UB), M. Teresa Clavo (UB), Montserrat Reig (UB), Jesús Carruesco (URV-ICAC), Barbara Kowalzig (New York University), Stephan Hagel (Universität Wien), Joan Josep Mussarra (UB), Roger Aluja (UB).

PUBLICACIONS

Llibres o capítols de llibre

- Jufresa, M.; Reig, M.; Carruesco, J.; Fortea, G.; Miralles, R.; Rodà, I. (ed.), *Ouranós-Gaia. L'espai a Grècia III: anomenar l'espai*, Documenta, 27, ICAC, Tarragona, 2013.
- Carruesco, J.; Reig, M., "Introducció", a Jufresa, M.; Reig, M.; Carruesco, J.; Fortea, G.; Miralles, R.; Rodà, I., *Ouranós-Gaia. L'espai a Grècia III: anomenar l'espai*, Documenta, 27, ICAC, Tarragona, 2013, p. 9-12.
- Subías, E.; Azara, P.; Carruesco, J.; Fiz, I.; Cuesta, R., "El espacio de la ciudad y su paisaje en el Egipto post-faraónico", a Jufresa, M.; Reig, M.; Carruesco, J.; Fortea, G.; Miralles, R.; Rodà, I., *Ouranós-Gaia. L'espai a Grècia III: anomenar l'espai*, Documenta, 27, ICAC, Tarragona, p.127-132.

- Jufresa, M.; Carruesco, J.; Fortea, G.; Miralles, R.; Reig, M.; Rodà, I., “Space as it was seen and conceived by the ancient Greeks”, a Jufresa, M.; Reig, M.; Carruesco, J.; Fortea, G.; Miralles, R.; Rodà, I., *Ouranós-Gaia. L’espai a Grècia III: anomenar l’espai*, Documenta, 27, ICAC, Tarragona, p.133-138.
- Riu, X.; Carruesco, J.; Reig, M.; Pòrtulas, J.; Clavo, M.T., “Reception of Greek Tragedy in Catalan Literature”, a Roisman, H. M. (ed.), *The Encyclopedia of Greek Tragedy*, Wiley-Blackwell, Malden, Massachusetts-Oxford, 2013, p. 1058-1062.
- Riu, X.; Pòrtulas, J.; Reig, M.; Carruesco, J.; Clavo, M. T., “Reception of Greek Tragedy in Spanish Literature”, a Roisman, H. M. (ed.), *The Encyclopedia of Greek Tragedy*, Wiley-Blackwell, Malden, Massachusetts-Oxford, 2013, p.1110-1116.
- Carruesco, J.; Reig, M., “Redefining Catharsis in Opera: The Power of Music in Birtwistle’s *The Minotaur* and Amargós’ *Euridice y los títeres de Caronte*”, a Knippschild, S.; García Morcillo, M. (ed.), *Seduction and Power. Antiquity in the Visual and Performing Arts*, Bloomsbury Academic, London-New Delhi-New York-Sydney, 2013, p. 109-120.

ACTIVITATS

Activitats científiques

- Comunicació de Carruesco, J., “Choral practice and the articulation of public space in Early Archaic Greece”, en el marc del *XVIII Congreso Internacional de Arqueología Clásica*, organitzat per l’Associazione Internazionale di Archeologia Classica (AIAC), el Museo Nacional de Arte Romano i l’ICAC, del 13 al 17 de maig, Mèrida.
- Comunicació de Carruesco, J.; Reig, M., “Iconografía de la fundación: la disputa de Apolo y Heracles por el trípode delfico”, en el marc del *XVIII Congreso Internacional de Arqueología Clásica*, organitzat per l’Associazione Internazionale di Archeologia Classica (AIAC), el Museo Nacional de Arte Romano i l’ICAC, del 13 al 17 de maig, Mèrida.
- Comunicació de Carruesco, J., “Revisitant la tragèdia: *Cadmus et Hermione* de Lully-Quinault i l’aparició de la *tragédie lyrique*”, en el marc del *XVIII Simposi d’Estudis Clàssics. Omnia Mutantur: Canvi, transformació i pervivència en la cultura clàssica, en les seves llengües i en el seu llegat*, organitzat per la Secció Catalana de la Sociedad Española de Estudios Clásicos, del 3 al 5 de juliol, Barcelona.

Activitats de difusió i transferència

- 8 de febrer: Conferència “El cor i la dansa en el món grec i la tradició clàssica”, dins el curs de formació de professorat d’ensenyament secundari *Arts, tècnica i tradició al món antic*, organitzat per l’Institut de Ciències de l’Educació de la Universitat de Barcelona, del 9 de novembre de 2012 al 8 de maig, Barcelona.
- 13 de febrer: Conferència “Pandora: figures femenines a la tradició grega”, en el *cicle d’Activitats científiques de batxillerat 2012-2013*, organitzat per la Sociedad Española de Estudios Clásicos, del 13 al 27 de febrer, a Tarragona.
- 28 de febrer: conferència “Els jardins en el món clàssic” dins el *curs de formació del professorat* dins el curs de formació del professorat *La tecnologia romana aplicada a la vida quotidiana*, organitzat per l’ICAC i el Camp d’Aprentatge de Tarragona, a l’ICAC del 25 de febrer al 2 de març, Tarragona.
- 13 de març: Conferència “Mite i arquitectura en l’Atenes clàssica”, dins el *cicle d’Activitats científiques Els dijous de Grècia*, organitzat per la Societat Amics de la UNESCO al Col·legi Professional d’Aparelladors i Arquitectes Tècnics de Barcelona.

Docència

- Professor de les assignatures *Fonts textuais per al coneixement de l'Antiguitat, Religió i mitologia en l'Antiguitat clàssica* i *Música i interdisciplinarietat* del Màster en Arqueologia clàssica (URV-UAB-ICAC).
- Professor de l'assignatura *Mitologia i cultura contemporània* del Màster d'Estudis en Llengua i Cultura Catalana (URV).

ALTRES

- Membre del comitè organitzador i del consell científic del XVIII *Simposi de Estudis Clàssics. Omnia Mutantur: Canvi, transformació i pervivència en la cultura clàssica, en les seves llengües i en el seu llegat*, organitzat per la Secció Catalunya de la Sociedad Española de Estudios Clásicos, del 3 al 5 de juliol, Barcelona.
- Membre del comitè organitzador del XVIII *Festival de Teatre Grecollatí a Catalunya*, organitzat per la Societat Catalana de Teatre Grecollatí, del 20 de març al 18 d'abril, a Girona, l'Hospitalet de Llobregat i Tarragona.
- Membre vocal de la junta directiva de la Secció Catalana de la Sociedad Española de Estudios Clásicos.
- Secretari de la junta directiva de la Societat Catalana de Teatre Grecollatí.



Fiz Fernández, José Ignacio
Investigador júnior (URV-ICAC)

PROJECTES DE RECERCA

Línia/programa: Arqueologia de la protohistòria a la Mediterrània occidental. Formació i desenvolupament de societats complexes en la protohistòria catalana

- El poblament protohistòric al Camp de Tarragona i el seu entorn 2012-2018

Investigadors principals: Maria Carme Belarte, Joan Canela.

Membres: Jordi López Vilar, Ignacio Fiz (URV-ICAC).

Línia/programa: Arqueologia del paisatge, poblament i territori

- Relacions camp-ciutat a l'antiguitat. El cas de *l'ager dertosanus*. 2013-2015

Investigador principal: Antoni Cartes (URV), Ignacio Fiz (URV-ICAC).

Membres: Ricardo Mar (URV).

- La ciudad romana de Cosa: arqueología de un enclave comercial mediterráneo 2007-2013

Investigadora principal: Mercè Roca (UB).

Membres: Maria Isabel Fernández (Universidad de Granada), Joaquín Ruiz de Arbulo (URV-ICAC), Alejandro Marcuello (UB), Pilar Queralt (UB), Ricardo Mar (URV), Jaume Buxeda (UB), Marisol Madrid (UB), Ignacio Fiz (URV-ICAC), Raül Celis (UB), Alejandro Beltrán (UPC), Gustavo Vivar (Museu d'Arqueologia de Catalunya).

PUBLICACIONS

Articles en revistes indexades

- Subías, E.; Fiz I.; Cuesta, R., "The middle Nile Valley: elements in an approach to the structuring of the landscape from the Greco-Roman era to the nineteenth century", *Quaternary International*, volume 312, 2013, p. 27-44. JCR (Q2 Geography Physical Q2 Geoscience Multidisciplinary), SCOPUS, ERIH (INT1), Carhus+A. Factor d'impacte: 1,962 (any 2012) / 9.898 (ICDS).
- Fiz, I., "Métodos estadísticos y funciones SIG: Una propuesta de modelado del poblamiento en el ager Tarraconensis", *Archivo Español de Arqueología*, 2013, 86, 91-111. Index: JCR (Q1, Arts & Humanities), SCOPUS, Carhus+A. Factor d'impacte: 0,101 (any 2012) / 9.977 (ICDS).

Llibres o capítols de llibre

- Subías, E.; Azara, P.; Carruesco, J.; Fiz, I.; Cuesta, R., "El espacio de la ciudad y su paisaje en el Egipto post-faraónico" a Jufresa,

M.; Reig, M.; Carruesco, J.; Fortea G, Miralles, R.; Rodà, I (ed.), Ouranós-Gaia. *L'espai a Grècia III: anomenar l'espai*, ICAC i Institut d'Estudis Catalans, Documenta, 27, p. 127-133.

Actes de reunions científiques

- Prevosti, M.; López Vilar, J.; Fiz, I., “Paysage rural et formes de l'habitat a l'ager Tarraconensis” a Fiches , J. L, Plana-Mallart, R.; Revilla, V. (ed): *Ager IX, Paysages ruraux et territoires dans les cités de l'occident romain. Actes du colloque international AGER IX* Barcelone, (25-27 mars 2010), Collection Mondes Anciens, Presses Universitaires de la Méditerranée, Montpellier, p. 99-106.
- Fiz, I.; Gorostidi, D.; López Vilar, J.; Prevosti, M., “*In conspectu prope totius urbis*: an application of different visual methods at the ager Tarraconensis landscape”, *Proceedings of 38th Annual Conference on Computers Applications and Quantitative Methods in Archaeology*, (Granada, 6th-9th April, 2010), *BAR International Series 2494*, p. 185-192, Oxford, 2013.

ACTIVITATS

Activitats científiques

- Comunicació de Fiz, I.; Gorostidi, D.; Cartes, A., “GIS y los divergia aquarum o cómo poner límites a un territorio”, *XVIII Congreso Internacional de Arqueología Clásica*, organitzat per l'Associazione Internazionale di Archeologia Classica (AIAC), el Museo Nacional de Arte Romano i l'ICAC, del 13 al 17 de maig, Mèrida.
- Presentació de pòster de Fiz, I.; Cartes, A., “Ager Dertosanus: primeros resultados”, *XVIII Congreso Internacional de Arqueología Clásica*, organitzat per l'Associazione Internazionale di Archeologia Classica (AIAC), el Museo Nacional de Arte Romano i l'ICAC, del 13 al 17 de maig, Mèrida.
- Comunicació de Fiz, I.; Gorostidi, D.; Cartes, T., “GIS y los divergia aquarum o cómo poner límites a un territorio”, en el marc del *XVIII International Congress of Classical Archaeology “Centre and periphery in the ancient world”*, organitzat per l'Associazione Internazionale di Archeologia Classica a Mèrida, del 13 al 17 de maig.

Docència

- Professor de les assignatures *Arqueologia del territori a la Mediterrània antiga*, *Introducció a l'arqueologia del territori*, *Evolució històrica del paisatge: GIS*, *Tècniques de restitució de l'arqueologia*, *Arqueologia hidràulica i Arqueologia hidràulica* del Màster en Arqueologia clàssica (URV-UAB-ICAC).
- Professor de l'assignatura *Noves tecnologies aplicades a les humanitats* del Grau d'Història (URV).

ALTRES

- *Peer-reviewer* de les actes del *38th Annual Conference on Computer Applications and Quantitative Methods in Archaeology* organitzat a Perth (Austràlia) del 25 del 28 de març.



Gorostidi Pi, Diana
Investigadora júnior (URV-ICAC)

PROJECTES DE RECERCA

Línia/programa: Mètodes i tècniques de les ciències experimentals aplicades a l'arqueologia clàssica. Arqueometria

- La explotación y comercio de los recursos naturales en el Norte de la Hispania romana: *lapis, metalla, aqua* (HAR2011-25011) 2011-2014

Investigadora principal: Isabel Rodà (UAB-ICAC)

Membres: Anna Gutiérrez Garcia-Moreno (UAB-ICAC), Aureli Àlvarez, Diana Gorostidi (URV-ICAC), Jordi López Vilar, Ana de Mesa, Ana Garrido, Eva Koppel (UAB), Montserrat Claveria (UAB), Francesc Busquets (UAB), Pilar Lapuente (Universidad de Zaragoza), Hernando Royo, Silvia González (Universidad de Lugo), Benjamin Russell (King's College, UK), Simon J. Keay (University of Southampton), Graeme Earl (University of Southampton), Leif Isaken (University of Southampton), Xavier Lafuente, Jaume Massó (Museu d'Arqueologia Salvador Vilaseca).

Línia/programa: Arqueologia clàssica i ciències de l'antiguitat. Fonts textuais, epigrafia i numismàtica

- *Res publica Tusculanorum*. Epigrafia llatina de la ciutat de *Tusculum* (Laci, Itàlia) 2012-2014

Investigadora principal: Diana Gorostidi (URV-ICAC).

- Roma, las capitales provinciales y las ciudades de Hispania (HAR2012-37405-C04-01) 2013- 2015

Investigador principal: Joaquin Ruiz de Arbulo (URV-ICAC).

Membres: Ricardo Mar (URV), Josep Anton Remolà (URV), David Vivó (Universitat de Girona), Diana Gorostidi (URV-ICAC), Maite Miró (Serveis Territorials d'Aqueologia de Tarragona).

PUBLICACIONS

Articles en revistes indexades

- Berni, P.; Gorostidi, D., "C. Iulius Valerianus et C. Iulius Iulianus. Mercatores del aceite bético en un signaculum de plomo para ánforas Dressel 20", *Journal of Roman Archaeology*, 26, 2013, p. 167-189. SCOPUS, ERIH (INT1), Carhus+A. 9.898 (ICDS).
- Gorostidi, D.; Rodà, I., "Una etiqueta de plomo con fitónimos procedente de Mas Vell, Valls, *ager Tarraconensis*", *Espacio, Tiempo y Forma. Serie 2., Historia Antigua (Homenaje a Géza Alföldy)*, 25, 2012, p. 121-129. Carhus+B.

Llibres o capítols de llibre

- Gorostidi, D., “Conjuntos epigráficos monumentales de ámbito público en Tusculum (Lazio, Italia)”, a Iglesias, J. M.; Ruiz Gutiérrez, A. (ed.), *Paisajes epigráficos de la Hispania romana. Monumentos, contextos, topografías*. Hispania Antigua. Serie Historica, 9, L’Erma di Bretschneider, p. 205-224, Roma, 2013.
- Gorostidi, D., “Sobre les marques SYN / SYNE i la seva identificació amb C. Trocina Synedemus, sevir Augustal de la colònia de Barcino”, a Carreras, C.; López, A.; Guitart, J. (coord.). *Barcino II: Marques i terrisseries del Baix Llobregat*, Sèrie Timbres Amphoriques, 18, IEC-ICAC, p. 287-296, Barcelona, 2013.
- Gorostidi, D., “Dea Roma. A proposito dell’idea di Roma nel tardoantico”, a Gheller, V. (ed.), *Ricerche a confronto. Dialoghi di Antichità Classiche e del Vicino Oriente (Bologna-Trento, 2011)*. Edizioni Saecula, p. 228-229, Vicenza, 2013.

Actes de reunions científiques

- Fiz, I.; Gorostidi, D.; López Vilar, J.; Prevosti, M., “In conspectu prope totius urbis: an application of different visual methods at the ager Tarraconensis landscape”, *Proceedings of 38th Annual Conference on Computers Applications and Quantitative Methods in Archaeology* (Granada, 6th-9th April, 2010), *BAR International Series* 2494, p. 185-192, Oxford, 2013.
- Gorostidi, D.; “Géza Alföldy y las inscripciones romanas de Tarraco (1975-2011): Novedades y nuevas perspectivas”, a López Vilar, J. (ed.) *Actes del 1er Congrés Internacional d’Arqueologia i Món Antic Tarraco Biennal. Govern i Societat a la Hispània romana. Novetats epigràfiques. Homenatge a Géza Alföldy*, organitzat per la Fundació privada Mútua Catalana (Tarragona, del 29 de novembre al 1 de desembre), p.135-143, Tarragona, 2013.
- Gorostidi, D., “Nuovi documenti epigrafici dallo scavo della cosiddetta “Villa di Prastina Pacato” a Tusculum”, a Ghini, G.; Mari, Z. (ed.). *Lazio a Sabina 9 (Atti del Convegno “Nono Incontro di Studi sul Lazio e la Sabina”, (Roma, 27-29 marzo 2012)*. Lavori e Studi della Soprintendenza per i Beni Archeologici del Lazio, 9. Edizioni Quasar, p. 183-188, Roma, 2013.

ACTIVITATS

Activitats científiques

- Comunicació de Gorostidi, D., “Admirari poteris, sed nusquam satis: el “artificio” de Juanelo en un poema latino de Pierleone Casella (1606)”, en el marc del *XVIII Congreso Internacional de Arqueología Clásica*, organitzat per l’Associazione Internazionale di Archeologia Classica (AIAC), el Museo Nacional de Arte Romano i l’ICAC, del 13 al 17 de maig, Mèrida.
- Comunicació de Gorostidi, D., “La galeria de *summi viri* en Tusculum y el foro de Augusto: Valoración a partir de inscripciones antiguas y recientes”, en el marc del *XVIII Congreso Internacional de Arqueología Clásica*, organitzat per l’Associazione Internazionale di Archeologia Classica (AIAC), el Museo Nacional de Arte Romano i l’ICAC, del 13 al 17 de maig, Mèrida.
- Comunicació de Fiz, I.; Gorostidi, D.; Cartes, T., “GIS y los *divergia aquarum* o cómo poner límites a un territorio”, en el marc del *XVIII International Congress of Classical Archaeology “Centre and periphery in the ancient world”*, organitzat per l’Associazione Internazionale di Archeologia Classica (AIAC), el Museo Nacional de Arte Romano i l’ICAC, del 13 al 17 de maig, Mèrida.
- Comunicació de Gorostidi, D., “La galleria dei *summi viri* di Tusculum: prima ipotesi ricostruttiva”, en el marc del *Convegno Internazionale, FORUM Strutture, funzioni e sviluppo degli*

impianti forensi in Italia (IV sec. a.C.- I sec. d.C.) organitzat per la Universitat di Roma “La Sapienza” i la British School of Rome a Roma, del 9 al 10 de desembre.

- Comunicació de Gorostidi, D.; Rodríguez, O.; Remolà, J. A.; Núñez, J.; Ruiz, E., “Il foro di Tusculum: struttura, funzione e sviluppo alla luce di recenti indagini”, en el marc del *Convegno Internazionale FORUM Strutture, funzioni e sviluppo degli impianti forensi in Italia (IV sec. a.C.- I sec. d.C.)* organitzat per la Universitat di Roma “La Sapienza” i la British School of Rome a Roma, del 9 al 10 de desembre.

Docència

- Professora de les assignatures *Introducció a les Llengües Clàssiques i Religió i Mitologia en el Món Clàssic* del Màster en Arqueologia clàssica (URV-UAB-ICAC).
- Professora de l'assignatura de *Llatí* del Grau de Llengua i Literatures Hispànica i Catalanes de la URV.
- Professora de l'assignatura *Grans obres de la literatura llatina* del Grau de Llengua i Literatura Catalanes de la URV.

ALTRES

- *Peer-reviewer* de les revistes *Habis* (Universidad de Sevilla) i *Espacio, Tiempo y Forma* (UNED).



Gutiérrez García-Moreno, Anna
Investigadora júnior (UAB-ICAC) i responsable de la UEA*

PROJECTES DE RECERCA

Linia/programa: Mètodes i tècniques de les ciències experimentals aplicades a l'arqueologia clàssica. Arqueometria

- La explotación y comercio de los recursos naturales en el Norte de la Hispania romana: *lapis, metalla, aqua* (HAR2011-25011) 2011-2014

Investigadora principal: Isabel Rodà (UAB-ICAC).

Membres: Anna Gutiérrez García-Moreno (UAB-ICAC), Aureli Àlvarez, Diana Gorostidi (URV-ICAC), Jordi López Vilar, Ana de Mesa, Ana Garrido, Eva Koppel (UAB), Montserrat Claveria (UAB), Francesc Busquets (UAB), Pilar Lapuente (Universidad de Zaragoza), Hernando Royo, Silvia González (Universidad de Lugo), Benjamin Russell (King's College, UK), Simon J. Keay (University of Southampton), Graeme Earl (University of Southampton), Leif Isaken (University of Southampton), Xavier Lafuente, Jaume Masó (Museu d'Arqueologia Salvador Vilaseca).

- Pedrera del Mèdol 2011-2013

Investigadors principals: Anna Gutiérrez García-Moreno (UAB-ICAC), Jordi López Vilar, Isabel Rodà (UAB-ICAC)

Membres: Ana de Mesa, Unitat Documentació Gràfica (ICAC).

PUBLICACIONS

Llibres o capítols de llibre

- Àlvarez, A.; Darblade-Audoin, M.-P.; Gutiérrez García-Moreno, A. "La statue de l'empereur Trajan: étude pétrographique et stylistique", a Sillières, P. (coord.). *Belo IX La basilique*, Collection de la Casa de Velázquez, vol. 136, Casa de Velázquez, Madrid, 2013, p.59-71.
- Àlvarez, A.; Gutiérrez García-Moreno, A.; Rodà, I. "La caliza negra de Emporiae y Ruscino. Un problema no resuelto", a García-Entero, V. (ed). *El marmor en Hispania. Explotación, uso y difusión en época romana*, UNED, Madrid, 2012, p. 89-94.
- Gutiérrez García-Moreno, A. (2013) "Los marmora de las canteras de Tarragona: su uso y difusión a García-Entero, V. (ed). *El marmor en Hispania. Explotación, uso y difusión en época romana*. UNED, Madrid, 2012, p. 97-114.

Actes de reunions científiques

- Rodrigo, E.; Gutiérrez García-Moreno, A.; Àlvarez, A.; Pitarch, A.; Mercado, M.; Guitart, J., "El yacimiento de Can Tacó (Vallès

* Unitat d'estudis arqueomètrics de l'ICAC (fins al 31 d'octubre).

Oriental, Catalunya) y el inicio de la arquitectura de tipo itálico en la península ibérica. Análisis de los materiales constructivos cerámicos (tegulae y imbrex)” a *Actas del Primer Congreso Internacional de Estudios Cerámicos. Homenaje a la Dra. M. Vegas (Cádiz, noviembre 2010)*, p. 1572-1594, Cadis, 2013.

ACTIVITATS

Activitats científiques

- Comunicació de González Cesteros, H.; Gutiérrez Garcia-Moreno, A. “East-West Contacts through the Evidence of Amphorae and Marble. From Ephesus to Tarraco”, en el marc del *XVIII Congreso Internacional de Arqueología Clásica*, organitzat per l'Associazione Internazionale di Archeologia Classica (AIAC), el Museo Nacional de Arte Romano i l'ICAC, del 13 al 17 de maig, Mèrida.
- Comunicació de Gutiérrez Garcia-Moreno, A. “Técnicas, estrategias y modelos de extracción lapídea en la Hispania nororiental”, en el marc del *XVIII Congreso Internacional de Arqueología Clásica*, organitzat per l'Associazione Internazionale di Archeologia Classica (AIAC), el Museo Nacional de Arte Romano i l'ICAC, del 13 al 17 de maig, Mèrida.
- Presentació de pòster de Gutiérrez Garcia-Moreno, A. “Nuevos datos sobre la presencia de broccatello di Spagna en Roma”, en el marc del *XVIII Congreso Internacional de Arqueología Clásica*, organitzat per l'Associazione Internazionale di Archeologia Classica (AIAC), el Museo Nacional de Arte Romano i l'ICAC, del 13 al 17 de maig, Mèrida.
- Presentació de pòster de González Soutelo, S.; Gutiérrez Garcia-Moreno, A.; Royo Plumed, H. “El mármol de O Incio: proyecto de caracterización y estudio de la explotación y uso de un marmor local en la Galicia romana”, en el marc del *XVIII Congreso Internacional de Arqueología Clásica*, organitzat per l'Associazione Internazionale di Archeologia Classica (AIAC), el Museo Nacional de Arte Romano i l'ICAC, del 13 al 17 de maig, Mèrida.

Activitats de difusió i transferència

- 3 d'octubre: conferència “Mármoles romanos e arqueometría. De qué falan as “pedras”?” dins el cicle Aula Aberta 2013-2014, Universidad de Vigo, Campus de Ourense, Ourense.
- 28 i 29 de setembre: visites guiades al temple romà de Vic en el marc de les *Jornades Europees del Patrimoni*, organitzades pel Patronat d'Estudis Osonencs.

Docència

- Professora de les sessions lectives “Ornamental Stones in Antiquity. Hidden aspects of the Archaeological Heritage” i “The Roman Quarries: a Forgotten Cultural Heritage”, dins el Master in Cultural Heritage (Programa Tempus), organitzat per la University of Shkodra (Albania), a Shkodra/Scutari (Albània).
- 8 de maig i el 19 d'octubre: conferència “*Marmora* y materials lapidis del nord-est d'Hispania” dins l'assignatura *Introducció a l'arqueologia* (curs 2012-2013) i *Introducció a l'arqueologia* (curs 2013-2014), organitzat per la UAB.

ALTRES

- Assessorament sobre les pedreres en època romana per a la confecció de rutes en el territori de Tàrraco, en el marc de l'elaboració del llibre de López-Monné, R., Sans, S., Prades, H.: *A peu per Tàrraco. 10 passejades i excursions*, Col·lecció de Ferradura, Arola Editors, Tarragona, 2013.

- Assessorament en identificació de punts d'interès i redacció dels plafons explicatius de la pedrera de l'Elies (Roda de Berà) en el marc del projecte de creació d'itineraris i musealització que es duu a terme entre l'Ajuntament de Roda de Berà i el MNAT.
- Redacció dels textos i selecció de les imatges pel panell titulat "Una comunitat oberta al mediterrani: els materials lapidis", en el marc de l'exposició sobre les campanyes arqueològiques al jaciment del Pla de Ses Figueres (Cabrera, Illes Balears), sota la direcció de l'arqueòleg Mateu Riera.



Rodrigo Requena, Esther
Investigadora júnior

PROJECTES DE RECERCA

Línia/programa: Arqueologia del paisatge, poblament i territori. Formes del paisatge i antropització dels espais de muntanya de la prehistòria a l'edat mitjana

- Interacciones socio-ambientales durante el holoceno: estructuración, ocupación y dinámicas del territorio en la cuenca del Ter a partir de la Arqueología del Paisaje (TerAmAr) (HAR2012-39087-C02-02) 2013-2015

Investigador principal: Josep M. Palet.

Membres: Marta Prevosti, Esther Rodrigo, Hèctor A. Orengo (University of Nottingham), Arnau Garcia, Marta Sancho (UB), Pere Castanyer (MAC Empúries), Marta Flórez (GIAP-Université Blaise Pascal), Michele Matteazzi, Aymat Catafau (Université de Perpignan), Helena Carvalho (Universidade do Minho), Rosa Plana (Université Paul-Valéry Montpellier III).

Línia/programa: Arqueologia del paisatge, poblament i territori. Formes del paisatge i antropització dels espais de muntanya de la prehistòria a l'edat mitjana

- El jaciment romà de Can Tacó i el seu entorn (Montmeló-Montornès del Vallès Oriental) 2004-2017

Investigador principal: Josep Guitart (UAB-ICAC).

Membres: Esther Rodrigo.

Línia/programa: Arqueologia de la ciutat antiga. Arqueologia de la ciutat antiga de *Iesso* (Guissona)

- Estudi de la muralla nord del recinte fortificat de *Iesso* 2012-2017

Investigador principal: Josep Guitart (UAB-ICAC).

Membres: Esther Rodrigo, Núria Romaní (UAB), Joaquim Pera (UAB), Cèsar Carreras (UAB), Núria Padrós (UAB).

Línia/programa: Arqueologia de la ciutat antiga

- Excavacions al jaciment de Sant Pau de Riu Sec (Sabadell) 2012-2017

Investigador principal: Cèsar Carreras (UAB).

Membres: Esther Rodrigo, Joaquim Pera (UAB), Josep Guitart (UAB-ICAC).

- La conquesta romana a la Catalunya interior: l'exemple de Puig Castellar (Biosca) 2012-2017

Investigador principal: Joaquim Pera (UAB).

Membres: Cèsar Carreras (UAB), Esther Rodrigo, Josep Guitart (UAB-ICAC), Núria Romaní (UAB), Núria Padrós (UAB).

- Arqueologia de la conquesta e implementación romana en Hispania. Estrategias y modelos de control territorial en el NE de la

Província Citerior (ss. II-IaC) (HAR2012-370003-C03-01) 2013-2015

Investigador principal: Joaquim Pera (UAB).

Membres: Esther Rodrigo, Josep Guitart (UAB-ICAC), Cèsar Carreras (UAB), Marta Campos (UAB).

PUBLICACIONS

Actes de reunions científiques

- Rodrigo, E.; Gutiérrez García-Moreno, A.; Álvarez, A.; Pitarch, A.; Mercado, M.; Guitart, J., “El yacimiento de Can Tacó (Vallès Oriental, Cataluña) y el inicio de la arquitectura de tipo itálico en la Península Ibérica. Análisis de los materiales constructivos cerámicos (*tegulae e imbrex*)”, a *Actas del I Congreso Internacional de Estudios Cerámicos. Homenaje a la Dra. M. Vegas (Cádiz, noviembre 2010)*, organitzat per la Universidad de Cádiz, Cadis, 2013, p. 1572-1594.

ACTIVITATS

Activitats científiques

- Comunicació de Rodrigo, E.; Guitart, J.; “El asentamiento romano de Can Tacó (Montmeló-Montornès del Vallès, Barcelona) en el contexto de los asentamientos postnumantinos de Cataluña”, en el marc de *XVIII Congreso Internacional de Arqueología Clásica*, organitzat per l'Associazione Internazionale di Archeologia Classica (AIAC), el Museo Nacional de Arte Romano i l'ICAC, del 13 al 17 de maig, Mèrida.
- Presentació de pòster de Pera, J.; Carreras, C.; Rodrigo, E.; Romaní, N.; Padrós, N.; Guitart, J., “La conquista en el Nordeste de la Hispania Citerior a partir del estudio del asentamiento de Puig Castellar (Biosca, Lleida)” en el marc *XVIII Congreso Internacional de Arqueología Clásica*, organitzat per l'Associazione Internazionale di Archeologia Classica (AIAC), el Museo Nacional de Arte Romano i l'ICAC, del 13 al 17 de maig, Mèrida.
- Comunicació Pera, J.; Carreras, C.; Rodrigo, E.; Romaní, N.; Padrós, N.; Guitart, J.; “Puig Castellar (Biosca, La Segarra) un assentament romà de caràcter militar de la primera fase de romanització de les terres de Ponent” en el marc del *I Seminari Arqueològic de Ponent. Entre romans i ibers. Novetats de l'Arqueologia dels segles II-I a la Península Ibèrica*, organitzat per l'Ajuntament de Camarasa amb la col·laboració del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, l'ICAC, el Museu d'Arqueologia de Catalunya i l'Espai Orígens, 7 de juny, Camarasa.
- Comunicació de Rodrigo, E.; Carreras, C.; Pera, J.; Guitart, J., “El proceso previo a la fundación de las ciudades romanas en el NE de la Hispania Citerior: los ejemplos de Can Tacó y Puig Castellar”, en el marc de *IV Convegno Internazionale di Studi Veleiati*, organitzat per la Soprintendenza per i Beni Archeologici dell'Emilia-Romagna, el Comune di Lugagnano Val d'Arda, la Università di Bologna i la Università di Padova, del 20 al 21 de setembre, a Lugagnano Val d'Arda (Piacenza), Itàlia.

Activitats de difusió i transferència

- 30 de novembre: conferència de Guitart, J.; Rodrigo, E.; “Darreres descobertes a l'assentament romà de *Mons Observans* / Can Tacó / Turó d'en Roina”, organitzada pel Museu de Montmeló.

Docència

- Professora de l'assignatura *Arqueologia del territori en el Mediterrani Antic* impartida en el Màster en Arqueologia clàssica (URV-UAB-ICAC), curs 2013-2014.
- Professora del *VII Curs Internacional d'Arqueologia “Ciutat Romana de Iesso”*, Guissona, del 8 al 20 de juliol.

Investigadors postdoctorals



Ciurana Prast, Judit
Investigadora postdoctoral

PROJECTES DE RECERCA

Línia/programa: Arqueologia de la ciutat antiga. Tarraco

- Técnicas constructivas y arquitectura del poder en el noreste de la Tarraconense. Metodología de representación y parámetros analíticos para la comprensión de los procesos evolutivos (HAR-22012-36963-C05-02) 2013-2015

Investigador principal: Josep M. Macias.

Membres: Júlia Beltran (MUHBA), Judit Ciurana, Gemma Garcia, Josep Guitart (UAB-ICAC), Jordi López Vilar, Andreu Muñoz, Josep M. Puche, Albert Ribera (Universitat de València), Imma Teixell (Ajuntament de Tarragona), Josep M. Toldrà (URV), Serena Vinci.

- Medigene: Genetic and environmental factors of insulin resistance syndrome and its long-term complications in immigrant Mediterranean populations (Projecte Europeu HEALTH-F2-2011-279171) 2012-2015

Investigador principal: Josep M. Macias.

Membres: Isabel Rodà (UAB-ICAC), Judit Ciurana, Maite Salagaray (UIC).

- Estudi de la basílica paleocristiana de l'amfiteatre de Tarragona 2008-2014

Investigadors principals: Josep M. Macias, Andreu Muñoz, Imma Teixell (Ajuntament de Tarragona).

Membres: Judit Ciurana, Josep M. Toldrà (URV), Serena Vinci.

PUBLICACIONS

Llibres o capítols de llibre

- Ciurana Prast, J.; Macias, J. M.; Muñoz, A.; Teixell, I.; Toldrà, J. M., *Amphitheatrum, memoria martyrum et ecclesiae. Les intervencions arqueològiques a l'Amfiteatre de Tarragona* (2009-2012), ICAC, Ajuntament de Tarragona, Museu Bíblic Tarraconense, Associació Cultural Sant Fructuós, Tarragona, 2013.
- Ciurana, J., "Confessions religioses i rituals funeraris a la Tàrraco tardoromana", a Macias, J. M.; Muñoz, A. (ed.). *Tarraco christiana ciuitas*, Documenta, 24, ICAC, Tarragona, 2013, p. 181-189.

Actes de reunions científiques

- Presentació de pòster de Ciurana, J.; Provinciale, E.; Salagaray, M.; "El área funeraria del suburbio oriental de Tarraco (siglos

I-III d. C.)”, en el marc del XVIII Congreso Internacional de Arqueología Clásica, organitzat per l’Associazione Internazionale di Archeologia Classica (AIAC), el Museo Nacional de Arte Romano i l’ICAC, del 13 al 17 de maig, Mèrida.

ACTIVITATS

Activitats de difusió i transferència

- 18 de maig: conferència “La mort i la via. L’entorn suburbà de l’Amfiteatre de Tàrraco” en el seminari *El conjunt monumental de l’Amfiteatre de Tarragona*, organitzat per l’Ajuntament de Tarragona, l’ICAC i el Museu Bíblic Tarraconense a Caixa Fòrum Tarragona.



De Mesa Gárate, Ana
Investigadora postdoctoral i responsable de la UEA*

PROJECTES DE RECERCA

- Los *marmora de Toletum*: estudio de los granitos y calizas del centro peninsular empleados en la ciudad romana y tardoantigua de Toledo (Tesi doctoral llegida l'11 de juny)

Línia/programa: Mètodes i tècniques de les ciències experimentals aplicades a l'Arqueologia clàssica. Arqueometria

- La explotación y comercio de los recursos naturales en el Norte de la Hispania romana: *lapis, metalla, aqua* (HAR2011-25011) 2011-2014

Investigadora principal: Isabel Rodà (UAB-ICAC)

Membres: Anna Gutiérrez García-Moreno (UAB-ICAC), Aureli Àlvarez, Diana Gorostidi (URV-ICAC), Jordi López Vilar, Ana de Mesa, Ana Garrido, Eva Koppel (UAB), Montserrat Claveria (UAB), Francesc Busquets (UAB), Pilar Lapuente (Universidad de Zaragoza), Hernando Royo, Silvia González (Universidad de Lugo), Benjamin Russell (King's College, UK), Simon J. Keay (University of Southampton), Graeme Earl (University of Southampton), Leif Isaken (University of Southampton), Xavier Lafuente, Jaume Massó (Museu d'Arqueologia Salvador Vilaseca).

- Pedrera del Mèdol 2011-2013

Investigadors principals: Anna Gutiérrez García-Moreno (UAB-ICAC), Jordi López Vilar, Isabel Rodà (UAB-ICAC)

Membres: Ana de Mesa, Unitat Documentació Gràfica (ICAC).

PROJECTES DE RECERCA

Actes de reunions científiques

- Comunicació de De Mesa, A.: "Estudio de los materiales constructivos del circo y acueducto romano de Toledo", en el marc del XVIII Congreso Internacional de Arqueología Clásica, organitzat per l'Associazione Internazionale di Archeologia Classica (AIAC), el Museo Nacional de Arte Romano i l'ICAC, del 13 al 17 de maig, Mèrida.
- Comunicació de De Mesa, A., "El lenguaje secreto de las piedras. Arqueometría. Investigando las piedras romanas y visigodas de Toledo", en el marc del cicle CSI. Jóvenes investigadores toledanos organitzat pel Museo Sefardí de Toledo en col·laboració amb la Real Fundación de Toledo, el 24 d'octubre, Toledo.

* Unitat d'estudis arqueomètrics de l'ICAC (des del 4 de novembre)

Investigadors predoctorals



Canela Gràcia, Joan
Investigador predoctoral

PROJECTES DE RECERCA

- Evolució del poblament i el paisatge a la Cessetania occidental durant el 1r mil·lenni aC (Tesi doctoral en curs)

Línia/programa: Arqueologia de la protohistòria a la Mediterrània occidental. Formació i desenvolupament de societats complexes en la protohistòria catalana

- El poblat ibèric del Castellot de Roca Roja (Benifallet, Baix Ebre) 2010-2013

Investigadora principal: M. Carme Belarte.

Membres: Meritxell Monrós, Meritxell Oliach, Pau Olmos, Pilar Camañes, Joan Canela, Núria Otero.

- El conjunt arqueològic de Sebes (Flix, Ribera d'Ebre) 2010-2013

Investigadors principals: M. Carme Belarte, Pau Olmos.

Membres: Pau Olmos, Meritxell Monrós, Pilar Camañes, Meritxell Oliach, Joan Canela, Núria Otero.

- El poblament protohistòric al Camp de Tarragona i el seu entorn 2012-2018

Investigadors principals: M. Carme Belarte, Joan Canela.

Membres: Jordi López Vilar, Ignacio Fiz (URV-ICAC).

Línia/programa: Arqueologia de la protohistòria a la Mediterrània Occidental. L'impacte de l'exèrcit romà sobre les comunitats indígenes de NE d'Ibèria

- Testimonis arqueològics de la segona guerra púnica al Camp de Tarragona 2013-2017

Investigadors principals: Jordi López Vilar, Jaume Noguera (UB).

Membres: Joan Canela, Eduard Ble (UB), Pau Valdés (UB), Pierre Astor (UB).

Línia/programa: Arqueologia de la protohistòria a la Mediterrània Occidental. Missió arqueològica a Althiburos (El Kef, Tunísia)

- Urbanización y desarrollo urbano en los márgenes del territorio de Cartago. La ciudad nómada-romana de Althiburos (HAR 2012-39189-C02-02) 2013-2015

Investigadora principal: M. Carme Belarte.

Membres: Pau Olmos, Meritxell Monrós, Pilar Camañes, Joan Canela.

PUBLICACIONS

Articles en revistes no indexades

- Sanmartí, J.; Belarte, M. C.; Ramon, J.; Kallala, N.; Campillo, J.; Canela, J.; Cantero, F. J.; Gira, M.; Jornet, R.; López, D.; Maraoui, B.; Montanero, D.; Ramos, J.; Tarradell, N.; Valenzuela, S., “La campaña de excavaciones y prospecciones en Althiburos y su entorno en abril de 2012”, *Informes y Trabajos*, 9, 2013, p. 704-727.

Actes de reunions científiques

- Canela, J., “El estudio del poblamiento y el paisaje en la protohistoria: el caso de la Cessetania occidental. Metodología, problemáticas y posibles vías para difundir la investigación científica en la sociedad”, a *Arqueología para el siglo XXI. Actas de las V Jornadas de Jóvenes en Investigación Arqueológica* (Santiago de Compostela, 9-12 de mayo de 2012), Madrid, 2013, p. 11-16.
- Ortega M. J., Canela J., Presentación de la sesión 1: Arqueología del Paisaje: una disciplina que armoniza pasado, presente y futuro. Respuestas para los paisajes históricos del siglo XXI, a *Arqueología para el siglo XXI. Actas de las V Jornadas de Jóvenes en Investigación Arqueológica* (Santiago de Compostela, 9-12 de mayo de 2012), Madrid, 2013, p. 3-4.
- Canela, J., “The archaeological field survey of the middle Gaià Valley (Tarragona, Spain)”, a *Non-destructives approaches to complex archaeological sites in Europe: a round-up* (Gent, 15-17 January 2013), p.36-37, Gant (Bèlgica), 2013.

ACTIVITATS

Activitats científiques

- Presentació de pòster de Canela, J., “The archaeological field survey of the middle Gaià Valley (Tarragona, Spain)” en el marc de Radio-Past Colloquium: Non-destructives approaches to complex archaeological sites. A round-up., organitzat per la Universiteit Ghent, del 15 al 17 de gener, Ghent (Bèlgica).
- Presentació de pòster de Canela, J., “La Roca. Un santuario periférico del territorium de Tarraco?”, en el marc de *XVIII Congreso Internacional de Arqueología Clásica*, organitzat per l'Associazione Internazionale di Archeologia Classica (AIAC), el Museo Nacional de Arte Romano i l'ICAC, del 13 al 17 de maig, Mèrida.
- Presentació de pòster de Canela, J., “The Late Bronze Age period in Tarragona (Catalonia, Spain). 1150-650 aC” en el marc de *Bronze Age Italian Meeting 2013*, organitzat pel Centro di Geotenologie della Università di Siena el 28 i 29 de novembre, San Giovanni Valdarno (Itàlia).



González Cesteros, Horacio
Investigador predoctoral

PROJECTES DE RECERCA

- La importación de ánforas hispanias en Germania Inferior. La interpretación de dos regiones en el occidente del Imperio Romano (Tesi doctoral en curs)

Linia/programa: *Instrumentum domesticum*. Materials i comerç en el món antic

- *Amphorae ex Hispania*. Paisajes de producción y de consumo (HAR2011-28244) 2012-2014

Investigador principal: Ramon Járrega.

Membres: Enrique García (Universidad de Sevilla), Joaquim Tremoleda (MAC-Empúries), Albert Martín (Ajuntament de Cabrera de Mar), José Juan Díaz (UCA), Antonio Sáez (UCA), Daniel Mateo (UAL), Daniel-Jesús Martín Arroyo (UCA), Horacio González, Darío Bernal (UCA).

- Forschungen des ÖAI in Ephesos (Österreichische Akademie der Wissenschaften) (FWF-Project Nr. P23684-G19) 1893-2016

Investigadora principal: Sabine Ladstätter.

Membres: Z. Yilmaz, Sabine Ladstätter i Horacio González (ceràmica del port).

- The Laecanius Amphorae in Brijuni (Croàcia) (Österreichische Akademie der Wissenschaften) (FWF-Project Nr. P23684-G19) 2011-2014

Investigador principal: Tamas Bezechky (Institut für Kulturgeschichte der Antike der Österreichischen Akademie der Wissenschaften).

Membres: Michel Bonifay (Université d'Aix-en-Provence), Piero Berni, Horacio González, Anna Nagy (Institute of Archaeological Science of Hungary) i Matej Pavletic (Brijuni National Park Museum).

PUBLICACIONS

Articles en revistes no indexades

- González Cesteros, H.; Yilmaz, Z., “Dos nuevas piezas hispanas encontradas en Éfeso”, *Boletín de la SECAH*, 4, 2013, p. 23-25.
- Tremmel, B.; González Cesteros, H.; Mattern, T.; Monsieure, P., “Die Amphoren aus den römischen Militäranlagen in Haltern”, *Archäologie in Westfalen-Lippe*. Lagenweißbach, 2013, p. 225-227.

Actes de reunions científiques

- González Cesteros, H., “Ánforas del foro tardorrepblicano de Valeria”. *Hornos, talleres y focos de producción alfarera en Hispania*

nia. I Congreso Internacional de la SECAH (Cadis, del 3 al 4 de març de 2011), *Monografias Ex Officina Hispana I*, vol. II. Cadis, p. 127-143.

- Carreras, C.; González Cesteros, H. (2013), “Las ánforas de los primeros campamentos de Neuss (Renania, Alemania)”. *Hornos, talleres y focos de producción alfarera en Hispania. I Congreso Internacional de la SECAH* (Cadis, del 3 al 4 de març de 2011) *Monografias Ex Officina Hispana I*, vol. II. Cadis, p. 281-297.
- González Cesteros, H.; Tremmel, B., “Aceite, vino y salazones hispanos en Oberaden”. *Anales de Prehistoria y Arqueología de la Universidad de Murcia*, vol. 27-28. *De vino et oleo Hispaniae. Áreas de producción y procesos tecnológicos del vino y el aceite en la Hispania romana*, Murcia, 2013, p. 527-542.

ACTIVITATS

Activitats científiques

- Comunicació de Bezeczky, T.; Berni, P.; Bonifay, M.; Hornung, P.; González Cesteros, H.; Nagy, A.; Pavletic, M., “A new research on the *Castrum villa*, on the island of Brijuni (Croatia)”, en el marc de International Conference *Per Terram, per Mare: Production and Transport of Roman Amphorae in the Eastern Mediterranean*. organitzat per l'associació *Maritime Archaeology Research*, del 12 al 15 abril, Nicòsia (Xipre).
- Comunicació de González Cesteros, H.; Gutiérrez García-Moreno, A., “East-west contacts through the evidence of amphorae and marble”, en el marc de *XVIII Congreso Internacional de Arqueología Clásica*, organitzat per l'Associazione Internazionale di Archeologia Classica (AIAC), el Museo Nacional de Arte Romano i l'ICAC, del 13 al 17 de maig, Mèrida.
- Conferència de González Cesteros, H., “Éfeso: Lugares sagrados y comercio desde época arcaica hasta el periodo bizantino”, organitzada per la Universidad de Sevilla, el 16 de maig, Sevilla.
- Comunicació de Martínez Ferreras, V.; González Cesteros, H.; Tremmel, B., “The concurrence of *tarracensis* amphorae in the military camps of the northern Roman border (Lippe valley, Germany) in the Augustan period”, en el marc del *XIIth European Meeting on Ancient Ceramics (EMAC2013)* del 19 al 21 de setembre, a Pàdua (Itàlia).
- Comunicació de Járrega, R.; González Cesteros, H., “Ánforas lusitanas de época altoimperial en la costa oriental hispánica”, en el marc del *Congreso Internacional. Ánforas Lusitanas. Produção e Difusão*, organitzat pel Centro de Estudios Arqueológicos de Coimbra e Porto, del 10 al 13 de octubre, Tróia (Portugal).
- Comunicació de González Cesteros, H., “Éphèse métropole commerciale de l'Asie Mineure. Les amphores de la nécropole du port”, en el marc de *Les denrées en Gaule et dans le monde antique, Production, Consommation, Échanges, Le témoignage des emballages*, organitzada per la Université Paris Nanterre, del 28 al 29 novembre, París (França).
- Comunicació de González Cesteros, H.; Bezeczky, T.; Berni, P., “Nouvelles données sur les Amphores de Brioni (Croatie)”, en el marc de les jornades de treball del grup de recerca *Les denrées en Gaule et dans le monde antique, Production, consommation, échanges. Le témoignage des emballages*, organitzada per la Université de Paris Nanterre, del 28 al 29 novembre, París (França).

Activitats de difusió i transferència

- 25 de maig: conferència “Els arqueòlegs i les àmfores. El comerç de béns de primera necessitat a l’antiguitat” dins el festival Tàrraco Viva, Tarragona.

ALTRES

- Membre de la Secretaria General de la SECAH *Ex Officina Hispana* (Sociedad de Estudios de la Cerámica Antigua en Hispania).
- External Adviser del projecte artístic “Melting Traces. Remembering the victims of Operation Whale, Rome 1944”, en el marc del programa europeu RECALL dirigit per la Università Politecnico di Milano <<http://www.recall-project.polimi.it/about/>>.



Gonzalo Arango, Xavier
Investigador predoctoral

PROJECTES DE RECERCA

- Dinàmiques en l'organització social i econòmica del territori de Tarragona entre els segles VI-X (Tesi doctoral en curs)

Línia/programa: Antiguitat tardana

- L'evolució del poblament tardoromà i altmedieval en el territori de l'antic *ager Tarraconensis* 2012-2013

Investigador principal: Ramon Martí (UAB)

Membres: Josep M. Macias, Xavier Gonzalo.

PUBLICACIONS

Articles en revistes indexades

- Gonzalo, X., "La integración de *Tarrakṭā* y su territorio en al-Andalus (s. VIII)", *Arqueología y Territorio Medieval*, 20, 2013, p. 11-30. ERIH, Carhus+C. 3.801 (ICDS).

ACTIVITATS

Docència

- Sessió de 4 hores en el marc de l'assignatura *Arqueologia ibèrica* del Màster en Arqueologia clàssica (URV-UAB-ICAC).



Ortega Pérez, Maria Jesús
Investigadora predoctoral

PROJECTES DE RECERCA

- Anàlisi territorial de l'Horta, el Camp de Túria i la Ribera (València): estudi arqueomorfològic, ocupació del territori i dinàmiques del paisatge en la Plana de València (Tesi doctoral en curs)

Linia/programa: Arqueologia del Paisatge, poblament i territori. Formes del paisatge i antropització dels espais de muntanya de la protohistòria a l'edat mitjana

- Estudi del paisatge cultural de l'Horta de València (*Valentia Landscape Project*, VaLandPro) 2013-2016

Investigadors principals: Hèctor A. Orenge (University of Nottingham), Josep M. Palet.

Membres: M. Jesús Ortega, Santiago Riera (UB), Pilar Carmona (Universitat de València).

PUBLICACIONS

Articles en revistes indexades

- Ortega, M. J.; Orenge, H. A.; Palet, J. M., "Análisis arqueomorfológico de la llanura litoral al norte de Valentia. Estructuración territorial y revisión de las tramas centuriadas", *Agri centuriati International Journal of Landscape Archaeology*, 9 (2012), 2013, p. 61-79. ERIH: INT2. 1.000 (ICDS).

Llibres o capítols de llibre

- Burriel J. M.; Ruiz A. L.; Ortega, M. J.; Serrano, M.; Salavert, J. V.; Ruiz, E.; Perua, F.; Serrano, R., *Intervencions arqueològiques al centre històric de Bétera, 2002-2009*, Quaderns de difusió històrica i arqueològica de Bétera, 2013, Ajuntament de Bétera.

Actes de reunions científiques

- Ortega, M. J., "El territorio de Valencia. Aproximación a las dinámicas históricas de ocupación del paisaje, metodologías SIG y posibilidades de puesta en valor de los paisajes históricos", a *Arqueología para el siglo XXI. Actas de las V Jornadas de Jóvenes en Investigación Arqueológica* (Santiago de Compostela, 9-12 de mayo de 2012), Madrid, 2013. p. 5-10.
- Ortega, M. J.; Canela, J., Presentación de la sesión 1: Arqueología del Paisaje: una disciplina que armoniza pasado, presente y futuro. Respuestas para los paisajes históricos del siglo XXI, a *Arqueología para el siglo XXI. Actas de las V Jornadas de Jóvenes en Investigación Arqueológica* (Santiago de Compostela, 9-12 de mayo de 2012), Madrid, 2013. p. 3-4.

ACTIVITATS

Activitats científiques

- Presentació de pòster de Ortega, M. J.; Orengo, H. A.; Riera, S.; Palet, J. M.; Carmona, P.; Ruiz, J. M., “Aménagements du paysage litoral de *Valentia* (Est de l’Espagne) au tours de la période romaine”, en el marc de les *XXXIVe Rencontres Internationales d’Archéologie et d’Histoire d’Antibes*, organitzat per la Université de Nice, del 15 al 17 d’octubre, Sophia-Antipolis (França).
- Presentació de pòster d’Ortega, M. J.; Orengo, H. A.; Palet, J. M., “Análisis arqueomorfológico de la llanura de Valencia. Estructuración del territorio y dinámicas del poblamiento”, en el marc del *XVIII Congreso Internacional de Arqueología Clásica*, organitzat per l’Associazione Internazionale di Archeologia Classica (AIAC), el Museo Nacional de Arte Romano i l’ICAC, del 13 al 17 de maig, Mèrida.
- Comunicació d’Orengo, H. A.; Riera, S.; Ortega, M. J.; Palet, J. M., “Landscape use and coastal agricultural dynamics from Iberian to Roman period. Approaches and preliminary results of the *Valentia* Landscape Project”, en el marc del *XVIII Congreso Internacional de Arqueología Clásica*, organitzat per l’Associazione Internazionale di Archeologia Classica (AIAC), el Museo Nacional de Arte Romano i l’ICAC, del 13 al 17 de maig, Mèrida.



Otero Herraiz, Maria Núria
Investigadora predoctoral

PROJECTES DE RECERCA

- Estudi dels patrons de poblament a la Ilergècia occidental durant la protohistòria (Tesi doctoral en curs)

Línia/programa: Arqueologia de la protohistòria a la Mediterrània occidental. Formació i desenvolupament de societats complexes en la protohistòria catalana.

- El poblat ibèric del Castellot de Roca Roja (Benifallet, Baix Ebre) 2010-2013

Investigador principal: M. Carme Belarte.

Membres: Meritxell Monrós, Meritxell Oliach, Pau Olmos, Pilar Camañes, Joan Canela, Núria Otero.

- El conjunt arqueològic de Sebes (Flix, Ribera d'Ebre) 2010-2013

Investigador principal: M. Carme Belarte, Pau Olmos.

Membres: Pau Olmos, Meritxell Monrós, Pilar Camañes, Meritxell Oliach, Joan Canela, Núria Otero.



Ottati, Adalberto
Investigador predoctoral

PROJECTES DE RECERCA

- L'Accademia di Villa Adriana: spazi ambienti e funzioni del cd. Piccolo Palazzo (Tesi doctoral en curs)

PUBLICACIONS

Articles en revistes no indexades

- Ottati A., "Spazi, ambienti e funzioni sul lato nord della basilica di S. Leucio (saggio V)", *Scienze dell'antichità. Storia, archeologia, antropologia*, 2013, 18, p. 469-482.
- Ottati A., "Lo scarico del materiale votivo e d'uso nell'area a sud del Tempio (Saggio III): primi risultati dello Scavo e dello studio dei reperti. I vetri", *Scienze dell'antichità. Storia, archeologia, antropologia*, 2013, 18, p. 361-392.

Actes de reunions científiques

- Ottati, A., "Vetri medievali dalla Villa del Casale di Piazza Armerina", a Coscarella, A. (ed.), *Atti delle XV Giornate Nazionali di Studio sul vetro A.I.H.V* (Università della Calabria, 9-11 giugno 2011), a *Il vetro in Italia: testimonianze, produzioni, commerci in età basso-medievale*, Università della Calabria, Cosenza, 2013, p. 271-276.

ACTIVITATS

Activitats científiques

- Comunicació d'Ottati, A., "La cd. Accademia di Villa Adriana. Spazi, ambienti e funzioni del cd Piccolo Palazzo. Note preliminari", en el marc de la Conferència *L'Architecture romaine: pratiques et langages* organitzat per IRAA, Université d'Aix-Marseille, Università di Napoli del 28 de Febrero, 1 de març, Ais de Provença (França).
- Presentació de pòster d'Ottati, A., "La cd. Accademia di Villa Adriana. Spazi, ambienti e funzioni del cd Piccolo Palazzo. Note preliminari", en el marc de *XVIII Congreso Internacional de Arqueología Clásica*, organitzat per l'Associazione Internazionale di Archeologia Classica (AIAC), el Museo Nacional de Arte Romano i l'ICAC, del 13 al 17 de maig, Mèrida.
- Comunicació d'Ottati, A., "Un complesso monumentale inedito nella zona orientale della Villa Adriana" en el marc de *XVIII Congreso Internacional de Arqueología Clásica*, organitzat per l'Associazione Internazionale di Archeologia Classica (AIAC), el Museo Nacional de Arte Romano i l'ICAC, del 13 al 17 de maig, Mèrida.



Padrós Gómez, Carles
Investigador predoctoral

PROJECTES DE RECERCA

- La implantació militar romana a Catalunya: caracterització d'espais militars al NE de la Citerior en època tardorepublicana (segles II-I a.n.e.) (Tesi doctoral en curs)
- Exploració i avaluació del poblament protohistòric a l'àrea del Lluçanès. Puig Ciutat 2010-2016

Investigadors principals: Carles Padrós, Àngels Pujol, Roger Sala.

- Un exemple d'implantació militar al territori. El *vicus* romà republicà del Camp de les Lloses (Tona, Osona) 2010-2016

Investigadores principals: Montserrat Duran, Imma Mestres.

Membre: Carles Padrós.

- Estratègies militars de control i gestió del territori al NE de la Citerior (125-82 a.C): l'exemple del *castellum* de Monteró (Camarasa, la Noguera) 2012-2013

Investigador principal: Jordi Principal (MAC-Barcelona), M. Pilar Camaño, Carles Padrós.

PUBLICACIONS

Articles en revistes indexades

- Padrós, C.; Principal, J.; Camaño, M. P., "El I Seminari Arqueològic de Ponent: una nova eina per a la difusió i el coneixement de les investigacions desenvolupades a les terres de Lleida", *Auriga*, 67, 2013, p. 26-27. Carhus+C. 1.380 (ICDS).

ACTIVITATS

Activitats científiques

- Conferència de Padrós, C.; Pujol, M. A.; Sala, R.; "El jaciment tardorepublicà de Puig Ciutat (Oristà, Osona): nous mètodes aplicats a l'arqueologia de recerca" en el marc de la *Tribuna d'Arqueologia 2012-2013*, organitzat pel Servei d'Arqueologia i Paleontologia de la Generalitat de Catalunya, el 18 de gener, Barcelona.
- Comunicació de Padrós, C.; Pujol, M. A.; Ble, E.; "El final de la república romana en el Noreste peninsular. Un "paisaje de conflicto" en Puig Ciutat (Oristà, Barcelona)", en el marc de les *VI Jornades de Joves en Investigació Arqueològica*, organitzat per la Universitat de Barcelona, del 7 al 11 de maig, Barcelona.
- Presentació de pòster de Padrós, C.; Pujol, M. A.; Sala, R., "Puig Ciutat (Oristà, Osona-Catalunya): arqueología y nuevas tecno-

logías para la exploración de un yacimiento romano-republicano y su contexto territorial”, en el marc del XVIII *Congreso Internacional de Arqueología Clásica*, organitzat per l’Associazione Internazionale di Archeologia Classica (AIAC), el Museo Nacional de Arte Romano i l’ICAC, del 13 al 17 de maig, Mèrida.

- Comunicació de Principal, C.; Camañes, M. P.; Padrós, C.; “El fortí romà de Monteró. Un assentament de Control del territori als contraforts del Mont-Roig (Camarasa, la Noguera)”, en el marc del I *Seminari Arqueològic de Ponent. Novetats de l’arqueologia dels segles II-I a ne a les terres de Lleida*, organitzat per l’Ajuntament de Camarasa amb la col·laboració del Museu d’Arqueologia de Catalunya i l’ICAC, 7 de juny, Camarasa.

Activitats de difusió i transferència

- 8 d’agost: Xerrada sobre el llibre de la col·lecció l’Abans, *Tona. Recull gràfic 1890-1978*, dins el cicle d’actes de celebració dels 20 anys de la Biblioteca Caterina Figueras, organitzat per la Biblioteca Caterina Figueras, Tona.



Parada López de Corselas, Manuel
Investigador predoctoral

PROJECTES DE RECERCA

- Arquitectura e iconografía en el Alto Imperio romano: portadas monumentales y otros motivos de prestigio (Tesi doctoral en curs)

PUBLICACIONS

Articles en revistes no indexades

- Parada López de Corselas, M., “El trono preparado: reflexiones sobre estética, cultura visual e imagen simbólica en el arte tardo-antiguo y su proyección en la Hispania visigoda y al-Andalus”, *Anales de Historia del Arte* (UCM), 23, (2013), p. 105-122.

Actes de reunions científiques

- Parada López de Corselas, M., “The Arcuated Lintel and the “Serlian Motif”. Imperial Identity, Architectural and Symbolic Interactions in Ancient Rome”, a Bombardieri, L.; D’Agostino, A.; Guarducci, G.; Orsi, V.; Valentini, S. (ed.) *SOMA 2012. Identity and Connectivity. Proceedings of the 16th Symposium on Mediterranean Archaeology, Florence*, (Italy, 1-3 March 2012), Oxford, 2013, p. 479-487.
- Parada López de Corselas, M., “La ‘presencia’ divina y la arquitectura del poder. De Hispania a al-Andalus”, a Mínguez, V. (ed.), *Las artes y la arquitectura del poder* (Actas del XIX Congreso Nacional de Historia del Arte CEHA, Castelló, del 5 al 8 de setembre de 2012), Castelló, 2013, p. 859-874.
- Parada López de Corselas, M., “Filohelenismo y arquitectura en el arte funerario romano: la puerta al más allá, el dintel arcuado y otros motivos de prestigio”, a Bravo Castañeda, G.; González Salinero, R. (ed.), *X Coloquio de la AIER. Formas de morir y formas de matar en la Antigüedad romana*, (28-30 de noviembre 2012, Madrid-Salamanca), 2013, p. 593-613.

ACTIVITATS

Activitats científiques

- Comunicació de Parada López de Corselas, M., “La espada de Tiberio: sometimiento, victoria y conmemoración”, en el marc de *XI Coloquio de la AIER Conquistadores y conquistados: relaciones de dominio en el mundo romano*, organitzat per la UNED, del 20 al 22 de novembre, Madrid.
- Comunicació de Parada López de Corselas, M.; Cros Gutiérrez, A., “En torno a Don Gil Álvarez de Albornoz y el platero sienés

Andrea Petrucci: el relicario de la mano de Santa Lucía y el cáliz de San Segundo” en el marc de *VII Jornadas Complutenses de Arte Medieval Splendor. Artes suntuarias en la Edad Media hispánica*, organitzades per la Universidad Complutense de Madrid, del 13 al 15 de novembre, Madrid.

- Comunicació de De Maria, S.; Parada López de Corselas, M., “Monumenti e percorsi cerimoniali nella città romana / Monumentos y recorridos ceremoniales en la ciudad romana” en el marc del *Congreso Internacional Ciudades del viejo mundo, ciudades del nuevo mundo: urbanismo e infraestructuras*, Universidad Rey Juan Carlos, del 10 a l’11 d’octubre, Madrid.
- De Maria, S.; Parada López de Corselas, M., “Antonio Agustín, Bologna e l’antiquaria del Cinquecento”, en el marc del *I Congreso Internacional de Historia del Arte y Arqueología en el Real Colegio de España en Bolonia. El Imperio y las Hispanias de Trajano a Carlos V: clasicismo y poder en el arte español*, organitzat pel Real Colegio de España en Bolonia i la Università di Bologna, del 13 al 14 de maig, Bolonya.
- Parada López de Corselas, M., “Orígenes, modelos y difusión del “arco sirio” o “entablamiento arcuado” en la arquitectura romana y su aplicación iconográfica”, en el marc del *XVIII Congreso Internacional de Arqueología Clásica*, organitzat per l’Associazione Internazionale di Archeologia Classica (AIAC), el Museo Nacional de Arte Romano i l’ICAC, del 13 al 17 de maig, Mèrida.

ALTRES

- Director del *I Congreso Internacional de Historia del Arte y Arqueología en el Real Colegio de España en Bolonia, El Imperio y las Hispanias de Trajano a Carlos V. Clasicismo y poder en el arte español*, organitzat pel Real Colegio de España en Bolonia i la Università di Bologna.
- Membre del comitè organitzador del congrés *La arquitectura al servicio de la liturgia*, Fundación San Juan-Universidad San Dámaso i el Colegio Oficial de Aparejadores de Madrid.
- Membre del comitè organitzador del *Congreso italo-español: El derecho patrimonial frente a la crisis económica*, organitzat pel Real Colegio de España en Bolonia i la Università di Bologna.
- Membre del comitè organitzador de l’exposició *Arte Sacro: La presencia de Dios en el Mundo*, organitzada per la Fundación San Juan-Diócesis de Getafe, el Museo Ulpiano Checa, a Colmenar de Oreja (Madrid), 7 de setembre de 2012 al 15 de gener de 2013.
- Membre del Comitè Científic de la Fundación San Juan.
- Membre del Comitè Español de Historia del Arte (CEHA).
- Membre de la Missione Archeologica Italiana a Phoinike (Albania Meridionale), setembre.



Perich Roca, Arnau
Investigador predoctoral

PROJECTES DE RECERCA

- Arquitectura residencial hispana d'època residencial i tardoantiga (segles IV-VIII) (Tesi doctoral en curs)

PUBLICACIONS

Articles en revistes indexades

- Perich, A. "El palacio de Qasr ibn Wardan (Siria) y la evolución de la tipología palacial bizantina (siglos VI-XV)", *Revista d'Arqueologia de Ponent*, 23, 2013, p. 45-74. Carhus+C. 3.682 (ICDS).

Actes de reunions científiques

- Perich, A., "El palacio de Qasr ibn Wardan (Siria). Estudio y nuevas líneas de interpretación", en el marc del Seminario *Villas tardoantiguas. Arquitectura y cultura material*, organitzat per la Universidad de Cádiz (Cádiz, 16 de febrero de 2012), p.1-17, Cádiz, 2013.

ACTIVITATS

Activitats científiques

- Comunicació de Perich, A., "La evolución de la arquitectura doméstica en las ciudades hispanas durante la Antigüedad Tardía (ss. IV-V d. C.)", en el marc del *XVIII Congreso Internacional de Arqueología Clásica*, organitzat per l'Associazione Internazionale di Archeologia Classica (AIAC), el Museo Nacional de Arte Romano i l'ICAC, del 13 al 17 de maig, Mèrida.



Vinci, Maria Serena
Investigadora predoctoral

PROJECTES DE RECERCA

- El Foro Provincial de Tarraco: documentació i anàlisi de tècniques i processos de construcció (Tesi doctoral en curs)

Línia/programa: Arqueologia de la ciutat antiga. *Tarraco*

- Tècniques constructives i arquitectura del poder en el noreste de la Tarraconense. Metodologia de representació i paràmetres analítics per a la comprensió de los processos evolutivos (HAR-22012-36963-C05-02) 2013-2015

Investigador principal: Josep M. Macias.

Membres: Júlia Beltran (MUHBA), Judit Ciurana, Gemma Garcia, Josep Guitart (UAB-ICAC), Jordi López, Andreu Muñoz, Josep M. Puche, Albert Ribera (Universitat de València), Imma Teixell (Ajuntament de Tarragona), Josep M. Toldrà (URV), Serena Vinci.

- Estudi de la basílica paleocristiana de l'amfiteatre de Tarragona 2008-2014

Investigadors principals: Josep M. Macias, Andreu Muñoz, Imma Teixell (Ajuntament de Tarragona).

Membres: Judit Ciurana, Josep M. Toldrà (URV), Serena Vinci.

- Estudi arquitectònic del circ romà de Tarragona (sector pretori) 2008-2013

Investigador principal: Josep M. Macias.

Membres: Pau de Solà Morales (URV), Josep M. Toldrà (URV), Serena Vinci, Unitat de Documentació Gràfica (ICAC).

PUBLICACIONS

Actes de reunions científiques

- Vinci, M. S.; Macias, J. M.; Orellana, M., "Photographic rectification of the graphic documentation of historical and archaeological heritage: the case of the southern facade of Praetorium tower in Tarragona (*Tarraco, Hispania Citerior*)", a *Proceedings of 17th International Conference on Cultural Heritage and New Technologies* (Viena, novembre de 2012), p. 1-13, Viena, 2013.

ACTIVITATS

Activitats científiques

- Conferència "Puertas y ventanas en el Foro Provincial de Tarraco: análisis de los indicadores del proceso constructivo" en el marc del *Seminari Internacional d'Arqueologia clàssica: de la projecció a l'edificació. El procés constructiu en època clàssica*, organitzat per l'ICAC, del 18 al 19 de març, Tarragona.

- Comunicació de Vinci, M. S.; Macias, J. M., “El subsuelo de la Torre del Pretorio: aproximación a la evolución constructiva del Foro Provincial de Tarraco”, *XVIII Congreso Internacional de Arqueología Clásica*, organitzat per l'Associazione Internazionale di Archeologia Classica (AIAC), el Museo Nacional de Arte Romano i l'ICAC, del 13 al 17 de maig, Mèrida.
- Comunicació de Vinci, M. S.; Macias, J. M.; Orellana, M., “Metodología de rectificación fotográfica en el muro de cierre de la Plaza de Representación del Foro Provincial de Tarraco”, *XVIII Congreso Internacional de Arqueología Clásica*, organitzat per l'Associazione Internazionale di Archeologia Classica (AIAC), el Museo Nacional de Arte Romano i l'ICAC, del 13 al 17 de maig, Mèrida.
- Presentació de pòster de Vinci, M. S., “Las ventanas y los sistemas de acceso en el Foro Provincial de Tarraco: técnicas y procesos de construcción”, *XVIII Congreso Internacional de Arqueología Clásica*, organitzat per l'Associazione Internazionale di Archeologia Classica (AIAC), el Museo Nacional de Arte Romano i l'ICAC, del 13 al 17 de maig, Mèrida.

Investigadors sèniors adscrits



Àlvarez Pérez, Aureli
Investigador sènior adscrit (professor jubilat UAB)

PROJECTES DE RECERCA

Línia/programa: Mètodes i tècniques de les ciències experimentals aplicades a l'arqueologia clàssica. Arqueometria

- La explotación y comercio de los recursos naturales en el Norte de la Hispania romana: *lapis, metalla, aqua* (HAR2011-25011) 2011-2014

Investigadora principal: Isabel Rodà (UAB-ICAC)

Membres: Anna Gutiérrez Garcia-Moreno (UAB-ICAC), Aureli Àlvarez, Diana Gorostidi (URV-ICAC), Jordi López Vilar, Ana de Mesa, Ana Garrido, Eva Koppel (UAB), Montserrat Claveria (UAB), Francesc Busquets (UAB), Pilar Lapuente (Universidad de Zaragoza), Hernando Royo, Silvia González (Universidad de Lugo), Benjamin Russell (King's College, UK), Simon J. Keay (University of Southampton), Graeme Earl (University of Southampton), Leif Isaken (University of Southampton), Xavier Lafuente, Jaume Massó (Museu d'Arqueologia Salvador Vilaseca).

- Estudios arqueométricos en yacimientos arqueológicos del Nordeste español y Túnez (CGL2011-26488) 2011-2013

Investigador principal: Lluís Casas (UAB).

Membres: Marta Prevosti, Nejia Laridhi Ouazaa (University of El Manar II, Tunísia), Eugènia Estop (UAB), Aureli Àlvarez, Joaquim Badia (UAB), David Martínez (UAB).

PUBLICACIONS

Articles en revistes indexades

- Prevosti, M.; Casas, LL.; Roig, J. E.; Fouzai, B.; Àlvarez, A.; Pitarich, A., "Archaeological and archaeomagnetic dating in a site from the ager Tarraconensis (Tarragona, Spain): El Vilasec Roman pottery", *Journal of Archaeological Science*, 40, 2013, p.2686-2701. JCR (Q2 Geoscience Multidisciplinary), SCOPUS, ERIH, Carhus+A. Factor d'impacte: 1,889 (any 2012) / 9.977 (ICDS).
- Laridhi Ouazaa, N.; Casas, LL.; Àlvarez, A.; Fouzai, B., Moreno-Vide, M.; Vidal, L.; Sihem, R.; Sonzogni, C.; Borscheneck, D., "Provenance of marble sculptures from the National Museum of Carthage (Tunisia)", *Journal of Archaeological Science*, 40, 2013,

p. 121-134. JCR (Q2 Geoscience Multidisciplinary), SCOPUS, ERIH, Carhus+A. Factor d'impacte: 1,889 (any 2012) / 9.977 (ICDS).

Articles en revistes no indexades

- Àlvarez, A.; Darblade-Audoin, M.-P.; Gutiérrez García-Moreno, A., “La statue de l'empereur Trajan: étude pétrographique et stylistique”, *Belo IX La basilique*, 2013, p. 268.

Actes de reunions científiques

- Àlvarez, A.; Gutiérrez García-Moreno, A.; Rodà, I., “La caliza negra de Emporiae y Ruscino. Un problema no resuelto”, en el marc de *I Coloquio de Arqueología en Carranque. El marmor en Hispania. Explotación, uso y difusión en época romana* (Carranque, 5-7 de marzo de 2009), Madrid, 2012, p. 89-94.
- Lapuente, P.; Àlvarez, A. “Métodos para la identificación de los mármoles”, en el marc de *I Coloquio de Arqueología en Carranque. El marmor en Hispania. Explotación, uso y difusión en época romana* (Carranque, del 5 al 7 de març de 2009), Madrid, 2012, p. 75-90.
- Rodrigo, E.; Gutiérrez García-Moreno, A.; Àlvarez, A.; Pitarch, A.; Mercado, M.; Guitart, J., “El yacimiento de Can Tacó (Vallès Oriental, Cataluña) y el inicio de la arquitectura de tipo itálico en la península ibérica. Análisis de los materiales constructivos cerámicos (*tegulae* y *imbrex*)”, a *Actas del Primer Congreso Internacional de Estudios Cerámicos. Homenaje a la Dra. M. Vegas (Cádiz, noviembre 2010)*, Cadis, 2013, p.1572-1594.

ACTIVITATS

Activitats científiques

- Comunicació d'Àlvarez, A.; Lapuente, P.; Royo, H., “Métodos analíticos en el estudio del mármol estatuario. ¿Es local o importado?”, en el marc del *XVIII Congreso Internacional de Arqueología Clásica*, organitzat per l'Associazione Internazionale di Archeologia Classica (AIAC), el Museo Nacional de Arte Romano i l'ICAC, del 13 al 17 de maig, Mèrida.



Guitart i Duran, Josep
Investigador sènior adscrit i catedràtic de la UAB

PROJECTES DE RECERCA

Línia/programa: Arqueologia del paisatge, poblament i territori. Formes del paisatge i antropització dels espais de muntanya de la protohistòria a l'edat mitjana

- El jaciment romà de Can Tacó i el seu entorn (Montmeló-Montornès del Vallès Oriental) 2004-2017

Investigador principal: Josep Guitart (UAB-ICAC).

Membres: Esther Rodrigo, Montserrat Tenas (Museu de Montmeló).

Línia/programa: Arqueologia del paisatge, poblament i territori

- *Ager Tarraconensis* (PAT). El paisatge arqueològic antic a la dreta del Francolí, 2005-2015

Investigador principal: Marta Prevosti, Josep Guitart (UAB-ICAC).

Membres: Ramon Jàrraga, Diana Gorostidi (URV-ICAC), Jordi López Vilar, Piero Berni, Josep M. Palet, Santiago Riera (UB), Hèctor A. Orenge (University of Nottingham), Jaume Massó (Museu d'Arqueologia Salvador Vilaseca), Loïc Buffat (CSH), Aureli Àlvarez, Santiago Giralte (CSIC), Jordi Nadal (UB), Sílvia Valenzuela (UB), Núria Padrós (UAB), Ignacio Fiz (URV-ICAC), Albert Pèlachs (UAB), Pau de Soto (IAM), Josep Abela.

Línia/programa: Arqueologia de la ciutat antiga. Arqueologia de la ciutat antiga de *Iesso* (Guissona)

- Estudi de la muralla nord del recinte fortificat de *Iesso* 2012-2017

Investigador principal: Josep Guitart (UAB-ICAC).

Membres: Esther Rodrigo, Núria Romaní (UAB), Joaquim Pera (UAB), Cèsar Carreras (UAB), Núria Padrós (UAB).

Línia/programa: Arqueologia de la ciutat antiga

- Excavacions al jaciment de Sant Pau de Riu Sec (Sabadell) 2012-2017

Investigador principal: Cèsar Carreras (UAB).

Membres: Esther Rodrigo, Joaquim Pera (UAB), Josep Guitart (UAB-ICAC).

- El fòrum de la ciutat romana de *Iulia Libica* (Llívia) 2013-2017

Investigador principal: Josep Guitart (ICAC-UAB).

Membres: Josep Guitart (ICAC-UAB) i Oriol Olesti (UAB), Cèsar Carreras (UAB), Jordi Guàrdia (UAB).

- La conquesta romana a la Catalunya interior: l'exemple de Puig Castellar (Biosca) 2012-2017

Investigador principal: Joaquim Pera (UAB)

Membres: Cèsar Carreras (UAB), Esther Rodrigo, Josep Guitart (UAB-ICAC), Núria Romaní (UAB), Núria Padrós (UAB).

- Arqueologia de la conquesta e implementació romana en Hispania. Estratègies y models de control territorial en el NE de la Provincia Citerior (ss.II-IaC) (HAR2012-370003-C03-01) 2013-2015

Investigador principal: Joaquim Pera (UAB).

Membres: Esther Rodrigo, Josep Guitart (UAB-ICAC), Cèsar Carreras (UAB), Marta Campos (UAB)

PUBLICACIONS

Articles en revistes indexades

- Guitart, J., “*Mons Observans*: de jaciment a infraestructura cultural”, *Auriga*, 68, 2013, p. 37-41. Carhus+C. 1.380 (ICDS).

Articles en revistes no indexades

- Guitart, J., “Josep de C. Serra i Ràfols: una vida de fidelitat i dedicació al Patrimoni arqueològic de Catalunya. L'exemple de la *Baetulo* romana”, *Butlletí de la Societat Catalana d'Estudis Històrics*, XXIV, 2013, p. 125-143.

Llibres o capítols de llibre

- Carreras, C.; López Mullor, A.; Guitart, J. (ed.), *Barcino II. Marques i terrisseries d'àmfores del Baix Llobregat*, Corpus International des timbres amphoriques, fascicule, 18. Coedició: Institut d'Estudis Catalans i ICAC, Barcelona, 2013.
- Carreras, C.; López, A.; Guitart, J., “El Baix Llobregat: una vall vinícola i terrissera de l'Ager Tarraconensis”, a Carreras, C.; López, A.; Guitart, J. (ed.), *Barcino II. Marques i terrisseries d'àmfores del Baix Llobregat*, Barcelona 2013, p.11-16.

Actes de reunions científiques

- Rodrigo, E.; Gutiérrez García-Moreno, A.; Àlvarez, A.; Pitarch, A., Mercado, M.; Guitart, J., “El yacimiento de Can Tacó (Vallés Oriental, Cataluña) y el inicio de la arquitectura de tipo itálico en la Península Ibérica. Análisis de los materiales constructivos cerámicos (*tegulae e imbrex*)”, a *Actas del Primer Congreso Internacional de Estudios Cerámicos. Homenaje a la Dra. M. Vegas (Cádiz, noviembre 2010)*, p.1572-1594, Cadis, 2013.

ACTIVITATS

Activitats científiques

- Comunicació de Rodrigo, E.; Guitart, J., “El asentamiento romano de Can Tacó (Montmeló-Montornès del Vallès, Barcelona) en el contexto de los asentamientos postnumantinos de Cataluña, en el marc del XVIII Congreso Internacional de Arqueología Clásica, organitzat per l'Associazione Internazionale di Archeologia Classica (AIAC), el Museo Nacional de Arte Romano i l'ICAC, del 13 al 17 de maig, Mèrida.
- Presentació de pòster de Pera, J.; Carreras, C.; Rodrigo, E.; Romaní, N.; Padrós, N., Guitart, J.; «La conquesta en el Nordeste de la Hispania Citerior a partir del estudio del asentamiento de Puig Castellar (Biosca, Lleida)» en el marc del XVIII Congreso Internacional de Arqueolo-

gia Clàssica, organitzat per l'Associazione Internazionale di Archeologia Classica (AIAC), el Museo Nacional de Arte Romano i l'ICAC, del 13 al 17 de maig, Mèrida.

- Comunicació Pera, J.; Carreras, C.; Rodrigo, E.; Romaní, N.; Padrós, N.; Guitart, J., “Puig Castellar (Biosca, La Segarra) un assentament romà de caràcter militar de la primera fase de romanització de les terres de Ponent” en el marc del *I Seminari Arqueològic de Ponent. Entre romans i ibers. Novetats de l'Arqueologia dels segles II-I a ne a les Terres de Lleida*, organitzat per l'Ajuntament de Camarasa amb la col·laboració del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, l'ICAC, el Museu d'Arqueologia de Catalunya i l'Espai Orígens, 7 de juny, Camarasa.
- Comunicació de Rodrigo, E.; Carreras, C.; Pera, J.; Guitart, J., “El proceso previo a la fundación de las ciudades romanas en el NE de la Hispania Citerior: los ejemplos de Can Tacó y Puig Castellar”, en el marc de *IV Convegno Internazionale di Studi Veleiati*, organitzat per la Soprintendenza per i Beni Archeologici dell'Emilia-Romagna, el Comune di Lugagnano Val d'Arda, la Università di Bologna, la Università di Padova, del 20 al 21 de setembre, Lugagnano Val d'Arda (Itàlia).

Activitats de difusió i transferència

- 30 de novembre: conferència de Guitart, J.; Rodrigo, E., “Darreres descobertes a l'assentament romà de Mons Observans/Can Tacó/Turó d'en Roïna”, organitzada pel Museu de Montmeló.

Docència

- Professor de l'assignatura *Arqueologia de la ciutat i territori al món antic* del Màster en Arqueologia clàssica (URV-UAB-ICAC).
- Director del *VII Curs Internacional d'Arqueologia “Ciutat Romana de Iesso”*, organitzat a Guissona entre el 8 i 20 de juliol.

ALTRES

- Membre del consell de redacció de la revista *Catalan Historical Review* editada per l'Institut d'Estudis Catalans.
- Membre del consell de redacció de la revista *Quaderns de'Arqueologia i Història de la ciutat de Barcelona* (QUARHIS), editada pel Museu d'Història de Barcelona i l'Institut de Cultura de l'Ajuntament de Barcelona.
- Membre del comitè científic de la revista *Quaderns de Prehistòria de Castelló*, editada pel Servei d'Investigacions Arqueològiques i Prehistòriques de la Diputació de Castelló.



Rodà de Llanza, Isabel
Investigadora sènior adscrita i catedràtica de la UAB

PROJECTES DE RECERCA

Línia/programa: Mètodes i tècniques de les ciències experimentals aplicades a l'arqueologia clàssica. Arqueometria

- La explotación y comercio de los recursos naturales en el Norte de la Hispania romana: *lapis, metalla, aqua* (HAR2011-25011) 2011-2014

Investigador principal: Isabel Rodà (UAB-ICAC)

Membres: Anna Gutiérrez Garcia-Moreno (UAB-ICAC), Aureli Àlvarez, Diana Gorostidi (URV-ICAC), Jordi López Vilar, Ana de Mesa, Ana Garrido, Eva Koppel (UAB), Montserrat Claveria (UAB), Francesc Busquets (UAB), Pilar Lapuente (Universidad de Zaragoza), Hernando Royo, Silvia González (Universidad de Lugo), Benjamin Russell (King's College, UK), Simon J. Keay (University of Southampton), Graeme Earl (University of Southampton), Leif Isaken (University of Southampton), Xavier Lafuente, Jaume Masó (Museu d'Arqueologia Salvador Vilaseca).

- Pedrera del Mèdol 2011-2013

Investigadors principals: Anna Gutiérrez Garcia-Moreno (UAB-ICAC), Jordi López Vilar, Isabel Rodà (UAB-ICAC)

Membres: Ana de Mesa, Unitat Documentació Gràfica (ICAC).

Línia/programa: Arqueologia clàssica i produccions artístiques

- *Corpus Signorum Imperii Romani (Hispania)* (CSIR) 2009-2013

Investigadora principal: Isabel Rodà (UAB-ICAC)

Membres: Eva Koppel (UAB), Montserrat Claveria (UAB), José Miguel Noguera (Universidad de Murcia).

Línia/programa: Arqueologia del poblament i territori. Les formes d'hàbitat rural: les vil·les i altres tipus d'assentaments.

- La vil·la romana de la Gran Via – Horta Ferrerons (Premià de Mar, Maresme) 2008-2015

Investigadora principal: Marta Prevosti

Membres: Ramon Coll (Museu de Premià de Mar), Isabel Rodà (UAB-ICAC)

Línia/programa: Arqueologia grega

- El concepte d'espai en l'arquitectura i la iconografia gregues 2008-2014

Investigador principal: Jesús Carruesco (URV-ICAC).

Membres: Montserrat Jufresa (UB), Isabel Rodà (UAB-ICAC), Montserrat Reig (UB), Roger Miralles, Gemma Fortea, Glòria Cot, Julia Janicka (URV).

- El retrato escultórico masculino en las colecciones anticuarias. Función, cronología y modos de restauración (HAR2012-35861) 2013-2015

Investigadora principal: Montserrat Claveria Nadal (UAB).

Membres: Isabel Rodà, B. Cacciotti (Università degli Studi Roma-Tor Vergata), M. Trunk (Universität Trier), I. Moreno (Museu d'Arqueologia de Catalunya), P. Vélez (Museu Frederic Marès), M. Laubenberger (Kunsthistorisches Museum de Viena).

PUBLICACIONS

Articles en revistes indexades

- Rodà, I., “Recordant el professor Géza Alföldy, membre del Consell Assessor de Faventia i doctor honoris causa per la UAB”, *Faventia*, 32-33 (2010-2011), Bellaterra, 2013, p. 9-16. Carhus+A. 6.477 (ICDS).
- Rodà, I. “En record de Manuel Mundó i Marcet (1923-2012)”, *Auriga*, 64, 2013, p.14-15. Carhus+C. 1.380 (ICDS).
- Gorostidi, D.; Rodà, I., “Una etiqueta de plomo con fitónimos procedente de Mas Vell Valls, *ager Tarraconensis*”, *Espacio, Tiempo y Forma. Serie 2, Historia Antigua (Homenaje a Géza Alföldy)*, 25, 2012, p. 121-129. Carhus+B.

Articles en revistes no indexades

- Rodà, I., “Darreres troballes epigràfiques en pedra de Barcino”, *Quarhis*, II, 9, 2013, p. 156-163.

Llibres o capítols de llibre

- Rodà, I., “Los sarcófagos cristianos importados de Cartago en Tarraco. Un inventario de los manufacturados en “kadel”, a Galinier, M; Baratte, F., *Iconographie funéraire romaine et société: corpus antique, approches nouvelles?*, Collection Histoire de l'art, 3, Presses Universitaires de Perpignan, Perpinyà, 2013, p. 193-202.
- Claveria, M.; Rodà, I., “L'art funerari cristià”, a Macias, J. M.; Muñoz, A., (ed.) *Tarraco christiana ciuitas*, Documenta, 24, ICAC, Tarragona, 2013, p. 191-198.
- Rodà, I., “Hispania: From the Roman Republic to the Reign of Augustus”, a Deroose Evans, J. (ed.), a *Companion to the Archeology of the Roman Republic*, Wiley-Blackwell, Chichester 2013, p. 522-539.

Actes de reunions científiques

- Àlvarez, A.; Gutiérrez García-Moreno, A.; Rodà, I., “La caliza negra de Emporiae y Ruscino. Un problema no resuelto”, a V. García-Entero (ed.) *Actas del I Coloquio de Arqueología en Carranque. El marmor en Hispania. Explotación, uso y difusión en época romana* (Carranque, 5-7 de març de 2009), Madrid, 2012, p. 89-94.
- Garrido, A.; Rodà, I., “Los monumentos funerarios de Barcino con decoración figurada” en Acuña, F; Casal, R.; González, S. (ed.), *Actas de la VII Reunión de Escultura en Hispania, Homenaje al Prof. Dr. Alberto Balil*, en Santiago de Compostela y Lugo, 4-6 de juliol de 2011, Lugo, 2013, p. 131-148.
- Gutiérrez García-Moreno, A.; Mestres, I.; Rodà, I., “La inscripció més antiga d'Auso (Vic) i el context preaugustal”, a López Vilar, J. (ed.) *Actes del 1er Congrés Internacional d'Arqueologia i Món Antic Tarraco Biennial. Govern i Societat a la Hispània romana. Novetats epigràfiques. Homenatge a Géza Alföldy*, organitzat per la Fundació privada Mútua Catalana, (Tarragona, del 29 de novembre al 1 de desembre), Tarragona, 2013, p.145-152.

- Flórez, M., Rodà, I., “Las vías romanas en Cataluña: el caso del Vallès Oriental (Barcelona)”, a Boube, E., Bouet, A. et Colleoni, F. (ed.), *De Rome à Lugdunum des Convènes. Itinéraire d'un Pyrénéen par monts et par vaux. Hommages offerts à Robert Sablayrolles*, Ausonius Mémoires 35 / Aquitania Suppl. 31, Bordeaux, 2014, p. 247-262.

ACTIVITATS

Activitats científiques

- Comunicació de Rodà, I.; Nolla, J. M., “Regards sur le versant sud, quelques découvertes récentes liées à la via Augusta” en el marc del curs *Voie Domitienne et chemins antiques en Roussillon*, organitzat pel Conseil Général des Pyrénées-Orientales, el 10 de abril, Perpinyà (França).
- Ponència de Rodà, I., “Lucius Licinius Sura”, en el marc del *Colocuiul International ‘Traian si orasele sale’*, organitzat per la Babeş-Bolyai University Cluj-Napoca, del 30 de setembre al 2 d'octubre, Cluj-Napoca (Romania).
- Comunicació de Rodà, I., “La relación *Barcino-Tarraco*”, en el marc del congrés *Las ciudades del poder: en Hispania*, organitzat per la Universidad de Lugo, del 23 al 25 d'octubre, a Lugo.
- Ponència de Rodà, I., “*Marmora y lapides*”, en el marc de les *Jornadas Internacionales: Arqueología del mármol. Investigaciones recientes en Italia y España*, organitzades per la Universidad de Sevilla y la Consejería de Educación, Cultura y Deporte de Andalucía, del 4 al 6 de novembre, Sevilla.
- Comunicació d'Arévalo, A.; Bernal, D.; Expósito, J. A.; Rodà, I., “Primeros datos sobre la decoración escultórica y marmórea de las termas del *suburbium* marítimo de *Baelo Claudia*”, en el marc del *XVIII Congreso Internacional de Arqueología Clásica*, organitzat per l'Associazione Internazionale di Archeologia Classica (AIAC), el Museo Nacional de Arte Romano i l'ICAC, del 13 al 17 de maig, Mèrida.

Activitats de difusió i transferència

- 3 d'abril: Xerrada de Rodà, I., “*Barcino*” en el marc del *80 aniversari dels Amics dels Museus de Catalunya*, organitzat pels Amics dels Museus de Catalunya i l'Ajuntament de Barcelona, Barcelona.
- 9 i 10 de novembre: Conferència de Rodà, I. “*Tarraco Biennal*” en el marc del *IX Fòrum Auriga Capital de la Cultura Catalana*, organitzat per la revista *Auriga*, Ripoll.
- 12 de novembre: Presentació del Premi *Barcino* de Novel·la històrica al Saló de Cent, Barcelona.
- 14 de novembre: Conferència de Rodà, I. “El sarcòfag com a tomba privilegiada”, en el marc del cicle d'Activitats científiques *Els dijous de la cultura de la mort*, organitzat pels Amics de la Unesco de Catalunya, Barcelona.
- 19 de novembre: Conferència de Rodà, I. “Els romans a la vall del Congost”, en el marc del cicle d'Activitats científiques *De la prehistòria als romans a Aiguafreda*, organitzat per l'Ajuntament d'Aiguafreda, Aiguafreda.
- 12 de desembre: Conferència de Rodà, I., “Una capital provincial: Tarraco”, organitzada per l'Institut de Ciencias de la Antigüedad de la Universidad del País Vasco, Vitòria.

Docència

- Professora del curs *Les fronteres atlàntiques de l'Imperi romà*, organitzat per l'Aula d'Extensió Universitària de Sabadell per a la Gent Gran, del 20 de febrer al 6 de març, Sabadell.

- Conferència de Rodà, I., “Tarraco, capital de la Hispania Citerior”, en el marc del seminari *El Legado de Roma en Hispania (II)*, organitzat per la UNED, del 3 al 5 de juliol, Conca.
- Professora visitant en Erasmus a la Universit  di Roma II, del 29 d’abril al 3 de maig.
- Professora visitant Erasmus a la Seconda Universit  degli Studi di Napoli (SUN), del 19 al 23 de setembre.

ALTRES

- Membre avaluador de l’Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya (AQU).
- Membre de la Comiss  de Patrimoni del Consell de Cultura de Barcelona, Barcelona.
- Membre del Collegio dei Docenti. Dottorato di Ricerca in Antichità Classiche, Universit  di Roma II, Roma.
- Membre del comitè editorial de les revistes *Archivo Español de Arqueologia*, *Journal of Roman Archaeology*, *Quarhis*, *Faventia*, *Diadora*, *Gallaecia*, *Mélanges de la Casa de Velázquez*, *Atlante de Topografia*, *Zephyrus*, *Veleia* i *Phoenix*.
- Vicepresidenta del XVIII Congreso Internacional de Arqueolog  Clásica, organitzat per l’Associazione Internazionale di Archeologia Classica (AIAC), el Museo Nacional de Arte Romano i l’ICAC, del 13 al 17 de maig, Mèrida.
- Acadèmica electa de la Reial Acadèmia de Bones Lletres, Barcelona.

Investigadors júnior adscrits



Berni Milet, Piero
Investigador júnior adscrit

PROJECTES DE RECERCA

Línia/programa: *Instrumentum domesticum*. Materials i comerç en el món antic

- *Amphorae ex Hispania*. Paisajes de producción y de consumo (HAR2011-28244) 2012-2014

Investigador principal: Ramon Járrega.

Membres: Enrique Garcia Vargas (US), Joaquim Tremoleda (MAC-Empúries), Albert Martin (Ajuntament de Cabrera de Mar), Jose Juan Diaz (UCA), Antonio Sáez (UCA), Daniel Mateo (UAL), Daniel-Jesús Martin Arroyo (UCA), Horacio González, Darío Bernal (UCA).

Línia/programa: Arqueologia de la ciutat antiga

- Anàlisi històrica i arqueològica de l'evolució urbana de la ciutat de Tortosa des de la seva fundació fins a l'antiguitat tardana 2012-2015

Investigadors principals: Jordi Diloli (URV-Gresepia), Ramon Járrega.

Membres: Ramon Ferré (URV), Jordi Vilà (URV-Gresepia), Piero Berni (FWF-Project Nr. P23684-G19) 2011-2014

- The Laecanius Amphorae in Brijuni (Österreichische Akademie der Wissenschaften)

Investigador principal: Tamas Bezczy (Institut für Kulturgeschichte der Antike der Österreichischen Akademie der Wissenschaften)

Membres: Michel Bonifay (Université d'Aix-en-Provence), Piero Berni, Horacio González, Anna Nagy (Institute of Archaeological Science of Hungary) i Matej Pavletic (Brijuni National Park Museum).

PUBLICACIONS

Articles en revistes indexades

- Berni, P.; Gorostidi, D., "C. Iulius Valerianus et C. Iulius Iulianus. Mercatores del aceite bético en un signaculum de plomo para ánforas Dressel 20", *Journal of Roman Archaeology*, 26, 2013, p. 167-189. SCOPUS, ERIH (INT1), Carhus+A. 9.898 (ICDS).

Articles en revistes no indexades

- Berni, P.; Jàrrega, R., “Epigrafia anfòrica romana de època tardorrepublicana en las comarcas del Baix Ebre y el Montsià Tarragona”, *Boletín Ex Officina Hispana*, 4, p. 20-22, Madrid, 2013.
- Berni, P.; Clariana, J.-F.; Jàrrega, R., “Una nueva marca de ánfora de la forma Tarraconense 1 procedente de la comarca del Vallès Oriental (Barcelona)”, *Boletín Ex Officina Hispana*, 4, p. 22-23, Madrid, 2013.
- Bonifay, M.; Capelli, C.; Franco, C.; Leitch, V.; Riccardi, L.; Berni, P. “Les Thermes du Levant à Leptis Magna: quatre contextes céramiques des IIIe et IVe siècles”, *Antiquités africaines*, 49, p. 25-107. CNRS Editions, 2013.

Llibres o capítols de llibre

- Berni, P.; Carreras, C., “*Corpus epigràfic de segells en àmfora, dolia, tegulae i gerres de ceràmica comuna oxidada del Baix Llobregat (Barcelona)*”, a Carreras, C.; López, A.; Guitart, J. (coord.). *Barcino II: Marques i terrisseries del Baix Llobregat*. Sèrie Timbres Amphoriques, 18. IEC-ICAC, p. 127-285, Barcelona, 2013.

Actes de reunions científiques

- Berni, P.; Miró, J., “Dinámica socioeconómica en la Tarraconense Oriental a finales de la República y comienzos del Imperio. El comercio del vino a través de la epigrafia anfòrica”, a López Vilar, J. (ed.) *Actes del 1er Congrés Internacional d'Arqueologia i Món Antic Tarraco Biennal. Govern i Societat a la Hispania romana. Novetats epigràfiques. Homenatge a Géza Alföldy*, organitzat per la Fundació privada Mútua Catalana (Tarragona, del 29 de novembre a l'1 de desembre), p. 63-83, Tarragona, 2013.
- Berni, P.; Jàrrega, R.; Carreras, C. “Laboratorio virtual ‘Amphorae ex Hispania’ (<http://amphorae.icac.cat>)”, a *Monografías Ex Officina Hispana I. Hornos, talleres y focos de producción alfarera en Hispania* Bernal, D. et al. (ed.) Científicos). I, p. 21-28, Cadix, 2013.
- Moros Díaz, J.; Berni, P. “Los sellos de las ánforas olearias béticas en la Antigüedad Tardía”, a Bernal, D., *Monografías Ex Officina Hispana I. Hornos, talleres y focos de producción alfarera en Hispania* (ed. cient.). I, p. 295-306, Cadix, 2013.

ACTIVITATS

Activitats científiques

- Comunicació de Berni, P., “Épigraphie et archéométrie dans l'atelier léétanien de Malgrat (première moitié du Ier s. ap. J.-C.)”, en el marc de *Les denrées en Gaule et dans le monde antique. Production, consommation, échanges. Le témoignage des emballages*, organitzada per la Université Paris Nanterre, del 28 al 29 novembre, París (França).
- Comunicació de Berni, P., “Le laboratoire virtuel ‘Amphorae ex Hispania. Horizons de production et de consommation (<http://amphorae.icac.cat>)”, en el marc de *Les denrées en Gaule et dans le monde antique. Production, consommation, échanges. Le témoignage des emballages*, organitzada per la Université Paris Nanterre, del 28 al 29 novembre, París (França).
- Comunicació de Bezeczky, T.; Berni, P.; Bonifay, M.; Hornung, P.; González Cesteros, H.; Nagy, A.; Pavletic, M., “A new research on the *Castrum villa*, on the island of Brijuni (Croatia)”, en el marc de *International Conference Per Terram, per Mare: Production and Transport of Roman Amphorae in the Eastern Mediterranean*, organitzat per l'associació Maritime Archaeology Research, del 12 al 15 d'abril, Nicòsia (Xipre).

- Comunicació d'Almeida, R.; Van den Berg, J.; Berni, P.; Schimmer, F.; Carreras, C., “El comercio de ánforas hispanas y lusitanas en Kops Plateau (Nijmegen) desde época de Augusto a época Flavia”, en el marc del *II Congreso internacional de la SECAH Ex officina hispana. Classica Instrumenta. Las producciones cerámica de imitación en Hispania*, del 3 al 6 d'abril, Braga (Portugal).
- Ponència de Jàrrega, R.; Berni, P., “El taller de ánforas de Malgrat de Mar (Barcelona): arqueometría y epigrafía”, en el marc del *II Congreso Internacional de la SECAH-Ex Officina Hispana. Las producciones cerámicas de imitación en Hispania*, organitzat per la SECAH Ex Officina Hispana, el 4 d'abril, Braga (Portugal).
- Presentació de pòster de Berni, P.; Jàrrega, R.; Bernal, D.; Carreras, C.; García, E., “*Amphorae ex Hispania* (<http://amphorae.icac.cat>). Fase II: catàlogo de ánforas hispanas”, en el marc del *II Congreso Internacional de la SECAH Ex Officina Hispana. Las producciones cerámicas de imitación en Hispania*, organitzat per la SECAH Ex Officina Hispana, el 4 d'abril, Braga (Portugal).

Docència

- Xerrada de Berni, P.; Carreras, C., “Noves visions sobre les marques de les àmfores de la Tarraconensis: terrisseries, troballes i lectures”, en el marc del *VII Curs de arqueología romana de Guissona, Ciudad Romana de Iesso*, organitzat a Guissona entre els dies 8 al 20 de juliol.



López Vilar, Jordi
Investigador júnior adscrit

PROJECTES DE RECERCA

Línia/programa: Mètodes i tècniques de les ciències experimentals aplicades a l'arqueologia clàssica. Arqueometria

- Pedrera del Mèdol 2011-2013

Investigadors principals: Anna Gutiérrez Garcia-Moreno (UAB-ICAC), Jordi López Vilar, Isabel Rodà (UAB-ICAC)

Membres: Ana de Mesa, Unitat Documentació Gràfica (ICAC).

Línia/programa: Mètodes i tècniques de les ciències experimentals aplicades a l'arqueologia clàssica. Arqueometria

- La explotación y comercio de los recursos naturales en el Norte de la Hispania romana: *lapis, metalla, aqua* (HAR2011-25011) 2011-2014

Investigador principal: Isabel Rodà (UAB-ICAC)

Membres: Anna Gutiérrez Garcia-Moreno (UAB-ICAC), Aureli Álvarez, Diana Gorostidi (URV-ICAC), Jordi López Vilar, Ana de Mesa, Ana Garrido, Eva Koppel (UAB), Montserrat Claveria (UAB), Francesc Busquets (UAB), Pilar Lapuente (Universidad de Zaragoza), Hernando Royo, Silvia González (Universidad de Lugo), Benjamin Russell (King's College, UK), Simon J. Keay (University of Southampton), Graeme Earl (University of Southampton), Leif Isaken (University of Southampton), Xavier Lafuente, Jaume Massó (Museu d'Arqueologia Salvador Vilaseca).

Línia/programa: Arqueologia de la ciutat antiga. Tarraco

- Técnicas constructivas y arquitectura del poder en el noreste de la Tarraconense. Metodología de representación y parámetros analíticos para la comprensión de los procesos evolutivos (HAR-22012-36963-C05-02) 2013-2015

Investigador principal: Josep M. Macias.

Membres: Júlia Beltran (MUHBA), Judit Ciurana, Gemma Garcia, Josep Guitart (UAB-ICAC), Jordi López Vilar, Andreu Muñoz, Josep M. Puche, Albert Ribera (Universitat de València), Imma Teixell (Ajuntament de Tarragona), Josep M. Toldrà (URV), Serena Vinci.

Línia/programa: Arqueologia de la protohistòria de la Mediterrània Occidental. Formació i desenvolupament de societats complexes en la protohistòria catalana.

- El poblament protohistòric al Camp de Tarragona i el seu entorn 2012-2018

Investigadors principals: M. Carme Belarte, Joan Canela.

Membres: Jordi López Vilar, Ignacio Fiz (URV-ICAC).

Línia/programa: Arqueologia de la protohistòria de la Mediterrània Occidental. L'impacte de l'exèrcit romà sobre les comunitats indígenes del NE d'Ibèria.

- Testimonis arqueològics de la segona guerra púnica al Camp de Tarragona 2013-2017

Investigadors principals: Jordi López Vilar, Jaume Noguera (UB)

Membres: Joan Canela, Eduard Ble (UB), Pau Valdés (UB), Pierre Astor (UB).

PUBLICACIONS

Articles en revistes indexades

- López Vilar, J., “César contra Pompeyo. *Glandes inscriptae* de la batalla de Ilerda (49 aC)”, *Chiron. Mitteilungen der Kommission für Alte Geschichte und Epigraphik des DAI*, 43 (2013), p. 431-457. JCR (Q2, Arts & Humanities), SCOPUS, ERIH (INT1), Carhus+A, Factor d'impacte: 0,090 (any 2012). 6.477 (ICDS).
- López Vilar, J.; Piñol, L.L., “Les terracotes romanes de la Granja Mitjana (Poblet, Tarragona)”, *Butlletí Arqueològic*, 33 (2011), 2013, p. 121-134. Carhus+D. 1.877 (ICDS).
- Muñoz, J. H.; López Vilar, J., “Nou mosaic amb representació de *soleae balneares*, procedent de la vil·la romana de Barrugat (Bitem-Tortosa)”, *Butlletí Arqueològic*, 33 (2011), 2013, p. 135-149. Carhus+D. 1.877 (ICDS).
- Buscató, L.L.; López Vilar, J.; Nolla, J.M., “La descoberta de la torre sepulcral de Vilablareix”, *Annals de l'Institut d'Estudis Gironins*, LIV (2013), p. 199-220. Carhus+D. 1.877 (ICDS).
- López Vilar, J., “Els sarcòfags paleocristians de Tàrraco. Aproximació a la primera iconografia cristiana de Tarragona”, *Tauíll*, 39, juliol-octubre 2013, p.22-24. Carhus+D. 1.477 (ICDS).

Llibres o capítols de llibre

- López Vilar, J. (ed.), *Actes del 1er Congrés Internacional d'Arqueologia i Món Antic Tarraco Biennal. Govern i Societat a la Hispània romana. Novetats epigràfiques. Homenatge a Géza Alföldy*, organitzat per la Fundació privada Mútua Catalana, (Tarragona, del 29 de novembre al 1 de desembre), Tarragona, 2013.
- López Vilar, J.; Puche, J. M., “Arquitectura paleocristiana de Tarragona (segles IV-V)”, a Macías, J. M.; Muñoz, A. (ed.). *Tarraco, christiana civitas*, Documenta 24, ICAC, p. 149-162, Tarragona, 2013.

Actes de reunions científiques

- López Vilar, J., “El santuario paleocristiano de los mártires Fructuoso, Augurio y Eulogio en el suburbio de Tàrraco”, a *Acta XV Congressus Internationalis Archaeologiae Christianae. Episcopus, Civitas, Territorium* (Toledo, 8-12 de setembre de 2008), p. 343-356, Città del Vaticano, 2013.
- Puche, J. M.; López Vilar, J., “Metrologia e proporzioni nelle basiliche paleocristiane di Tarraco: la basilica settentrionale del santuario suburbano di San Fruttuoso e la basilica dell'anfiteatro”, a *Acta XV Congressus Internationalis Archaeologiae Christianae. Episcopus, Civitas, Territorium* (Toledo, 8-12 de setembre de 2008), p. 759-776, Città del Vaticano, 2013.
- Prevosti, M.; Jàrrega, R.; López Vilar, J., “Paysage rural et formes de l'habitat dans l'ager *Tarraconensis*”, a *Paysages ruraux et territoires dans les cités de l'Occident romain. Gallia et Hispania. Actes du colloque international Ager IX* (Barcelona, 25-27 de març de 2010), p. 99-107, Montpeller, 2013.
- López Vilar, J.: “*Glandes inscriptae* a l'ager *Tarraconensis*”, a *Actes del 1er Congrés Internacional d'Arqueologia i Món Antic Tarraco Biennal. Govern i Societat a la Hispània romana*.

Novetats epigràfiques. Homenatge a Géza Alföldy, organitzat per la Fundació privada Mútua Catalana (Tarragona, del 29 de novembre a l'1 de desembre), p.175-184, Tarragona, 2013.

- Fiz, I.; Gorostidi, D.; López Vilar, J.; Prevosti, M., “*In conspectu prope totius urbis: an application of different visual methods at the ager Tarraconensis landscape*”, *Proceedings of 38th Annual Conference on Computers Applications and Quantitative Methods in Archaeology*, (Granada, 6th-9th April, 2010), *BAR International Series 2494*, p. 185-192, Oxford, 2013.

ACTIVITATS

Activitats de difusió i transferència

- 27 de maig: Conferència “La Tàrraco paleocristiana” dins el seminari *La ciutat romana*, organitzat pel Centre de Lectura, del 27 de maig al 10 de juny, Reus.
- 17 de juliol: Conferència “Guerra i Epigrafia: les *glandes inscriptae*”, dins el curs d'estiu *Guerra i conflicte a Hispània: l'impacte de la conquesta romana de la península Ibèrica*, organitzat per la Universitat de Barcelona, del 15 al 19 de juliol, a Barcelona.

ALTRES

- Director del *Butlletí Arqueològic*, publicat per la Reial Societat Arqueològica Tarraconense.
- Secretari científic del congrés Tarraco Biennal patrocinat per la Fundació privada Mútua Catalana.



Panosa Domingo, Maria Isabel
Investigadora júnior adscrita

PUBLICACIONS

Articles en revistes no indexades

- Panosa, M. Isabel “Els ibers del Vallès Oriental. Ressenya”, *Parietes* 10, 2013, Parets del Vallès, p. 35-36.

ACTIVITATS

Activitats científiques

- Comunicació de Panosa, M. Isabel; “De les fonts antigues a l’escena contemporània. Arqueoesena: un pont entre el passat i el present”, en el marc *Paideia II. Trobada Internacional de Didàctica dels Estudis Clàssics*, organitzat per l’Institut de Ciències de l’Educació de la UAB, del 6 al 7 de setembre, a Bellaterra.

Activitats de difusió i transferència

- 10 d’abril: Redacció de continguts l’exposició permanent *Mirades i diàlegs*, organitzada pel Museu de Granollers, a Granollers.
- 8 d’octubre: Conferència “Arquitectura i escultura a l’acròpolis d’Atenes en el segle de Pèricles”, en el marc del *Curs d’extensió universitària 2013-2014*, al Centre Cívic de Montbau, organitzat per l’Aula d’Extensió Universitària per a la Gent Gran de l’AEEF de Montbau i la UAB (ICE), a Barcelona.

Investigadors postdoctorals adscrits



Camañes Villagrasa, Maria Pilar
Investigadora postdoctoral adscrita

PROJECTES DE RECERCA

Línia/programa: Arqueologia de la protohistòria a la Mediterrània occidental. Formació i desenvolupament de societats complexes en la protohistòria catalana

- El poblat ibèric del Castellot de Roca Roja (Benifallet, Baix Ebre) 2010-2013

Investigadora principal: M. Carme Belarte.

Membres: Meritxell Monrós, Meritxell Oliach, Pau Olmos, Pilar Camañes, Joan Canela, Núria Otero.

- El conjunt arqueològic de Sebes (Flix, Ribera d'Ebre) 2010-2013

Investigadors principals: M. Carme Belarte, Pau Olmos.

Membres: Pau Olmos, Meritxell Monrós, Pilar Camañes, Meritxell Oliach, Joan Canela, Núria Otero.

Línia/programa: Arqueologia de la protohistòria a la Mediterrània Occidental. Missió arqueològica a Althiburos (El Kef, Tunísia)

- Urbanización y desarrollo urbano en los márgenes del territorio de Cartago. La ciudad nómido-romana de Althiburos (HAR2012-39189-C02-02). 2013-2015

Investigadora principal: M. Carme Belarte

Membres: Pau Olmos, Meritxell Monrós, Pilar Camañes, Joan Canela.

PUBLICACIONS

Articles en revistes indexades

- Padrós, C.; Principal, J.; Camañes, M. P., "El I Seminari Arqueològic de Ponent: una nova eina per a la difusió i el coneixement de les investigacions desenvolupades a les terres de Lleida", *Auri-ga*, 67, 2013, p. 26-27. Carhus+C. 1.380 (ICDS).

Activitats científiques

- Comunicació de Principal, C.; Camañes, M. P.; Padrós, C.; "El fortí romà de Monteró. Un assentament de Control del territori als contraforts del Mont-Roig (Camarasa, la Noguera)", en el marc del *I Seminari Arqueològic de Ponent. Novetats de l'arqueologia dels segles II-I a les terres de Lleida*, organitzat per l'Ajuntament de Camarasa amb la col·laboració del Museu d'Arqueologia de Catalunya i l'ICAC, el 7 de juny, Camarasa.

- Presentació de pòster de Belarte, M. C.; Camañes, P.; Monrós, M.; Principal, J., “Making today’s bread: public food transformation/preparation structures in north-eastern Iberian settlements (c. 525-200 BCE)”, en el marc del *XVIII Congreso Internacional de Arqueología Clásica*, organitzat per l’Associazione Internazionale di Archeologia Classica (AIAC), el Museo Nacional de Arte Romano i l’ICAC, del 13 al 17 de maig, Mèrida.
- Presentació de pòster de M. C.; Camañes, P. “Organització espacial i contextualització de l’activitat de la mòlta al nord-est peninsular a l’Ibèric Ple”, en el marc de la *Reunión Internacional al Mediterrani occidental durant l’edat del ferro*; organitzada per la Universitat de Lleida del 27 al 28 de setembre, Arbeca.

ACTIVITATS

Activitats de difusió i transferència

- 5 de desembre: Conferència “L’alimentació al món iber. Activitats i espais de consum” al *III Seminari d’Arqueologia. Arqueologia de l’Alimentació*, organitzat pel Departament d’Història i Història de l’Art de la Universitat de Girona, Girona.



Euba Rementera, Itxaso
Investigadora postdoctoral adscrita

PROJECTES DE RECERCA

- Aclimatación y difusión de plantas en Al-andalus (HAR2010-21932-C02-01) 2010-2013

Investigadora principal: Helena Kirchner (UAB).

Membres: Félix Retamero (UAB), Antoni Virgili (UAB), Albert López (UAB), Carolina Batet (UAB), Miquel Barceló (UAB), Joan Maria Roure (UAB), Arnald Puy (UAB), Itxaso Euba, Eugènia Sitjes (Université de Provence), Aline Durand (Université de Provence), Virgilio Martínez (CSIC).

Col·laboradora del projecte I+D: *Interacciones socio-ambientales durante el holoceno: estructuración, ocupación y dinámicas del territorio en la cuenca del Ter a partir de la Arqueología del Paisaje (TerAmAr)* (HAR2012-39087-C02-02) 2013-2015

Investigador principal: Josep M. Palet

PUBLICACIONS

Llibres o capítols de llibre

- Palet, J. M.; Orenge, H. A.; Ejarque, A.; Miras, Y.; Euba, I.; Riera, S. (2013) "Arqueología de paisajes altimontanos pirenaicos: formas de explotación y usos del medio en época romana en valle del Madriu-Perafita-Claror (Andorra) y en la Sierra del Cadí (Alt Urgell)", a Fiches, J.-L.; Plana, R.; Revilla V. (ed.) *Paysages ruraux et territoires dans les cités de l'occident romain. Gallia et Hispania*. Presses universitaires de la Méditerranée, p. 329-340, Montpellier.

Articles en revistes no indexades

- Allué, E.; Euba, I.; Picornell, Ll.; Solé, A. "Perspectivas teóricas y metodológicas en antracología para el estudio de las relaciones entre las sociedades humanas y su entorno", *Revista Arqueogazte*, 3, 2013, p. 27-49.

ACTIVITATS

Docència

- Curs de 4 hores *Macrorestes vegetals* dins de l'assignatura *Evolució històrica del paisatge: paleoambient*, del Màster en Arqueologia clàssica (URV-UAB-ICAC).
- Professora del programa *Professors i Ciència* de la Fundació Catalunya-La Pedrera.



Garcia Molsosa, Arnau
Investigador postdoctoral adscrit

PROJECTES DE RECERCA

- Arqueologia dels paisatges culturals del massís del Montseny. Dinàmiques històriques de la prehistòria a l'edat mitjana (Tesi doctoral llegida el 29 d'octubre)

Linia/programa: Arqueologia del paisatge, poblament i territori. Formes del paisatge i antropització dels espais de muntanya de la protohistòria a l'edat mitjana

- Interacciones socio-ambientales durante el Holoceno: estructuración, ocupación y dinámicas del territorio en la cuenca del Ter a partir de la arqueología del paisaje (TerAmAr) (HAR 2012-39087-C02-02) 2013-2015

Investigador principal: Josep M. Palet.

Membres: Marta Prevosti, Esther Rodrigo, Hèctor A. Orengo (University of Nottingham), Arnau Garcia, Marta Sancho (UB), Pere Castanyer (MAC Empúries), Marta Flórez (GIAP-Université Blaise Pascal), Michele Matteazzi, Aymat Catafau (Université de Perpignan), Helena Carvalho (Universidade do Minho), Rosa Plana (Université Paul-Valéry Montpellier III).

- Estudi territorial dels paisatges culturals del Vallès-Montseny 2013-2016

Investigadors principals: Arnau Garcia, Josep M. Palet.

Membres: Santiago Giralt (ICTJA-CSIC), Marta Flórez (Université Blaise Pascal), Jaume Oliver, Hèctor A. Orengo (University of Nottingham).

- Palaikastro Landscape analysis project. Towards an integrated archaeological research 2012-2016

Investigadors principals: Alexandra Livarda (University of Nottingham), Hèctor A. Orengo (University of Nottingham), Josep M. Palet.

Membres: Hèctor A. Orengo (University of Nottingham), Josep M. Palet, Santiago Riera (UB), Arnau Garcia.

PUBLICACIONS

Articles en revistes no indexades

- Garcia, A., "La presència humana als sectors supraforestals del massís del Montseny al llarg de la història: resultats d'una recerca arqueològica al pla de la Calma i el Matagalls", *Monografies del Montseny*, 28, 2013, p.126-139.

ACTIVITATS

Activitats científiques

- Comunicació de Garcia, A.; Flórez, M.; Lladó, M.; Palet, J. M.; Giral, S.; “Construcción y dinámicas de un paisaje antropizado durante la antigüedad: Estudio arqueológico y sedimentológico microrregional de un sector del llano prelitoral catalán (Samalús, Barcelona)”, en el marc del *XVIII Congreso Internacional de Arqueología Clásica*, organitzat per l'Associazione Internazionale di Archeologia Classica (AIAC), el Museo Nacional de Arte Romano i l'ICAC, del 13 al 17 de maig, Mèrida.
- Ponència de Palet, J. M.; Orenco, H. A.; Garcia, A., “Explotación y ocupación de espacios altimontanos pirenaicos en época romana: visiones desde la arqueología del paisaje”, en el marc del *IV Convegno Internazionale di Studi Veleiati*, organitzat per la Soprintendenza per Beni Archeologici dell'Emilia-Romagna, el Comune di Lugagnano Val d'Arda, la Università di Bologna i la Università di Padova, del 20 al 21 de setembre, a Lugagnano Val d'Arda (Itàlia)
- Presentació de pòster de Palet, J.M.; Orenco, H. A.; Ejarque, A.; Garcia, A.; Julià, R.; Riera, S.; Marco, J.; Montaner, J., “Dynamiques du paysage et organisation territoriale dans la plaine littorale de l'Emporda (Nord-est de la Catalogne) de l'antiquité au haute Moyen Âge”, en el marc del *XXXIVe Rencontres Internationales d'Archéologie et d'Histoire d'Antibes*, organitzat per la Université de Nice, del 15 al 17 d'octubre, a Sophia-Antipolis (França).
- Presentació de pòster de Palet, J.M.; Orenco, H. A.; Ejarque, A.; Garcia, A.; Julià, R.; Riera, S.; Marco, J.; Montaner, J., “Landscape dynamics and territorial organization in the Empordà littoral plain (North-Eastern Catalonia) from the Antiquity to the Medieval period: an integrated landscape analysis”, en el marc del *XVIII Congreso Internacional de Arqueología Clásica*, organitzat per l'Associazione Internazionale di Archeologia Classica (AIAC), el Museo Nacional de Arte Romano i l'ICAC, del 13 al 17 de maig, Mèrida.

Activitats de difusió i transferència

- 29 de novembre: “Ibers, romans i visigots a la vora del riu Congost. Un recorregut pel patrimoni arqueològic de la Garriga, Samalús i Llerona”, dins del *II Cicle de xerrades de temes garriguencs: la Garriga: per terra, riu i aire*, organitzat per l'Ajuntament de la Garriga, els dies 8, 15 i 29 de novembre, la Garriga.



Garrido Elena, Ana
Investigadora postdoctoral adscrit

PROJECTES DE RECERCA

Linia/programa: Mètodes i tècniques de les ciències experimentals aplicades a l'arqueologia clàssica. Arqueometria

- La explotación y comercio de los recursos naturales en el Norte de la Hispania romana: *lapis, metalla, aqua* (HAR2011-25011) 2011-2014

Investigadora principal: Isabel Rodà (UAB-ICAC)

Membres: Anna Gutiérrez García-Moreno (UAB-ICAC), Aureli Àlvarez, Diana Gorostidi (URV-ICAC), Jordi López, Ana de Mesa, Ana Garrido, Eva Koppel (UAB), Montserrat Claveria (UAB), Francesc Busquets (UAB), Pilar Lapuente (Universidad de Zaragoza), Hernando Royo, Silvia González (Universidad de Lugo), Benjamin Russell (King's College, UK), Simon J. Keay (University of Southampton), Graeme Earl (University of Southampton), Leif Isaken (University of Southampton), Xavier Lafuente, Jaume Massó (Museu d'Arqueologia Salvador Vilaseca).

PUBLICACIONS

Articles en revistes indexades

- Gómez, M.; Garrido, A., "Suport d'escultura amb decoració vegetal procedent del forum de Mago (Maó, Menorca)", *Pyrenae*, 44-2, p. 33-46. Carhus+A. 4.477 (ICDS).

Actes de reunions científiques

- Garrido, A.; Rodà, I., "Los monumentos funerarios de Barcino con decoración figurada", a Acuña, F.; Casal, R.; González Soutelo, S., *Actas de la VII Reunión de Escultura Romana en Hispania. Homenaje al prof. Dr. Alberto Balil*, organitzada per la Universi-dade de Santiago de Compostela i la Xunta de Galicia (Santiago de Compostel·la-Lugo, 4-6 de juliol de 2011), p. 131-148, Santi-ago de Compostel·la, 2013.



Matteazzi, Michele
Investigador postdoctoral adscrit

PROJECTES DE RECERCA

- Dinamiche insediative e organizzazione territoriale al sud di Padova in età romana (Tesi doctoral llegida el 23 d'abril)

Línia/programa: Arqueologia del paisatge, poblament i territoris. Formes del paisatge i antropització dels espais de muntanya de la protohistòria a l'edat mitjana

- Interacciones socio-ambientales durante el holoceno: estructuración, ocupación y dinámicas del territorio en la cuenca del Ter a partir de la Arqueología del Paisaje (TerAmAr) (HAR2012-39087-C02-02) 2013-2015

Investigador principal: Josep M. Palet.

Membres: Marta Prevosti, Esther Rodrigo (ICAC-UAB), Hèctor A. Orenge (University of Nottingham), Arnau Garcia, Marta Sancho (UB), Pere Castanyer (MAC Empúries), Marta Flórez (GIAP-Université Blaise Pascal), Michele Matteazzi, Aymat Catafau (Université de Perpignan), Helena Carvalho (Universidade do Minho), Rosa Plana (Université Paul-Valéry Montpellier III).

PUBLICACIONS

Articles en revistes indexades

- Matteazzi M., “...ne nutent sola...Strade e tecniche costruttive in Cisalpina”, *Agri centuriati. International Journal of Landscape Archaeology*, 9 (2012), 2013, p. 21-41. ERIH: INT2.

Activitats científiques

- Comunicació de Matteazzi, M., “Definendo l'occupazione di epoca romana nella piana litorale a sud della città di Padova (Italia)”, en el marc del XXXIVe *Rencontres Internationales d'Archéologie et d'Histoire d'Antibes*, organitzat per la Université de Nice, del 15 al 17 d'octubre, Sophia-Antipolis (França).
- Ponència de Matteazzi, M., “*Dinamiche di occupazione e uso del territorio nella pianura a sud di Padova in età romana*”, en el marc del V *Convegno Nazionale dei Giovani Archeologi*, organitzat per la Università degli Studi di Catania, del 23 al 26 de maig, Catània (Itàlia).
- Comunicació de Matteazzi, M., “Modifiche ambientali e uso del territorio nella bassa pianura padovana durante l'età romana”, en el marc del XVIII *Congreso Internacional de Arqueología Clásica*, organitzat per l'Associazione Internazionale di Archeologia Classica (AIAC), el Museo Nacional de Arte Romano i l'ICAC, del 13 al 17 de maig, Mèrida.

ACTIVITATS

Activitats de difusió i transferència

- 14 de juny: conferència “Lova di Campagna Lupia: è corretto parlare di santuario?”, dins del cicle *Valorizzazione del Patrimonio Archeologico del Veneto*, organitzat per la Associazione Culturale Ristar a Campagna Lupia (Itàlia).
- 11 de març: conferència “Terra antica tra Athesis e Meduacus”, dins el cicle d’Activitats científiques *Seminari della Scuola di Dottorato*, organitzat pel Dipartimento dei Beni Culturali de la Università degli Studi di Padova, Pàdua (Itàlia).

ALTRES

- Comissari de l’exposició itinerant “2000 anni fa in Veneto. Viaggio virtuale nella Venetia romana”, organitzada per l’Associazione Culturale Ristar i inaugurada el 2 de novembre, Mira (Itàlia).



Monrós González, Meritxell
Investigadora postdoctoral adscrita

PROJECTES DE RECERCA

Línia/programa: Arqueologia de la protohistòria a la Mediterrània Occidental. Formació i desenvolupament de societats complexes en la protohistòria catalana

- El poblat ibèric del Castellot de Roca Roja (Benifallet, Baix Ebre) 2010-2013

Investigadora principal: M. Carme Belarte.

Membres: Meritxell Monrós, Meritxell Oliach, Pau Olmos, Pilar Camañes, Joan Canela, Núria Otero.

- El conjunt arqueològic de Sebes (Flix, Ribera d'Ebre) 2010-2013

Investigadors principals: M. Carme Belarte, Pau Olmos.

Membres: Pau Olmos, Meritxell Monrós, Pilar Camañes, Meritxell Oliach, Joan Canela, Núria Otero.

Línia/programa: Arqueologia de la protohistòria a la Mediterrània Occidental. Missió arqueològica a Althiburos (El Kef, Tunísia)

- Urbanización y desarrollo urbano en los márgenes del territorio de Cartago. La ciudad nómido-romana de Althiburos (HAR2012-39189-C02-02) 2013-2015

Investigadora principal: M. Carme Belarte

Membres: Pau Olmos, Meritxell Monrós, Pilar Camañes, Joan Canela.

ACTIVITATS

Activitats científiques

- Presentació de pòster de Belarte, M. C.; Camañes, P.; Monrós, M.; Principal, J., "Making today's bread: public food transformation/preparation structures in north-eastern Iberian settlements (c. 525-200 BCE)", en el marc del *XVIII Congreso Internacional de Arqueología Clásica*, organitzat per l'Associazione Internazionale di Archeologia Classica (AIAC), el Museo Nacional de Arte Romano i l'ICAC, del 13 al 17 de maig, Mèrida.
- Presentació de pòster de Monrós, M.; Principal, J.; "Espacios de poder y residencias aristocráticas en El Molí d'Espígol (Tornabous, Lérida)", en el marc del *Congreso Internacional Palacios Protohistóricos en el Mediterráneo Occidental*, organitzat per l'Institut Universitari de Investigació en Arqueologia Ibèrica de la Universidad de Jaén, del 25 al 27 de novembre, Jaén.



Oliach Fàbregas, Meritxell
Investigadora postdoctoral adscrita

PROJECTES DE RECERCA

- L'aigua i la protohistòria des de l'Ebre fins a l'Hérault. Sistemes d'abastiment i evacuació (segles XI-II ane) (Tesi doctoral llegida el 14 de març)

Linia/programa: Arqueologia de la protohistòria a la Mediterrània occidental. Formació i desenvolupament de societats complexes en la protohistòria catalana

- El poblat ibèric del Castellot de La Roca Roja (Benifallet, Baix Ebre) 2012-2013

Investigadora principal: M. Carme Belarte

Membres: Jaume Noguera (UB), Meritxell Monrós, Meritxell Oliach.

- El conjunt arqueològic de Sebes (Flix, Ribera d'Ebre) 2005-2016

Investigadora principal: M. Carme Belarte.

Membres: Pau Olmos, Meritxell Monrós, Pilar Camañes, Meritxell Oliach, Joan Canela, Núria Otero.

PUBLICACIONS

Articles en revistes no indexades

- Oliach, M., "L'enginyeria hidràulica protohistòrica del litoral nord: comarques de Girona i territoris de França Meridional" *Cypselà. Museu d' Arqueologia de Catalunya*, Generalitat de Catalunya, vol. 19, 2013, p.65-88.

ACTIVITATS

Activitats científiques

- Presentació de pòster d'Oliach, M. "La gestion de l'eau de pluie durant la protohistoire. Citernes et réservoirs de l'Èbre à l'Hérault" en el marc del *37e Colloque international de l'Association Française pour l'Étude de l'Âge du Fer "Les Gaulois au fil de l'eau"*, organitzat per la UMR 5140 Archéologie des sociétés Méditerranéennes i l'AFEAF, del 8 a l'11 de maig, Montpeller (França).

Activitats de difusió i transferència

- 10 de gener: Conferència "La gestion de l'eau à l'époque Proto-historique. Systèmes d'approvisionnement de la France Médi-terranéenne", dins el cicle d'Activitats científiques *La Culture Française*, organitzat per l'Escola Oficial d'Idiomes de Manacor.



Muñoz Melgar, Andreu
Investigador postdoctoral adscrit

PROJECTES DE RECERCA

- Sant Fructuós de Tarragona. Aspectes històrics i arqueològics del seu culte, des de l'antiguitat fins a l'actualitat (Tesi doctoral llegida el 25 de setembre)

Línia/programa: Arqueologia de la ciutat antiga. Tarraco

- Técnicas constructivas y arquitectura del poder en el noreste de la Tarraconense. Metodología de representación y parámetros analíticos para la comprensión de los procesos evolutivos (HAR-22012-36963-C05-02) 2013-2015

Investigador principal: Josep M. Macias.

Membres: Júlia Beltran (MUHBA), Judit Ciurana, Gemma Garcia, Josep Guitart (UAB-ICAC), Jordi López Vilar, Andreu Muñoz, Josep M. Puche, Albert Ribera (Universitat de València), Imma Teixell (Ajuntament de Tarragona), Josep M. Toldrà (URV), Serena Vinci.

- Excavacions a la Catedral de Tarragona. Noves aportacions al recinte de culte del *Concilium Provinciae Hispaniae Citerioris* 2007-2013.

Investigador principal: Josep M. Macias, Andreu Muñoz, Imma Teixell (Ajuntament de Tarragona).

Membres: Antonio Peña (UAB).

- Estudi de la basílica paleocristiana de l'amfiteatre de Tarragona 2008-2014

Investigador principal: Josep M. Macias, Andreu Muñoz, Imma Teixell (Ajuntament de Tarragona).

Membres: Judit Ciurana, Josep M. Toldrà (URV), Serena Vinci.

PUBLICACIONS

Llibres o capítols de llibre

- Macias, J. M.; Muñoz, A. (ed.), *Tarraco christiana ciuitas*, Documenta 24, ICAC, Tarragona, 2013.
- Ciurana Prast, J.; Macias, J. M.; Muñoz, A.; Teixell, I.; Toldrà, J. M., *Amphitheatrum, Memoria Martyrum et Ecclesiae. Les intervencions arqueològiques a l'Amfiteatre de Tarragona* (2009-2012), ICAC, Ajuntament de Tarragona, Museu Bíblic Tarraconense, Associació Cultural Sant Fructuós, Tarragona, 2013.
- Muñoz, A., "La transmisión del patrimonio paleocristiano en Tarragona. Procesos, recursos y propuestas", a Macias, J.M.; Muñoz A., (ed.) *Tarraco christiana civitas*, Documenta 24, ICAC, Tarragona 2013, p. 241-255.

- Muñoz, A., “La Tarraco de los primeros cristianos: una síntesis de su patrimonio histórico y arqueológico”, a González Rodríguez, M. E. (ed.) *La confesión de la fe*, ed. Edice- Conferencia Episcopal Española, Madrid 2013, p.127-152.

Activitats científiques

- Comunicació de Macias, J. M.; Muñoz, A.; Peña, A.; Teixell, I., “El templo de Augusto en Tarraco: últimas excavaciones y hallazgos”, en el marc del XVIII Congreso Internacional de Arqueología Clásica, organitzat per l'Associazione Internazionale di Archeologia Classica (AIAC), el Museo Nacional de Arte Romano i l'ICAC, del 13 al 17 de maig, Mèrida.

ACTIVITATS

Activitats de difusió i transferència

- 14 de març: Conferència “La Tarraco de los primeros cristianos: una síntesis de su patrimonio histórico y arqueológico”, dins el cicle d'Activitats científiques La confesión de la fe, organitzat per la Conferència Episcopal Espanyola del 13 al 15 de març, Los Negrals.
- 27 de març: Presentació de l'audiovisual *In Coemeterio. Reconstrucció d'un funeral cristià del s. V* en la XVI Mostra Internacional de Cinema Arqueològic de Belgrad (Sèrbia), del 21 al 29 de març de 2013, Belgrad.
- 18 de maig: Conferència “La basilica visigòtica: estat actual de la recerca” en el seminari *El conjunt monumental de l'Amfiteatre de Tarragona*, organitzat per l'Ajuntament de Tarragona, ICAC i el Museu Bíblic Tarraconense a CaixaFòrum Tarragona.
- Maig: Guió i assessorament de l'audiovisual *Amphitheatrum, Memoria Martyrum et Ecclesiae*, presentat a les jornades de *Tàrraco Viva 2013* i promogut per l'Ajuntament Tarragona, el Museu Bíblic Tarraconense i l'ICAC.
- 18 de maig: Coordinador del seminari *El conjunt monumental de l'Amfiteatre de Tarragona: un dissabte de recerca i divulgació científica*, organitzat per ICAC, Museu Bíblic Tarraconense, Ajuntament Tarragona i l'AGAUR, Tarragona.
- 26 de novembre: Presentació de l'audiovisual *Amphitheatrum, Memoria Martyrum et Ecclesiae* al XIII Festival Internacional de cine arqueològic del Bidasoa, Oiasso.
- Direcció de l'audiovisual *Passio Fructuosi* (representació teatralitzada en llatí), Tarragona 2013.
- Coordinació científica del projecte turístic *La Ruta dels primers cristians de Tàrraco* i textos dels fullets turístics *La Ruta dels primers cristians de Tàrraco*, Patronat Municipal de Turisme de Tarragona.
- Organització de l'exposició *Amphitheatrum, Memoria Martyrum et Ecclesiae*. Espai permanent d'interpretació de l'amfiteatre de Tarragona. Presentat durant el festival Tàrraco Viva i promogut per l'ICAC, el Museu Bíblic Tarraconense i l'Ajuntament de Tarragona.

Docència

- Professor de l'assignatura *Història antiga i medieval de l'Església*, a l'Institut Superior de Ciències Religioses Sant Fructuós de l'Arquebisbat de Tarragona vinculat a la Facultat de Teologia de Catalunya.
- Professor de l'assignatura *Introducció a l'arqueologia cristiana*, a l'Institut Superior de Ciències Religioses Sant Fructuós de l'Arquebisbat de Tarragona vinculat a la Facultat de Teologia de Catalunya.



Olmos Benlloch, Pau
Investigador postdoctoral adscrit

PROJECTES DE RECERCA

Línia/programa: Arqueologia de la protohistòria a la Mediterrània Occidental. Missió arqueològica a Althiburos (El Kef, Tunísia)

- Urbanización y desarrollo urbano en los márgenes del territorio de Cartago. La ciudad nómido-romana de Althiburos (HAR2012-39189-C02-02) 2013-2015

Investigadora principal: M. Carme Belarte.

Membres: Pau Olmos, Meritxell Monrós, Pilar Camañes, Joan Canela.

Línia/programa: Arqueologia de la protohistòria a la Mediterrània Occidental. Formació i desenvolupament de societats complexes en la protohistòria catalana.

- El conjunt arqueològic de Sebes (Flix, Ribera d'Ebre) 2005-2016

Investigadora principal: M. Carme Belarte.

Membres: Pau Olmos, Meritxell Monrós, Pilar Camañes, Meritxell Oliach, Joan Canela, Núria Otero.

- El poblament ibèric del Castellot de Roca Roja (Benifallet, Baix Ebre) 2010-2015

Investigadora principal: M. Carme Belarte.

Membres: Meritxell Monrós, Meritxell Oliach, Pau Olmos, Pilar Camañes, Joan Canela, Núria Otero.

PUBLICACIONS

Articles en revistes indexades

- Olmos, P., "Sobre un modelo constructivo de la arquitectura ibérica en territorio ausetano", *Archivo Español de Arqueología*, 86, 2013, p. 37-49. JCR (Q4), ERIH, Carhus+A. Factor d'impacte: 0,101 (any 2012) / 9.977 (ICDS)
- Sala, R., Principal; J., Olmos, P.; Tamba, R.; García, E., "Multimethod Geophysical Survey at the Iron Age Iberian Site of El Molí d'Espígol (Tornabous, Lleida, Catalonia): Exploring Urban Mesh Patterns Using Geophysics", *Archaeological Prospection*, 20 (4), 2013, p. 249-265. JCR (Q2, Geosciences Multidisciplinary), SCOPUS, ERIH, Carhus+A. Factor d'impacte: 1,489 (any 2012). 9.801 (ICDS)
- Belarte, M. C.; Malgosa, A.; Noguera, J.; Olmos, P.; Piga, G., "Las necrópolis protohistóricas tumulares de Cataluña meridional: el ejemplo de Sebes (Flix, Tarragona)", *Trabajos de Prehistoria*, 70, 2, 2013, p. 256-275. JCR (Q2, History), SCOPUS, Carhus+A. Factor d'impacte: 0,404 (any 2012) / 9.997 (ICDS).

ACTIVITATS

Activitats científiques

- Comunicació d'Olmos, P., “Influencia de la metrología púnica en la arquitectura ibérica con-testana”, en el marc del *VIII Congresso Internazionale di Studi Fenici e Punici*, organitzat per la Università degli Studi di Sassari, del 21 al 26 d'octubre, a Carbonia/Sant'Antioco (Itàlia).

Investigadors predoctorals adscrits



Blay Boquera, Meritxell
Investigadora predoctoral adscrita

PROJECTES DE RECERCA

Línia/programa: Arqueologia grega

- *Iberia Graeca* 2013-2015

Investigador principal: Jesús Carruesco (URV-ICAC).

Membres: Xavier Aquilué (*Iberia Graeca*), Gemma Fortea, Meritxell Blay.

ACTIVITATS

Activitats de difusió i transferència

- 6 i 7 de setembre: Conferència de Blay, M., “Aplicacions didàctiques de la ceràmica grega àtica”, en el marc de *Paideia II trobada de didàctica dels estudis clàssics*, a la Facultat de Lletres UAB, Bellaterra.
- 24 de maig: Coorganitzada de la III Passejada arqueològica ICAC-APLEC per a estudiants d'ESO i Batxillerat de llatí, grec i cultura clàssica en el marc del festival Tàrraco Viva.

Docència

- Professora de Cultura clàssica a Batxillerat, a l'Institut Jaume I de Salou.

ALTRES

- Presidenta de l'Associació de Professorat de Llengües Clàssiques de Catalunya (APLEC).



Cot Reig, Glòria
Investigadora predoctoral adscrita

PROJECTES DE RECERCA

- *Omphalós* i la dinàmica de l'espai a la Grècia Arcaica (Tesi doctoral en curs) 2013-2015

Linia/programa: Arqueologia grega

- El concepte d'espai en l'arquitectura i la iconografia gregues 2008-2014

Investigador principal: Jesús Carruesco (URV-ICAC)

Membres: Montserrat Jufresa (UB), Isabel Rodà (UAB-ICAC), Montserrat Reig (UB), Roger Miralles, Gemma Fortea, Glòria Cot, Julia Janicka (URV).



Riera Rullán, Mateu
Investigador predoctoral adscrit

PROJECTES DE RECERCA

Línia/programa: Antiguitat tardana

- Recuperació, consolidació i museització del monestir bizantí de Cabrera 2013-2015

Investigadors principal: Mateu Riera, Josep M. Puche.

Col·laborador del projecte I+D: *Procesos de formación y cambio del paisaje cultural del parque nacional de las islas atlánticas de Galicia* (HAR2010-22004)

Investigadora principal: Cristina Sánchez-Carretero.

PUBLICACIONS

Articles en revistes indexades

- Miriello, D.; Bloise, A.; Crisci, G. M.; Pecci A.; Cau, M. A.; Riera, M., "Compositional analyses of mortars from the late antique site of Son Peretó (Mallorca, Balearic Islands, Spain): Archaeological implications", *Archaeometry*, 55, issue 6, 2013, p. 1101-1121. JCR (Q2, chemistry inorganic & Nuclear, Geosciences Multidisciplinary), Carhus+A, Factor d'Impacte: 1,28 (any 2012). 1.287 (ICDS).

Articles en revistes no indexades

- Riera, M.; Cau, M. A. ; Salas, M. (ed.), "El conjunt paleocristià de Son Peretó (Manacor, Mallorca). Excavació i adequació de les habitacions del sector oest" *MUSA. Revista del Museu d'Història de Manacor*, 8, Manacor.
- Cau, M. A.; Salas, M.; Riera, M., "Editorial", *MUSA. Revista del Museu d'Història de Manacor*, 8, 2013, p. 6-9.
- Riera, M.; Cau, M. A., "Resultats de les investigacions arqueològiques al sector oest de Son Peretó", *MUSA. Revista del Museu d'Història de Manacor*, 8, 2013, p. 32-81.
- Riera, M.; Cau, M. A., "Primera aproximació global a la ceràmica recuperada en el sector oest de Son Peretó: campanyes d'excavació 1982-1984 i 2005-2008", *MUSA. Revista del Museu d'Història de Manacor*, 8, 2013, p. 82-95.
- Riera, M.; Cau, M. A., "Interpretació del sector oest de Son Peretó" *MUSA, Revista del Museu d'Història de Manacor*, 8, 2013, p. 112-121.
- Cau, M. A.; Salas, M.; Riera, M., "Conclusions: Son Peretó, una comunitat tardoantiga a Mallorca", *MUSA. Revista del Museu d'Història de Manacor*, 8, 2013, p. 180-181.

- Riera, M.; Cau, M. A.; Martínez, A., “Llistat d’Unitats Estratigràfiques”, *MUSA. Revista del Museu d’Història de Manacor*, 8, 2013, Annex A, Format Cd.
- Riera, M. ; Cau, M. A., “Inventari de materials”, *MUSA. Revista del Museu d’Història de Manacor*, 8, Annex B, Format CD.
- Alcaide, S.; Riera, M.; Martínez, A.; Rivas, M.J.; Cau, M.A., “Planimetria”, *MUSA. Revista del Museu d’Història de Manacor*, 8, 2013, Annex C, format CD.
- Riera, M.; Martínez, A.; Rivas, M. J.; Cau, M. A.; Vallori, B.; Munar, S.; Trias, M., “Làmines de material”, *MUSA. Revista del Museu d’Història de Manacor*, 8, Annex D, format CD.

Llibres o capítols de llibre

- Riera, M. “Pròleg”, a Bou, Q., *Balears, abans i ara 4. Història antiga. Conquesta romana*, Dolmen Editorial, Palma, 2013, p. 5.

Actes de reunions científiques

- Comunicació de Riera, M., “El monasterio de la isla de Cabrera (Islas Baleares. Siglos V-VIII dC). Testimonios arqueológicos de los monjes reprobados por el papa Gregorio Magno”, a *19th Annual International Scientific Symposium of the International Research Center for Late Antiquity and Middle Ages University of Zagreb, Le monachisme insulaire du IV^e à la fin du XI^e s., Hortus Artium Medievalium*, 19 (Osor, del 25 al 27 de maig 2012), p. 47-61, Zagreb-Motovum, 2013.

ACTIVITATS

Activitats científiques

- Ponència de Riera, M., “Aportaciones arqueológicas para el conocimiento del monasterio de la isla de Cabrera (siglos V-VII)”, en el marc de les *XVI Jornadas de Bizancio. El mundo bizantino y el occidente europeo*, organitzades per la Universidad de Alcalá i el Museo Arqueológico Regional, del 17 al 18 d’octubre, Alcalá de Henares.
- Comunicació de Sastre, M.; Alapont, Ll.; Cau, M. A.; Riera, M.; Salas, M., “The Early Christian Necropolis of Son Peretó (Mallorca, Balearic Islands): Anthropological Study and Interpretation of Burial Practices”, en el marc del *19th Annual Meeting of the European Association of Archaeologists*, organitzades per la University of West Bohemia, del 4 al 8 de setembre, Pilsen (República Txeca).
- Presentació de pòster de Cau, M. A.; Riera, M.; Salas, M.; Van Strydonck, M., “Radiocarbon dating of the necropolis of the early Christian complex of Son Peretó (Mallorca, Balearic Islands)”, en el marc del *International Symposium ¹⁴C and Archaeology*, organitzades per la Universiteit Gent i el Royal institute for Cultural Heritage (KIK/IRPA), del 8 al 12 d’abril, Gant (Bèlgica).



Rohter, Sònia Amaral
Investigadora predoctoral

PROJECTES DE RECERCA

- Greek Vases in the West: Consumption, Agency, and Commerce (Tesi doctoral en curs)

Col·laboradora del projecte: “El concepte d’espai en l’arquitectura i la iconografia gregues” 2008-2014

Investigador principal: Jesús Carruesco (URV-ICAC)

Altres investigadors



Puche Fontanilles, Josep Maria
Tècnic responsable de la UDG*

PROJECTES DE RECERCA

- El llenguatge gràfic com a eina de lectura i interpretació dels elements immobles arqueològics (Tesi doctoral en curs)

Línia/programa: Arqueologia de la ciutat antiga. Tarraco

- Técnicas constructivas y arquitectura del poder en el noreste de la Tarraconense. Metodología de representación y parámetros analíticos para la comprensión de los procesos evolutivos (HAR-22012-36963-C05-02) 2013-2015

Investigador principal: Josep M. Macias

Membres: Júlia Beltran (MUHBA), Judit Ciurana, Gemma Garcia, Josep Guitart (UAB-ICAC), Jordi López (UAB-ICAC), Andreu Muñoz, Albert Ribera (Universitat de València), Imma Teixell (Ajuntament de Tarragona), Josep M. Toldrà (URV), Serena Vinci.

- Estudi arquitectònic del circ romà de Tarragona (sector pretori) 2008-2013

Investigador principal: Josep M. Macias

Membres: Pau de Solà Morales (URV), Josep M. Toldrà (URV), Serena Vinci, Unitat de Documentació Gràfica.

- Estudi de la basílica paleocristiana de l'amfiteatre de Tarragona 2008-2013

Investigador principal: Josep M. Macias

Membres: Andreu Muñoz (MBT), Imma Teixell (Ajuntament de Tarragona), Judit Ciurana, Serena Vinci, Jordi López Vilar, Albert Casas (UB), Diana Gorostidi (URV-ICAC) i Unitat de Documentació Gràfica.

Línia/programa: Mètodes i tècniques de les ciències experimentals aplicades a l'arqueologia clàssica. Arqueometria

- Pedrera del Mèdol 2011-2013

Investigadors principals: Anna Gutiérrez Garcia-Moreno (UAB-ICAC), Jordi López Vilar, Isabel Rodà (UAB-ICAC)

Membres: Ana de Mesa, Unitat Documentació Gràfica (ICAC).

Línia/programa: Antiguitat tardana

- Recuperació, consolidació i musealització del monestir bizantí de Cabrera 2001-2013

* Unitat de documentació gràfica de l'ICAC.

Investigadors principals: Mateu Riera, Josep M. Puche.

Membres: Magdalena Riera, Damià Gomis.

PUBLICACIONS

Llibres o capítols de llibre

- López Vilar, J.; Puche, J. M., “Arquitectura paleocristiana de Tarragona (segles IV-V)”, a Macias, J.M.; Muñoz, A. (ed.), *Tarraco, christiana civitas*, Documenta, 24, ICAC, p. 149-162, Tarragona.

Actes de reunions científiques

- Puche, J. M.; López Vilar, J., “Metrologia e proporzioni nelle basiliche paleocristiane di Tarraco: la basilica settentrionale del santuario suburbano di San Fruttuoso e la basilica dell'anfiteatro”, a *Acta XV Congressus Internationalis Archaeologiae Christianae. Episcopus, Civitas, Territorium* (Toledo, del 8 al 12 de setembre de 2008), p. 759-776, Città del Vaticano, 2013.

ACTIVITATS

Activitats científiques

- Comunicació de Macias, J. M.; Puche, J. M.; Toldrà, J. M.; De Solà-Morales, P., “Reconstrucción digital del Anfiteatro romano de Tarraco (Hispania Tarraconensis) mediante escàner láser. Bases para el estudio analítico y estructural”, en el marc del *XVIII Congreso Internacional de Arqueología Clásica*, organitzat pel Museo Nacional de Arte Romano i l'ICAC, del 13 al 17 de maig, Mèrida.
- Comunicació de Macias, J. M.; Puche, J. M., “La documentación gráfica contemporánea: instrumentos para la comprensión y representación de la realidad arqueológica”, en el marc de les *III Jornadas de Arqueología Clásica. La construcción en la ciudad romana de Itálica*, organitzat per la Universidad de Sevilla i el Conjunto Arqueológico de Itálica, el 12 de desembre, Santiponce (Sevilla).
- Comunicació de Puche, J. M.; Prevosti, M.; Padreny, J.M.; Coll, R., “El edificio octogonal de Can Ferrerons, estudio métrico y arquitectónico”, en el marc del *XVIII Congreso Internacional de Arqueología Clásica*, organitzat pel Museo Nacional de Arte Romano i l'ICAC, del 13 al 17 de maig, Mèrida.
- Xerrada de Puche, J. M., “Lost in translation. Diálogos entre arqueología y los sistemas de captura masiva de datos”, en el marc del *1º Encuentro Nacional de Usuarios de HDS*, organitzat per Leica-Geosystems, 7 de novembre, Madrid.
- Conferència de Puche, J.M., “*Non fuit in solo Tarraco peracta die*”, en el marc del Seminari Internacional d'Arqueologia clàssica “De la projecció a l'edificació. El projecte constructiu en època clàssica”, organitzat per l'ICAC del 19 al 20 març, Tarragona.

Activitats de difusió i transferència

- 1 de març: conferència “Els aparells romans d'agrimensura. Tecnologia per a mesurar el món”, dins el curs de formació del professorat *La tecnologia romana aplicada a la vida quotidiana*, organitzat per l'ICAC i el Camp d'Aprenentatge de Tarragona, a l'ICAC del 25 de febrer al 2 de març, Tarragona.
- 18 de maig: conferència “Noves tecnologies camí de la realitat augmentada” en el seminari *El conjunt monumental de l'Amfiteatre de Tarragona*, organitzat per l'Ajuntament de Tarragona, ICAC i el Museu Bíblic Tarraconense a CaixaFòrum Tarragona.

Docència

- Professor associat de la UAB en les assignatures *Mètodes auxiliars en Arqueologia i Arqueologia de l'arquitectura i de l'urbanisme* del grau d'Arqueologia.
- Professor de l'assignatura *Tècniques de representació del Patrimoni Arquitectònic* del Graduat d'Arquitectura de l'Escola Tècnica Superior d'Arquitectura de la URV.
- Professor del curs *Introduzione all'archeologia dell'architettura e la loro documentazione* de la *Summer School of Cales*, organitzat pel Consorzio Città e Mediterraneo, del 26 d'agost i el 1 de setembre, Calvi Risorta (Itàlia).
- Professor del curs *Introducció a l'arqueologia de l'arquitectura. Entendre i documentar l'arquitectura històrica*, organitzat per la Universitat de les Illes Balears i el Col·legi de Doctors i Llicenciats en Filosofia i Lletres de les Illes Balears, del 18 i el 21 de desembre, Palma.



Royo Plumed, Hernando
Tècnic de la UEA

PROJECTES DE RECERCA

- Mármoles del Pirineo Central utilizados en la antigüedad (Tesi doctoral en curs)

Línia/programa: Mètodes i tècniques de les ciències experimentals aplicades a l'arqueologia clàssica. Arqueometria

- La explotación y comercio de los recursos naturales en el Norte de la Hispania romana: *lapis, metalla, aqua* (HAR2011-25011) 2011-2014

Investigadora principal: Isabel Rodà (UAB-ICAC).

Membres: Anna Gutiérrez García-Moreno (UAB-ICAC), Aureli Àlvarez, Diana Gorostidi (URV-ICAC), Jordi López, Ana de Mesa, Ana Garrido, Eva Koppel (UAB), Montserrat Claveria (UAB), Francesc Busquets (UAB), Pilar Lapuente (Universidad de Zaragoza), Hernando Royo, Silvia González Soutelo (Universidad de Lugo), Benjamin Russell (King's College, UK), Simon J. Keay (University of Southampton), Graeme Earl (University of Southampton), Leif Isaken (University of Southampton), Xavier Lafuente, Jaume Massó.

ACTIVITATS

Activitats científiques

- Comunicació d'Àlvarez, A.; Lapuente, P.; Royo, H., "Métodos analíticos en el estudio del mármol estatuario. ¿Es local o importado?", en el marc del XVIII Congreso Internacional de Arqueología Clásica, organitzat per l'Associazione Internazionale di Archeologia Classica (AIAC), el Museo Nacional de Arte Romano i l'ICAC, del 13 al 17 de maig, Mèrida.
- Presentació de pòster de González, S.; Gutiérrez García-Moreno, A.; Royo, H., "El mármol de O Incio: proyecto de caracterización y estudio de la explotación y uso de un marmor local en la Galicia romana", en el marc del XVIII Congreso Internacional de Arqueología Clásica, organitzat per l'Associazione Internazionale di Archeologia Classica (AIAC), el Museo Nacional de Arte Romano i l'ICAC, del 13 al 17 de maig, Mèrida.

Activitats de difusió i transferència

- 3 d'octubre: Conferència "Mármoles romanos e arqueometría. De qué falan as 'pedras'?", dins el cicle Aula Aberta 2013-2014, Universidad de Vigo, Campus de Ourense, Ourense.

Docència

- Professor de l'assignatura *Tècniques auxiliars d'anàlisi* del Màster en Arqueologia clàssica (URV-UAB-ICAC).

Serveis de suport a la recerca

Unitat d'Estudis Arqueomètrics (UEA)

L'arqueometria, que es basa en l'aplicació de les tècniques analítiques pròpies d'altres disciplines científiques (geologia, química, física, biologia, etc.) en l'estudi del patrimoni, ha anat prenent importància en els darrers anys en camp de la recerca arqueològica. Actualment, els estudis arqueomètrics són imprescindibles per obtenir un tipus de dades que, un cop interpretades, amplien de manera significativa la informació històrica que proporcionen els materials arqueològics.

L'aplicació de tècniques analítiques als materials arqueològics inorgànics (pedres ornamentals, materials de construcció i ceràmiques) permet proporcionar una interpretació en clau arqueològica dels resultats.

L'actuació de la Unitat d'Estudis Arqueomètrics es divideix en tres grans àrees: suport a la recerca, recerca i innovació, i docència.

Objectius

El suport a la recerca és l'objectiu principal de la UEA, i s'orienta a donar suport als arqueòlegs i oferir els seus serveis a institucions públiques nacionals, estrangeres i a empreses privades, relacionades amb la gestió del patrimoni, l'arqueologia o la restauració.

Paral·lelament, l'arqueometria du a terme projectes d'investigació relacionats amb el seu àmbit, i que proporcionen un millor coneixement dels materials inorgànics utilitzats a l'antiguitat. Es treballa també l'optimització de les tècniques analítiques en la seva aplicació a materials arqueològics, i en l'experimentació de noves tècniques per tal de valorar-ne la seva utilitat i rendibilitat arqueomètrica.

La Unitat participa en la docència avançada de manera habitual en el Màster en Arqueologia clàssica i també organitza, periòdicament, cursos especialitzats relacionats amb les tècniques arqueomètriques.

Activitats

El 2013 s'han estabilitzat els fons i s'ha continuat la recerca. Hi ha hagut un canvi de responsable, l'arqueòloga Ana de Mesa. Aquest fet, juntament amb la consolidació dels protocols de l'equip analític de raigs X, ha estat una significativa reestructuració.

D'altra banda, cal destacar l'estada d'investigadors estrangers a la UEA, M. Brilli i A. Conte, dins del projecte "Provenance of ancient marbles from the monuments of Hierapolis in Phrygia by cathodoluminescence", que han realitzat l'anàlisi de catodoluminiscència d'un gran conjunt de mostres de diverses pedreres, i d'altres procedents del jaciment de Hieràpolis (Turquia).

S'han realitzat els següents informes o estudis per a tercers:

- Anàlisi de marbres blancs del jaciment arqueològic de Madinat al-Zahra (Còrdova), per encàrrec del Dr. A. Vallejo (director del Conjunto Arqueológico Madinat al-Zahra).
- Anàlisi d'un conjunt de materials lapidis del teatre romà de Cadis, per encàrrec del Drs. D. Bernal i A. Arévalo (Universidad de Cádiz).
- Anàlisi d'un conjunt de materials lapidis del jaciment de Los Bañales, Uncastillo, per encàrrec del Dr. J. Andreu Pintado (UNED).
- Anàlisi de 10 mostres de marbre de diversos elements trobats a la vil·la romana de La Olmeda (Saldaña, Palència), per encàrrec de la Diputació de Palència.
- Estudi, presa de 44 mostres i anàlisi per la recerca de materials marmoris d'un conjunt de materials arqueològics de la vil·la romana de La Olmeda, Pedrosa de la Vega (Palència), per encàrrec de la Diputació de Palència.
- Estudi i anàlisi petrogràfic i per catodoluminiscència de peces arqueològiques d'ambdós vessants dels Pirineus (al sud províncies d'Osca, Navarra, la Rioja i Guipúscoa; al nord departament de Pyrénées Atlantiques), en el marc de la tesi doctoral "Los mármoles del Pirineo central utilizados en la antigüedad".
- Anàlisi d'un conjunt de 5 mostres de fragments escultòrics procedents de vil·les de l'entorn d'Antequera, per encàrrec del Dr. J. Beltrán (Universidad de Sevilla).
- Anàlisi de 15 mostres ceràmiques d'àmfores, trobades a Catalunya: Barcelona (c/ Foneria), el Vendrell (Tomovi), Vilanova i la Geltrú (Darró), Valls (Vil·la del Vilar i Fontscaldes), Alcover (Vila-sec), Riudoms (Timba del Castellot i Mas d'en Corts), Reus (Mas de Rofes, Antigons i Mas de Gonandí) i la Selva del Camp (Barranc de Sales), per encàrrec del Dr. C. Carreras (UAB), en el marc del Projecte Batista Roca.
- Anàlisi de 15 mostres ceràmiques d'àmfores trobades als jaciments romans d'Aragó: Saragossa (c/ Reconquista); i a Catalunya: Cambrils (La Llosa) i El Papiol (Can Tintorer), per encàrrec del Dr. C. Carreras (UAB), en el marc del Projecte Batista Roca.

Dins dels projectes de recerca de l'ICAC, s'han fet els treballs següents:

- "El jaciment romà de Can Tacó i el seu entorn (Montmeló - Montornès del Vallès, Vallès Oriental)", dirigit pel Dr. J. Guitart (UAB-ICAC):
 - Anàlisi d'un conjunt de tesselles de materials lapidis i d'un conjunt de *tegulae* i *imbres* trobats als jaciments de Can Tacó-Turó d'en Roïna (Montmeló-Montornès del Vallès), Can l'Arnau (Cabrera del Mar) i Puig Castellar (Les Guixeres, Biosca, la Segarra).
- "*Amphorae ex Hispania*", dirigit pel Dr. R. Jàrraga (ICAC): anàlisi de mostres d'àmfores procedents de diversos jaciments productors d'àmfores de la península ibèrica (Espanya i Portugal).
- "La explotación y comercio de los recursos naturales en el norte de la Hispania romana: *lapis, metalla, aqua*", dirigit per la Dra. I. Rodà (UAB-ICAC):
 - Mostreig i anàlisi d'un conjunt de mostres procedents de les pedreres de Sasdónigas, Vilamor, Santo Adrao de Lourenzà, Vilaesteva, Trascastro, Seoane do Caurel, Vilasivil i Gondrame (Lugo).
 - Anàlisi de un conjunt de mostres de materials lapidis d'elements arqueològics trobats al jaciment de *Baelo Claudia* (Bolonja, Cadis).
 - Anàlisi d'una mostra de marbre blanc d'una escultura (cariàtide) dipositada al MUHBA. Anàlisi de 5 mostres de materials lapidis trobades en les excavacions a la Casa Mas Ferrer (Vic).

- Estudi, presa de 13 mostres i anàlisis per a la recerca de materials marmoris de la pedrera de Montesclaros, Talavera de la Reina (Toledo).
- Caracterització petrogràfica i anàlisi per catodoluminiscència de 2 mostres procedents d'un conjunt de carreus trobats en Les Cluses (França).
- Estudi i anàlisis petrogràfic i per catodoluminiscència d'1 fragment de marbre blanc de un sarcòfag ornamentat dipositat al MUHBA.
- “Explotación, uso e intercambio de materias primas inorgánicas entre el norte de Hispania y el sur de la Galia y puertos de Roma”, dirigit per la Dra. I. Rodà (UAB-ICAC): anàlisi d'un conjunt de marbres blancs (retrats) del jaciment arqueològic d'Empúries (Sant Martí d'Empúries).



Membres de la UEA.

Unitat de Documentació Gràfica (UDG)

La documentació gràfica, entesa com la representació a escala del fet arqueològic, independentment del format (dibuix o fotografia) i de la tècnica utilitzada, és un instrument bàsic per a la documentació de jaciments, monuments i materials arqueològics. Malgrat la seva importància, la documentació gràfica és, avui dia, un aspecte de la recerca no prou explotat.

L'aparició de les noves aplicacions infogràfiques ha permès una especialització tècnica i un desenvolupament teòric i metodològic que des de la Unitat de Documentació Gràfica aplica a l'arqueologia, i és per això que s'estructura en tres grans àrees: suport a la recerca, recerca i innovació, i docència.

Objectius

L'objectiu primari és cobrir les necessitats de documentació gràfica que es puguin generar dins l'ICAC i oferir, en segon lloc, els seus serveis a tercers.

De forma paral·lela s'estudien noves metodologies de treball i s'analitzen els diferents avenços tecnològics sobre els camps en què som competents. La idea és tant millorar la productivitat i la qualitat de la feina feta com explorar nous productes i serveis que serveixin per donar-los un valor afegit.

Activitats

Durant aquest any, la UDG ha treballat tant aquí (Catalunya i Balears) com a l'estranger, i ha seguit col·laborant i oferint els seus serveis a diferents projectes vinculats a l'ICAC, com a projectes d'altres institucions, empreses i particulars.

Entre les feines realitzades cal destacar els treballs d'aixecament tridimensional de l'interior de la Catedral de Tortosa i de l'amfiteatre romà de Tarragona, la planimetria i el suport gràfic als treballs d'adequació de la pedrera romana del Mèdol i la generació de models tridimensionals dels fragments de l'escultura ibèrica de Sant Martí Sarroca.

També ha participat en diferents feines d'excavació, entre les més importants, cal destacar el jaciment tunisià d'Althiburos (Tunísia), les ciutats romanes de Iesso i de Cales (Itàlia) i la realització de la planimetria arqueològica de les excavacions vinculades a les obres d'ampliació de l'AP-7 a Girona.

En el marc de la recerca, s'han millorat tant els processos de captura de dades, com les metodologies d'edició d'objectes tridimensionals, amb la finalitat que, més enllà del seu valor documental, se signifiquin com a veritables eines de coneixement. De forma paral·lela, s'ha treballat en els sistemes de captura massiva de dades (la fotogrametria i l'escàner làser) i s'han aplicat nous programaris.

A més, la UDG col·labora amb el Grau de Topografia i Geomàtica de la UPC, amb l'Escola Tècnica Superior d'Arquitectura de la URV i amb l'empresa Leica-Geosystems, entre d'altres, per optimitzar els treballs de documentació gràfica i per millorar-ne l'explotació.

En el marc del conveni de col·laboració signat amb l'Escola Tècnica Superior d'Arquitectura de la URV, la UDG ha participat en l'assignatura "Tècniques de Representació del Patrimoni". En el marc de col·laboració amb el Grau de Topografia i Geomàtica de la UPC, s'han cotutoritzat tres treballs de final de carrera.

Paral·lelament, la UDG ha participat en el Seminari internacional d'Arqueologia clàssica "De la projecció a l'edificació. El projecte constructiu en època clàssica", en la 1a Reunión Nacional de Usuarios HDS, en les III Jornades d'Arqueologia clàssica de Itàlica i en el curs "Introducció a l'Arqueologia de l'Arquitectura".



Treballant a la pedrera romana del Mèdol.

Centre de documentació i biblioteca

L'ICAC disposa d'un Centre de documentació i biblioteca amb un fons documental en constant actualització i creixement, integrat per monografies, publicacions periòdiques, materials audiovisuals i bases de dades. Aquest fons, format especialment per novetats bibliogràfiques del món de l'arqueologia clàssica, disposa també de dues col·leccions molt significatives, el llegat del Dr. Pere de Palol, i la biblioteca i el llegat fotogràfic del Dr. Gustav A. Gamer.

Objectius

- Donar suport bibliogràfic a les diferents línies de recerca i ser un punt de referència per als investigadors.
- Gestionar i mantenir l'arxiu documental intern de l'Institut.
- Custodiar la informació científica generada pels investigadors.
- Custodiar els llegats bibliogràfics.
- Cooperar amb altres biblioteques de centres especialitats en arqueologia i establir sistemes d'intercanvi bibliogràfic.
- Difondre les publicacions entre els principals distribuïdors nacionals i internacionals.

Activitats

El **fons documental** consta d'una molt variada tipologia bibliogràfica i el conformen **22.238** ítems. Durant l'any 2013 s'han adquirit **583** documents.

Els registres inclosos a la Biblioteca digital han augmentat un **6,74%**, fins a arribar als **2.805**. Quant al **préstec**, durant el 2013 s'han realitzat **405** transaccions.

L'ICAC es va incorporar a finals de novembre al **Recercat** (Dipòsit de la Recerca de Catalunya), un repositori cooperatiu en què s'afegeix la literatura científica produïda des de l'Institut, a text complet.

Al llarg del 2013 s'han processat **10.450** documents dels **19.480** dipositats a l'arxiu històricoadministratiu de l'Institut.

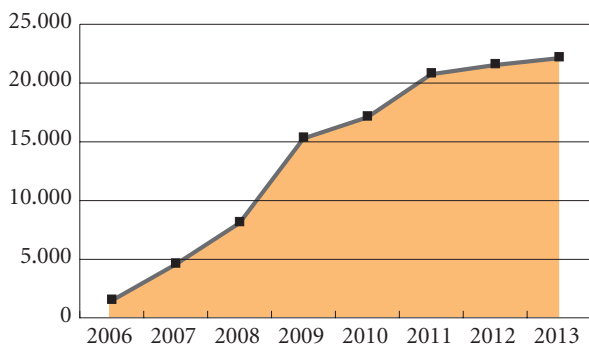
Quant als llegats arqueològics conservats a l'Institut, al llarg d'aquest any investigadors aliens a l'ICAC han consultat materials del Fons Palol referents a Clunia, el Bovalar o el Tapís de la Creació, entre d'altres. En total s'han consultat **5.806** documents i se n'ha sol·licitat la reproducció de **236**.

Des del Centre de documentació es fa difusió de les publicacions editades per l'Institut a *Histara-Les comptes rendus*, de la Université Paris-Sorbonne (revista en línia que publica informes científics sobre les novetats editorials del món de l'arqueologia i la història de l'art) i als principals distribuïdors (Pórtico, Casalini, etc.).

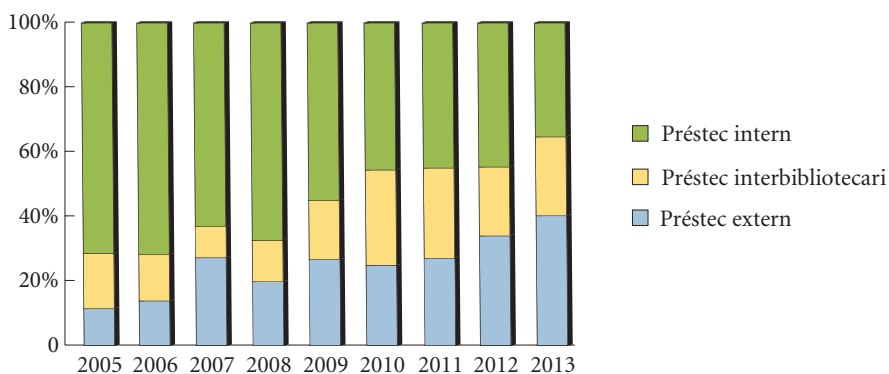
L'adquisició de fons bibliogràfic especialitzat i adequat a les necessitats dels investigadors és una activitat primordial, que en bona part s'aconsegueix mitjançant l'intercanvi de publicacions amb **260** centres de recerca, museus i universitats de referència a tota Europa.

Durant el 2013 s'han sol·licitat **5** títols per a ser ressenyats en diferents publicacions i s'han distribuït **3.316** exemplars, dels quals un 62,61% són intercanvis.

Fons bibliogràfic

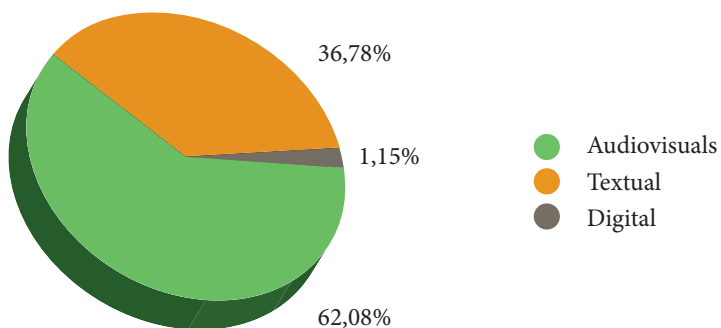


Servei de préstec

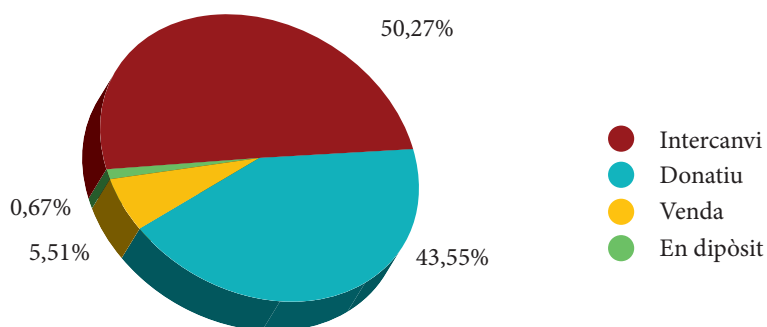


Biblioteca de l'Institut.

Arxiu historicoadministratiu



Distribució de publicacions des del 2003



Formació avançada

Màster en Arqueologia clàssica

L'objectiu del Màster és oferir als estudiants una formació metodològica i específica en les principals línies de recerca en arqueologia protohistòrica, grecoromana i de l'antiguitat tardana; centrades en els estudis de les societats mediterrànies antigues.

Durant el curs 2012-2013 va començar la darrera edició del màster interuniversitari en Arqueologia clàssica de 120 ECTS, organitzat per la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB), la Universitat Rovira i Virgili (URV) i l'Institut Català d'Arqueologia Clàssica.

Durant el curs 2013-2014 s'ha iniciat un nou pla d'estudis del màster en Arqueologia clàssica, amb una càrrega de 90 ECTS, organitzat per la UAB, la URV i l'ICAC.

	Alumnes a 1r curs	Alumnes a 2n curs
2012-2013	13	16
2013-2014	12 (nou pla d'estudis)	16

En finalitzar el curs 2012-2013 la Comissió de coordinació del Màster en Arqueologia clàssica va avaluar 11 treballs de final de màster.

Doctorat en Arqueologia clàssica

En el curs acadèmic 2013-2014 la URV, l'ICAC i la UAB han posat en marxa un nou programa de doctorat en Arqueologia clàssica, coordinat per la URV, segons el que estableix el RD 99/2011. També s'ha posat en funcionament una nova Escola de Doctorat a la URV que coordina tots els programes de doctorat en què participa l'ICAC establerts en els RD 56/2005, RD1393/2007 i RD 778/1998.

El nombre total d'alumnes matriculats als programes de doctorat en què participa l'ICAC durant el 2013 va ser de 23.

Els investigadors de l'ICAC, a més de dirigir tesis en el marc dels programes de doctorat esmentats, també poden dirigir tesis en el marc d'altres programes de doctorat aliats a l'Institut.

Tesis doctorals llegides el 2013 dirigides per investigadors de l'ICAC

Nom i cognoms	Títol	Director/s
Arnau Garcia Molsosa	Arqueologia dels paisatges culturals del massís del Montseny. Dinàmiques històriques de la prehistòria a l'edat mitjana	J. M. Palet (ICAC)
Michele Matteazzi	Dinamiche insediative e organizzazione territoriale al sud di Padova in età romana	J. M. Palet (ICAC)
José Manuel Melchor Monserrat*	El poblamiento romano en <i>Saguntum</i> y su <i>territorium</i> : organización urbana y explotación agrícola	R. Járrega (ICAC)
Ana de Mesa Gárate	Los <i>marmora</i> de <i>Toletum</i> : estudio de los granitos y calizas del centro peninsular empleados en la ciudad romana y tardoantigua de Toledo	I. Rodà (UAB-ICAC)
Andreu Muñoz Melgar	Sant Fructuós de Tarragona. Aspectes històrics i arqueològics del seu culte, des de l'antiguitat fins a l'actualitat	J. M. Macias (ICAC)
Meritxell Oliach Fàbregas	L'aigua i la protohistòria des de l'Ebre fins a l'Hérault. Sistemes d'abastiment i evacuació (segles XI-II ane)	C. Belarte (ICREA-ICAC)
Josep F. Roig Pérez	La <i>figlina</i> dels Vila-Sec (Alcover, Alt Camp): un centre de producció ceràmica de l' <i>ager Tarraconensis</i>	J. Ruiz de Arbulo (URV-ICAC)
Josep M. Toldrà Domingo*	La geometria de l'amfiteatre de Tarragona	P. Solà-Morales (URV), J. M. Macias (ICAC)
Emma Zahonero Moreno	Los procedimientos pictóricos en la época helenística y romana. Ejemplo de museografía didáctica	J. Ruiz de Arbulo (URV-ICAC)

*Tesi matriculada en un altre programa de doctorat.

Tesis doctorals en curs dirigides per investigadors de l'ICAC

Nom i cognoms	Títol	Director/s
Astrid Amondo	Dinámicas socioculturales e impacto en la protección y difusión del patrimonio arqueológico de Tarraco desde principios del siglo XX hasta la actualidad	J. M Palet (ICAC), J. M. Macias (ICAC)
Joan Canela Gràcia	Evolució del poblament i el paisatge a la Cossetània occidental durant el 1r mil·lenni aC	C. Belarte (ICREA-ICAC), I. Fiz (URV-ICAC)
Antoni Josep Cartes Reverté	De la llercavonia a l' <i>ager Dertosensis</i> : evolució de l'ocupació del territori	I. Fiz (URV-ICAC)
Joan Francesc Clariana Roig	La terra sigil·lada sud-gàl·lica de la vil·la romana de Torre Llauder (Mataró, el Maresme)	M. Prevosti (ICAC), R. Jàrrega (ICAC)
Marco Cervera Obregón	La colección de vaciados griegos y romanos del Museo Nacional de las Culturas/INAH, México	I. Rodà (UAB-ICAC)
Maria Gemma Garcia Llinares	L'antiga Ègara: territori, ciutat i seu episcopal	J. Guitart (UAB-ICAC)
Ramon Ferré Anguix	D'Hibera a Dertosa	R. Jàrrega (ICAC), J. Diloli (URV)
Horacio González Cesteros	La importación de ánforas hispanas en Germania Inferior. La interpretación de dos regiones en el Occidente del Imperio Romano	J. Ruiz de Arbulo (URV-ICAC)
Xavier Gonzalo Arango	Dinàmiques en l'organització social i econòmica del territori de Tarragona en els segles VI-X	J. M. Macias (ICAC)
Ferran Gris Jeremias	L'edifici pública a la Hispània romana: arquitectura i inserció urbana	J. Ruiz de Arbulo (URV-ICAC), R. Mar (URV)
Jordi Guàrdia Felip*	Arqueologia urbana de <i>Iulia Libica</i>	J. Guitart (UAB-ICAC), O. Olesti (UAB)
Julia Janicka	Iconography of Tyrrhenian amphorae	J. Carruesco (URV-ICAC)
Anna Moya Oller	La formació monacal a la Tarraconense (s. IV-VII). Una perspectiva arqueològica i historicosocial	J. Ruiz de Arbulo (URV-ICAC)

Nom i cognoms	Títol	Director/s
Maria Jesús Ortega Pérez	Anàlisi territorial de l'Horta, el Camp de Túria i la Ribera (València): estudi arqueomorfològic, ocupació del territori i dinàmiques del paisatge a la Plana de València	J. M. Palet (ICAC)
Adalberto Ottati	L'Accademia di Villa Adriana: spazi, ambienti e funzioni del cd. Piccolo Palazzo	I. Rodà (UAB-ICAC), P. Pensabene (La Sapienza)
Maria Núria Otero Herraiz	El poblament protohistòric a la plana occidental catalana i la seva interacció amb la vall de l'Ebre i el Pirineu	C. Belarte (ICREA - ICAC), I. Fiz (URV-ICAC)
Núria Padrós Font*	Producció i consum animal a la Catalunya romana. Una aproximació arqueozoològica	J. Guitart (UAB-ICAC), M. Saña (UAB)
Carles Padrós Gómez	La implantació militar romana a Catalunya: caracterització d'espais militars al NE de la Citerior en època tardorepublicana (s. II-I a.n.e.)	J. Ruiz de Arbulo (URV-ICAC), J. Principal (MAC)
Manuel Parada López de Corseles	Arquitectura e iconografía en el Alto Imperio Romano: portadas monumentales y otros motivos de prestigio	I. Rodà (UAB-ICAC)
Arnau Perich Roca	Arquitectura residencial hispana d'època baiximperial i tardoantiga (s.IV-VIII)	R. Mar (URV), J. Ruiz de Arbulo (URV-ICAC)
Tania Polonio Alaminio	Geoarqueología y dinámica de paisajes culturales altimontanos: estudio micromorfológico, formas de ocupación y pastoralismo en los Pirineos orientales	Josep M. Palet (ICAC), M. Berguedà (SERP-UB)
Emilio Provinciale*	Enterraments a la Tarragona romana dels segles II a IV dC. Estudi dels esquelets: valoració antropomètrica i anàlisi de la patologia que ha deixat empremta a l'os	J. Giné (Hospital Joan XXIII), J. M. Macias (ICAC)
Josep M. Puche Fontanilles	El llenguatge gràfic com a eina de lectura i interpretació dels elements immobles arqueològics	J. Guitart (UAB-ICAC)

Nom i cognoms	Títol	Director/s
Pedro Ramos Pérez	Estudio en arqueología del paisaje y arqueomorfología en las comarcas centrales valencianas: <i>Territorium de Saetabi</i>	J. M. Palet (ICAC), I. Fiz (URV-ICAC)
Maite Salagaray*	Morfometria dental d'un conjunt funerari dels segles II a IV dC	J. Giné (Hospital Joan XXIII), J. M. Macias (ICAC)
Patricia Terrado Ortuño	<i>Portus tarraconenses</i> . Aproximació als ports marítims de la província Tarraconensis	J. Ruiz de Arbulo (URV-ICAC)
Serena Vinci	El Foro Provincial de Tarraco: documentación y análisis de técnicas y procesos de construcción	J. M. Macias (ICAC), A. Pizzo (IAM)

*Tesi matriculada en un altre programa de doctorat.



Classe del Màster a l'ICAC.

Publicacions

Comitè editorial

Prof. Dr. Juan Manuel Abascal
Universitat d'Alacant

Prof. Dr. José M. Álvarez Martínez
Museo Nacional de Arte Romano, Mérida

Prof. Dr. Francesco D'Andria
Università del Salento, Itàlia

Prof. Dr. Carmen Aranegui
Universitat de València

Prof. Dr. Achim Arbeiter
Georg-August-Universität Göttingen, Alemanya

Prof. Dr. Jean-Charles Balty
Université Paris-Sorbonne [Paris IV], França

Prof. Dr. Pierre Gros
Université de Provence, França

Prof. Dr. Ella Hermon
Université Laval, Quebec, Canadà

Prof. Dr. Rosa Plana-Mallart
Université Paul-Valéry Montpellier 3, França

Prof. Dr. Lucrezia Ungaro
Sovrintendenza Capitolina, Direzione Musei, Itàlia

Prof. Dr. Susan Walker
Ashmolean Museum, Oxford, Regne Unit

Publicacions pròpies

Tarraco christiana ciuitas, de Josep M. Macias i Andreu Muñoz (editors). Documenta, 24. El volum és resultat del «Curs d'Història i Arqueologia Cristiana de Tàrraco: Tarraco christiana ciuitas» (2010).

Ager Tarraconensis 5. Paisatge, poblament, cultura material i història. Actes del Simposi internacional, de Marta Prevosti, Jordi López Vilar i Josep Guitart i Duran (editors). Documenta, 16. Coedició amb l'Institut d'Estudis Catalans, i amb el suport de la Diputació de Tarragona i Acesa-Abertis. Recull les comunicacions presentades al Simposi internacional «L'ager Tarraconensis. Paisatge, poblament, cultura material i història» (2010).*

Ouranós-Gaia. L'espai a Grècia III: anomenar l'espai, de Montserrat Jufresa, Montserrat Reig, Jesús Carruesco, Gemma Fortea, Roger Miralles i Isabel Rodà (editors). Documenta, 27. Coedició amb la Societat Catalana d'Estudis Clàssics (filial de l'Institut d'Estudis Catalans). Aplec de les aportacions del III Col·loqui internacional sobre la concepció de l'espai a Grècia «Cel i Terra: anomenar l'espai a Grècia» (2010).



Coedicions i col·laboracions

Amphitheatrum, memoria martyrum et ecclesiae. Les intervencions arqueològiques a l'Amfiteatre de Tarragona (2009-2012), de Judit Ciurana, Josep M. Macias, Andreu Muñoz, Imma Teixell i Josep M. Toldrà. Publicat per: la Secretaria d'Universitats i Recerca del Departament d'Economia i Coneixement de la Generalitat de Catalunya, l'Ajuntament de Tarragona, l'ICAC, el Museu Bíblic Tarraconense i l'Associació Cultural Sant Fructuós.

Espais de presentació del patrimoni arqueològic: la reconstrucció in situ a debat / Interpretation spaces for archaeological heritage: discussions about in situ reconstructions. Actes de la VI Reunió internacional d'Arqueologia de Calafell – 17a Reunió Anual de l'EXARC

* Llibre presentat el 2014, motiu pel qual no apareix a l'apartat "Publicacions" de les fitxes dels investigadors que hi han col·laborat.

(2011), de M. Carme Belarte, Clara Masrera, Roeland Paardekoooper i Joan Santacana (editors científics). Arqueomediterrània, 13 - Treballs de l'Àrea d'Arqueologia de la UB, en coedició amb l'ICAC i la col·laboració de l'Ajuntament de Calafell.

Barcino II: marques i terrisseries d'àmfores al Baix Llobregat, de Cèsar Carreras, Albert López Mullor i Josep Guitart (coordinadors). Coedició de l'Institut d'Estudis Catalans i l'ICAC. Fascicle 15 del Corpus International des Timbres Amphoriques.

Actes del 1r Congrés Internacional d'Arqueologia i Món Antic Govern i societat a la Hispània romana. Novetats epigràfiques. Homenatge a Géza Alföldy. Edició a cura de Jordi López Vilar. Fundació Privada Mútua Catalana, amb la col·laboració de l'ICAC i altres institucions.



Presentació del llibre *Amphitheatrum* a l'amfiteatre de Tarragona dins el festival Tàrraco Viva.

Activitats científiques

IX edició de Seminaris internacionals d'Arqueologia clàssica. Pompeia i Herculà: tradició i innovació en els estudis arqueològics sobre l'espai urbà. Organitza l'ICAC. Tarragona, 1 de febrer.

VII edició de la Reunió internacional d'Arqueologia de Calafell. Organitza l'Ajuntament de Calafell, la UB, la Institució Catalana de Recerca i Estudis Avançats, l'Institut Universitaire de France, el Centre Camille Jullian i l'ICAC. Calafell, 7-9 de març.

IX edició del Seminaris internacionals d'Arqueologia clàssica. De la projecció a l'edificació. El procés constructiu en època clàssica. Organitza l'ICAC. Tarragona, 18-19 de març.

Jornada: Paisatge i Història de Catalunya. Organitza el Centre d'Història Contemporània de Catalunya, la Societat Catalana d'Estudis Històrics i l'ICAC. Barcelona, 4 d'abril.

XVIII Congreso Internacional de Arqueología Clásica (CIAC). Centro y periferia en el mundo clásico. Organitza el Museo Nacional de Arte Romano i l'ICAC. Mèrida, 13-17 de març.

Jornades: *Amphitheatrum, memoria martyrum et ecclesiae*. Les intervencions arqueològiques a l'amfiteatre de Tarragona (2009-2012). Organitza l'Ajuntament de Tarragona, el Museu Bíblic Tarraconense, l'Associació Cultural Sant Fructuós i l'ICAC. Tarragona, 17-18 maig.

I Seminari Arqueològic de Ponent. Entre romans i ibers. Novetats de l'arqueologia dels segles II-I a les Terres de Lleida. Organitza el Museu d'Arqueologia de Catalunya i l'ICAC. Camarasa, 13-17 de març.

Tarraco Biennal. 1er. Congr s Internacional d'Arqueologia i Món Antic. Organitza la Fundació Privada Mútua Catalana i l'ICAC hi col·labora. Tarragona, 28 de novembre.

II Workshop: La moneda en l'àmbit militar. Fabricació, estructura productiva i difusió Organitza el Centre d'interpretació del Camp de les Lloses i l'ICAC hi col·labora. Tona, 13 de desembre.



Inauguració del CIAC presidit per la reina Sofia el 13 de maig, a Mèrida.

Activitats de difusió i transferència

Segona edició Concurs de cultura clàssica Odissea 2013. Organitza l'Associació de Professorat de Llengües Clàssiques de Catalunya i l'ICAC hi col·labora. En línia, febrer.

Jornades: La tecnologia romana aplicada a la vida quotidiana. Organitza el Camp d'Aprenentatge de la ciutat de Tarragona i l'ICAC. Tarragona, 25 febrer i 1 març.

4a edició del programa Professors i Ciència. Curs: Identificació de paisatges culturals i iniciació als estudis paleoambientals. Organitza la Fundació Catalunya-La Pedrera i l'ICAC hi col·labora. Tarragona, 17 d'abril.

Lliurament dels premis del Concurs de cultura clàssica Odissea 2013. Organitza l'Associació de Professorat de Llengües Clàssiques de Catalunya i l'ICAC hi col·labora. Tarragona, 18 d'abril.

Visites guiades a l'assentament romà de Can Tacó – Turó d'en Roina. Parc arqueològic Mons Observans. Organitza el Museu Municipal de Montmeló, l'Ajuntament de Montmeló, l'Ajuntament de Montornès del Vallès i l'ICAC hi participa. Montmeló-Montornès del Vallès, abril-juny.

3a escola de primavera de comunicadors ACER. Organitza l'ACER i l'ICAC hi participa. Barcelona, 15 de maig.

L'antiguitat en imatges. III Cicle d'audiovisuals arqueològics i històrics. Organitza l'ICAC i el Festival Internacional de Cinema Arqueològic del Bidasoa hi col·labora, en el marc de Tàrraco Viva. Tarragona, 16-26 de maig.

III Passejades Arqueològiques: “Un passeig per la muralla de Tàrraco”. Organitza l'Associació de Professorat de Llengües Clàssiques de Catalunya i l'ICAC, en el marc de Tàrraco Viva. Tarragona, 17 i 24 de maig.

Una de romans! I Cicle de cinema arqueològic per a joves. Organitza el Festival Internacional de Cinema Arqueològic del Bidasoa, el Festival de Tàrraco Viva i l'ICAC, en el marc de Tàrraco Viva. A l'Antiga Audiència a Tarragona, Tarragona, 17-26 de maig.

VI Cicle de Documentals Arqueològics. Organitza l'ICAC, en el marc de Tàrraco Viva. Tarragona, 22-24 de maig.

Estand institucional en la XI Fira internacional de museus i jaciments arqueològics d'època romana. Organitza el Festival Tàrraco Viva i l'ICAC hi participa. Tarragona, 24-26 de maig.

Exposició permanent. Les intervencions arqueològiques a l'amfiteatre de Tarragona 2009-2012. Organitza el Museu d'Història de Tarragona, el Museu Bíblic Tarraconense, l'Associació Cultural Sant Fructuós i l'ICAC. Tarragona, maig (inauguració).

Exposició permanent. Les pintures murals de primer estil pompeïà del jaciment de Can Tacó-Turó d'en Roina (Mons Observans). Organitza el Museu Municipal de Montmeló, l'Ajuntament de Montmeló i l'ICAC hi participa. Montmeló, maig (inauguració).

VII Curs d'Arqueologia a Guissona. Ciutat Romana de Iesso. Organitza el Museu de Guissona, la UAB i l'ICAC. Guissona, 8-19 de juliol.

Visita guiada a les excavacions del jaciment arqueològic de Sebes. Organitza l'Associació La Cana i el Centre d'Estudis de la Ribera d'Ebre i l'ICAC hi participa, en el marc de les IV Jornades de Patrimoni Històric. Flix, 8 de setembre.

IX Fòrum Auriga. Organitza la revista *Auriga*, i l'ICAC hi col·labora. Ripoll, 8-9 de novembre.

Programa de formació científica tecnològica i matemàtica (CTM): Aprenent del passat. Organitza l'ACER i l'ICAC hi participa. Tarragona, 7 i 28 de novembre.

Presentació de l'audiovisual *Amphitheatrum, memoria martyrum et ecclesiae*. Organitza el Museu Romano de Oïasso i l'ICAC hi participa, en el marc del Festival Internacional de Cine Arqueològic del Bidasoa. Irun, 25-30 de novembre.

Fem Recerca: Viatge al passat. Organitza l'IPHES i l'ICAC. Tarragona, 30 d'octubre, 6, 13, 20 i 27 de novembre.

Conferències sobre les últimes descobertes i visita guiada a l'assentament romà de Can Tacó – Turó d'en Roina. Parc arqueològic Mons Observans. Organitza el Museu Municipal de Montmeló, l'Ajuntament de Montmeló, l'Ajuntament de Montornès del Vallès i l'ICAC i la UAB hi participen. Montmeló, 30 de novembre.

L'ICAC als mitjans de comunicació

- 174 aparicions en premsa escrita i digital, 11 aparicions en ràdio i 5 aparicions a televisió.
- *Archeonea*, butlletí electrònic amb 10 números bilingües publicats (tramès a una llista de 1.894 adreces de correu).
- *Toquem pedra*, inici d'aquest espai quinzenal de divulgació d'arqueologia clàssica a Tarragona Ràdio (4 i 18 de desembre).



Gravació del primer programa *Toquem pedra*.



Institut Català d'Arqueologia Clàssica
Plaça d'en Rovellat, s/n - 43003 Tarragona
Telèfon: 977 24 91 33 - Fax: 977 22 44 01
info@icac.cat / www.icac.cat